

Materiały glottodydaktyczne

Joanna Samp-Szulc

Piszę po polsku

Ćwiczenia w redagowaniu tekstów dla uczniów
z doświadczeniem migracji na poziomie A2/B1

NAUKA DLA
SPOŁECZEŃSTWA

Piszę po polsku

Joanna Samp-Szulc

Piszę po polsku

**Ćwiczenia w redagowaniu tekstów dla uczniów
z doświadczeniem migracji na poziomie A2/B1**

Lublin 2024

Redakcja merytoryczna
Anna Żurek, Katarzyna Stankiewicz

Koncepcja i opracowanie
Joanna Samp-Szulc

Opracowanie graficzne
Joanna Samp-Szulc

Skład
Katarzyna Koza

Korekta
Joanna Samp-Szulc

Redakcja merytoryczna
Anna Żurek, Katarzyna Stankiewicz

Wydanie
Fundacja Wspierania Myśli Polskiej
Lublin 2024

ISBN: 978-83-963994-0-3

Projekt pn. „Integracja przez język. Platforma dla nauczycieli pracujących z dziećmi uchodźczymi z Ukrainy”, przyjęty do finansowania w drodze konkursu na realizację projektów w ramach programu pod nazwą „Nauka dla Społeczeństwa”, ogłoszonego komunikatem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 lipca 2021 r., numer rej. NdS/552155/2022/2022.

<http://integracja.fwmp.pl>

SPIS TREŚCI

Wstęp	6
1. To jest notatka	13
2. To jest plan wydarzeń	30
3. To jest opis przeżyć wewnętrznych	38
4. To jest dialog	45
5. To jest opinia	50
6. To jest opis postaci	55
7. To jest opis przedmiotu	67
8. To są pozdrowienia	77
9. To jest SMS	85
10. To jest list	90
11. To jest opowiadanie	98
12. To jest charakterystyka	112
13. To jest wywiad	125
14. To jest rozprawka	134
15. To jest sprawozdanie	145
Klucz odpowiedzi	154

WSTĘP

Miła Uczennico, Miły Uczniu,

dzisiaj bierzesz do rąk książkę, która pomoże Ci pisać różne obowiązkowe teksty na lekcji języka polskiego w klasach 4–8. Nauczę Cię rozpoznawać charakterystyczne cechy każdego z ćwiczonych tutaj tekstów, a także tworzyć własne teksty, abyś mogła/mógł dobrze przygotować się do napisania egzaminu ósmoklasisty.

Wiem, że język polski nie jest Twoim pierwszym językiem. Uczysz się języka polskiego drugi, może trzeci rok. Dlatego wszystkie ćwiczenia przygotowałam na zrozumiałym dla Ciebie poziomie: dla uczniów klas 4–6 na poziomie językowym A2, a dla uczniów klas 7–8 na poziomie B1. Używam słownictwa, gramatyki i struktur składniowych, które będziesz rozumieć. Chcę, żebyś uczyła się/uczył się nie tylko języka polskiego, ale także nowych informacji i umiejętności, które są niezbędne na lekcji języka polskiego w polskiej klasie. Wszystkie zadania pisemne dotyczą lektur. A zatem, aby dobrze pisać, musisz także dużo czytać. Jestem pewna, że poradzisz sobie znakomicie! Chciałabym, żebyś niedługo powiedziała/powiedział: „Piszę po polsku!”

Lektury obowiązkowe dla klas 4–6, które musisz znać, aby wykonać zadania:

Jan Brzechwa „Akademia pana Kleksa”
Janusz Christa „Kajko i Kokosz. Szkoła latania”
René Goscinny, Jean-Jacques Sempé „Mikołajek”
Clive Staples Lewis „Opowieści z Narnii. Lew, Czarownica i stara szafa”
Adam Mickiewicz „Powrót taty”, „Pani Twardowska”, „Pan Tadeusz” (fragmenty)
Ferenc Molnár „Chłopcy z Placu Broni”
Bolesław Prus „Katarynka”
Henryk Sienkiewicz „W pustyni i w puszczy”
John Ronald Reuel Tolkien „Hobbit, czyli tam i z powrotem”
Wybrane mity greckie, np. o Demeter i Korze, o Dedalu i Ikarze
Wybrane podania i legendy polskie, np. o Piaście, o Kraku, o bazyliuszku
Aleksander Puszkina „Bajka o rybaku i rybce”

Lektury obowiązkowe dla klas 7–8, które musisz znać, aby wykonać zadania:

Charles Dickens „Opowieść wigilijna”
Aleksander Fredro „Zemsta”
Aleksander Kamiński „Kamienie na szaniec”
Ignacy Krasicki „Żona modna”
Adam Mickiewicz „Reduta Orдона”, „Śmierć Pułkownika”, „Świtezianka”,
„Dziady” cz. II, „Pan Tadeusz”
Antoine de Saint-Exupéry „Mały Książę”
Henryk Sienkiewicz „Quo vadis”, „Latarnik”
Juliusz Słowacki „Balladyna”
Stefan Żeromski „Syzyfowe prace”
Sławomir Mrożek „Artysta”
Melchior Wańkowicz „Ziele na kraterze” (fragmenty)¹

Z życzeniami owocnej nauki
Joanna Samp-Szulc

¹ Lektury zgodne z obowiązującą podstawą programową: <https://podstawaprogramowa.pl/Szkola-podstawowa-IV-VIII/Jezyk-polski> [dostęp: 15.11.2023].

Droga Nauczycielko, Drogi Nauczycielu,

oddaję w Państwa ręce innowacyjny zestaw kart pracy ***Piszę po polsku*** przeznaczony dla uczniów z doświadczeniem migracji. W pakiecie znajdują Państwo kompletne metodycznie sekwencje ćwiczeń w redagowaniu tekstów dla klas 4–6 na poziomie A2 oraz dla klas 7–8 na poziomie B1.

Mieszkający w Polsce uczniowie z doświadczeniem migracji (tj. imigranci, uchodźcy, reemigranci, repatrianci) podlegają obowiązkowi szkolnemu i pobierają naukę w szkole podstawowej lub średniej. Uczęszczają do klasy wielokulturowej wraz z polskimi rówieśnikami lub – w pierwszym roku pobytu w Polsce – edukują się w oddziale przygotowawczym. Niezależnie od przyjętego modelu edukacyjnego z jednej strony uczą się języka polskiego jako obcego/drugiego, a z drugiej – języka polskiego poszczególnych przedmiotów. Oznacza to jednoczesne przyswajanie przez ucznia początkującego (poziom A1/A2) dwóch rejestrów języka polskiego.

Mam tu po pierwsze na myśli język komunikacyjny oparty na *Programach nauczania*¹, który stanowi fundament poznawanego języka. Uczeń na zajęciach dodatkowych zapoznaje się z systemem fonologicznym, morfologicznym, syntaktycznym oraz leksykalnym języka polskiego dostosowanym do poziomów językowych opisanych w *Europejskim systemie opisu kształcenia językowego*². Wszelkie lekcyjne działania językowe

1 *Programy nauczania języka polskiego jako obcego: poziomy A1–C2*, red. E. Lipińska, A. Seretny, A. Rabiej, I. Janowska, P. Turek, Kraków 2016.

2 D. Coste, B. North, J. Sheils, J. Trim, *Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie*, tłum. W. Martyniuk, Warszawa 2003, https://www.ore.edu.pl/wp-content/uploads/attachments/ESOKJ_Europejski-Syste-Opisu.pdf [dostęp:15.10.2023].

opierają się na doskonaleniu kompetencji komunikacyjnych, czyli sprawności słuchania, mówienia, czytania i pisania. Uczeń migrujący, który przebywa na terenie Polski, dzięki uczestnictwu w życiu społecznym klasy, szkoły, miejsca zamieszkania przyswaja też kod kulturowy, socjalizuje się w świecie polszczyzny, uczy się strategii komunikacji międzykulturowej.

Z drugiej strony uczestnictwo w lekcji przedmiotowej stanowi kolejne językowe wyzwanie. Okazuje się, że język polski przyswojony na poziomie A1 nie wystarcza, aby rozumieć treści poruszane na lekcji historii, chemii, geografii czy języka polskiego. Uczeń doświadczający migracji, aby współuczestniczyć (recepcja/produkcja językowa) w lekcji przedmiotowej, musi przyswoić kod specjalistyczny języka polskiego, który w glottodydaktyce nazywamy językiem edukacji szkolnej bądź językiem szkolnej edukacji. Ten rejestr języka polskiego odznacza się komplikacją składniową, silnym sformalizowaniem językowym (np. definicje, terminy), a także nadwyżką trudnych form językowych i spoza poziomu A1/A2 (np. imiesłowy, rzeczownik odczasownikowy, strona bierna, formy bezosobowe czasownika).

Mając na uwadze powyższe trudności i ogrom wyzwań w jednoczesnym uczeniu się języka polskiego jako drugiego (język komunikacyjny) i przyswajaniu polszczyzny na poszczególnych przedmiotach szkolnych (język edukacji szkolnej), pragnę wyjść naprzeciw potrzebom uczniów i nauczycieli polonistów. Chciałabym zapełnić pustkę w zakresie materiałów przeznaczonych do kształcenia sprawności pisania – redagowania tekstów, ponieważ tworzenie wypowiedzi pisemnej podlega ocenie zarówno w procesie glottodydaktycznym, jak i w edukacji szkolnej: wypracowania, eseje szkolne, odpowiedzi na pytania otwarte, pisemna formuła egzaminu ósmoklasisty. Powstała zatem pomoc dydaktyczna skierowana do uczniów z doświadczeniem migracji oraz do polonistów, którzy prowadzą zajęcia języka polskiego przedmiotowego. ***Piszę po polsku*** to pierwszy na polskim rynku glottodydaktycznym pakiet materiałów, który został dostosowany językowo do możliwości i potrzeb uczniów doświadczających migracji, a jednocześnie pozwalający na realizację zagadnień ujętych w podstawie programowej. Materiał opracowany w ramach pakietu znajduje się na przecięciu obu wymogów polszczyzny: kursowego

i przedmiotowego. Dlatego też w moim założeniu pozostaje materiałem uniwersalnym, który można wykorzystać na zajęciach dodatkowych dla uczniów migrujących. Karty pracy będą również wymierną pomocą dydaktyczną na lekcji języka polskiego w klasie wielokulturowej / oddziale przygotowawczym, dając polonistom możliwość dopasowania materiału do potrzeb językowych ucznia. Zapewni to jednoczesną pracę polskiego zespołu klasowego na materiale wyjściowym oraz na materiale dostosowanym językowo, ale zapewniającym rozwój tych samych kompetencji tekstotwórczych rodowitym użytkownikom polszczyzny, jak i uczniom zewnętrznym językowo i kulturowo.

Wybór poziomu językowego A2/B1 oznacza, że uczniowie przeszli kurs języka polskiego jako obcego/drugiego na poziomie A1 i są w trakcie kursu na kolejnym poziomie. Zasób językowy A1+/A2 jest niezbędny, aby uczeń mógł przystąpić do pracy z materiałami ***Piszę po polsku***.

W skład pakietu wchodzi 15 zestawów ćwiczeń redakcyjnych, a każdy dotyczy innej formy pisemnej. Na jeden zestaw przeznaczamy 2 × 45 minut lub 3 × 45 minut w zależności od formy i potrzeb danego zespołu uczniowskiego.

W pakiecie materiałów glottodydaktycznych ***Piszę po polsku*** znajdują się następujące formy pisemne, które przewiduje podstawa programowa dla przedmiotu język polski w klasach 4–6: **notatka, plan wydarzeń, opis przeżyć wewnętrznych, dialog, opinia, opis postaci, opis przedmiotu, pozdrowienia, SMS, list**, a także **opowiadanie, charakterystyka, wywiad, rozprawka, sprawozdanie** przeznaczone dla klas 7–8.

Każda karta pracy (zestaw ćwiczeń) inspirowana jest glottodydaktyczną metodologią pisania edukacyjnego Ewy Lipińskiej³ i składa się z następujących elementów ćwiczeniowych:

KROK 1 Ilustracja / przykłady formy = wzorce tekstu

→ Uczeń poznaje tekst reprezentatywny dla danej formy.

3 E. Lipińska, *Pisanie – sprawność niezbędna w kształceniu językowym*, „Języki Obce w Szkole” 2016, nr 2, s. 9–14.

KROK 2 Operacje na tekście = ćwiczenia do tekstu wzorcowego

→ Każdy tekst opatrzony jest ćwiczeniami na rozumienie lub ćwiczeniami językowymi: prawda/fałsz, wypełnianie luk, dobieranie, odpowiedzi na pytania, transformacje gramatyczne, zadania leksykalne, ortograficzne itp.

KROK 3 Reguły formy

→ Uczeń sam w drodze ćwiczeń i obserwacji dochodzi do uogólnień i prawideł rządzących daną formą tekstu.

KROK 4 Wspólne pisanie

→ Uczeń pod okiem nauczyciela redaguje tekst sam / w parze / w grupie. Uczeń nadaje tytuł swojej pracy, kontroluje wymaganą liczbę słów. Korzysta ze zgromadzonych zasobów językowych w poprzednich etapach (pomocne słownictwo, gramatyka, struktury językowe).

KROK 5 Praca samodzielna

- Temat pracy: .....
- Podajemy liczbę słów, inne niezbędne wskazówki.

W praktyce pięć kroków pisania edukacyjnego ujętych zostało w trzy moduły ćwiczeniowe. Moduł *Jak to napisać?* Zawiera w sobie trzy pierwsze kroki, tj. zapoznanie się z tekstem wzorcowym, różnorodne ćwiczenia do tekstu przykładowego oraz ćwiczenie wieńczące ten etap, a związane z obserwacją reguł danej formy pisarskiej. Kolejny moduł *Piszemy razem* to ćwiczenia praktyczne wykonywane przez ucznia w czasie lekcji pod okiem nauczyciela, tak aby była szansa na ewentualne korekty, pytania czy rozwianie wątpliwości. Ostatni etap pracy to moduł *Piszę samodzielnie*, który dotyczy tworzenia nowopoznanej formy i samodzielnej redakcji tekstu przez ucznia. Ten etap może być zaplanowany na następnej lekcji w klasie lub napisanie tekstu można zadać do domu. Zawiera trzy tematy – warto potraktować je jako tematy do wyboru. Każdy zestaw domyka krótką autorefleksja ucznia *To już wiem! To już umiem!*, która ma za za-

danie pokazać mocne strony ucznia i zaplanować nadrobienie zaległości.

Proponowane materiały glottodydaktyczne oparto na treści obowiązkowych lektur szkolnych. Aby uczniowie wykonali ćwiczenia, muszą znać teksty epickie przewidziane w podstawie programowej dla klas 4–8 – por. tabelkę na s. 9.

Pakiet metodyczny zawiera klucz odpowiedzi do zadań zamkniętych.

Mam nadzieję, że przekazywany w Państwa ręce pakiet materiałów ***Piszę po polsku*** stanie się wzorcem i inspiracją do tworzenia własnych materiałów pomocnych w pracy z uczniem z doświadczeniem migracji. Marzyłoby mi się, aby karty pracy stanowiły drogowskaz, bazę pomysłów do dalszego twórczego adaptowania i rozwijania ćwiczeń redakcyjnych.

Z życzeniami owocnej pracy

Joanna Samp-Szulc

1. TO JEST NOTATKA

1. Przeczytaj biografię Jana Brzechwy oraz notatkę do tekstu. Jakie informacje znajdują się w **notatce graficznej**? Dlaczego?

Jan Brzechwa jest bardzo znanym polskim poetą. Brzechwa urodził się w 1898 roku w Żmerynce na Podolu (dzisiejsza Ukraina). Naprawdę nazywał się Jan Lesman, a Brzechwa to jego pseudonim artystyczny. Jan Brzechwa uczył się w Chyrowie (nieдалeko Lwowa), a później studiował prawo w Warszawie. Jan Brzechwa z zawodu był prawnikiem. Brzechwa to autor bajek i wierszy dla dzieci, satyrycznych tekstów dla dorosłych, a także tłumacz literatury rosyjskiej. Jego kuzyn – Bolesław Leśmian – to również bardzo znany polski poeta. Popularne wiersze Brzechwy to: „Na straganie”, „Kaczka Dziwaczka”, „Sójka”, „Leń”, „Samochwała”. Te wiersze zna każde polskie dziecko. W 1946 roku napisał powieść „Akademia pana Kleksa”, która jest lekturą szkolną. Jan Brzechwa zmarł w 1966 roku w Warszawie.

(Fotografia: Wikipedia)

Notatka graficzna

Data i miejsce
śmierci

1966 r.

Warszawa

Kuzyn

poeta Bolesław
Leśmian

Edukacja

szkoła w Chyrowie
Uniwersytet Warszawski

Lektura

„Akademia pana Kleksa”

Wiersze

„Na straganie”,
„Kaczka Dziwaczka”,
„Sójka”,
„Leń”,
„Samochwała”

Pseudonim

Jan Lesman →

→ Jan Brzechwa

Data i miejsce
urodzenia

1898 r.

Żmerynka, Podole
(Ukraina)

Zawód

prawnik

2. Przeczytaj biografię Henryka Sienkiewicza oraz uzupełnij notatki graficzne.

Henryk Sienkiewicz urodził się w 1846 roku we wsi Wola Okrzejska na Podlasiu. Matka Henryka, Stefania, w wolnych chwilach pisała wiersze i opowiadania. Henryk miał pięcioro rodzeństwa: brata i cztery siostry.

Henryk Sienkiewicz mieszkał na stancji¹ i uczył się w gimnazjum w Warszawie. Nie był zbyt dobrym uczniem i miał problemy finansowe. Rodzice nie mogli pomagać finansowo synowi, więc Henryk został guwernerem². Studiował medycynę na Uniwersytecie Warszawskim, ale zrezygnował z tego kierunku studiów i zaczął studia prawnicze. Wreszcie zaczął studiować filologię i historię.

Sienkiewicz był dziennikarzem i powieściopisarzem³. W 1869 roku debiutował jako dziennikarz, a w 1872 roku jako pisarz. Jego pseudonim literacki to Litwos. Całe życie bardzo dużo podróżował. Odwiedził Amerykę, Afrykę, Konstantynopol, Ateny, Włochy, Hiszpanię i Szwajcarię. W XIX wieku nie było jeszcze telewizji i seriali telewizyjnych, ale czytelnicy gazet mogli codziennie czytać fragmenty powieści Sienkiewicza, jakby oglądali serial. Były to powieści w odcinkach⁴. Sienkiewicz pisał krótkie nowele i długie powieści. W swoich utworach poruszał tematykę aktualną – społeczną, a także historyczną, patriotyczną. Czytelnicy mówili, że pisał „ku pokrzepieniu serc”, aby wzmocnić moralnie Polaków w czasach zaborów.

Henryk Sienkiewicz był bardzo popularnym pisarzem. W 1905 roku otrzymał najważniejszą na świecie nagrodę literacką – Nagrodę Nobla. Był to ogromny sukces dla pisarza i dla Polski. Rodacy w podziękowaniu dali mu dworek w Oblęgorku. Dziś znajduje się tam muzeum Sienkiewicza. Tytuły nowel, które czytamy w szkole, to: „Latarnik”, „Janko Muzykant”, „Sachem”. Tytuły powieści, które czytamy w szkole, to: „W pustyni i w puszczy”, „Krzyżacy”, „Quo vadis”. Na podstawie powieści Sienkiewicza powstały liczne ekranizacje filmowe.

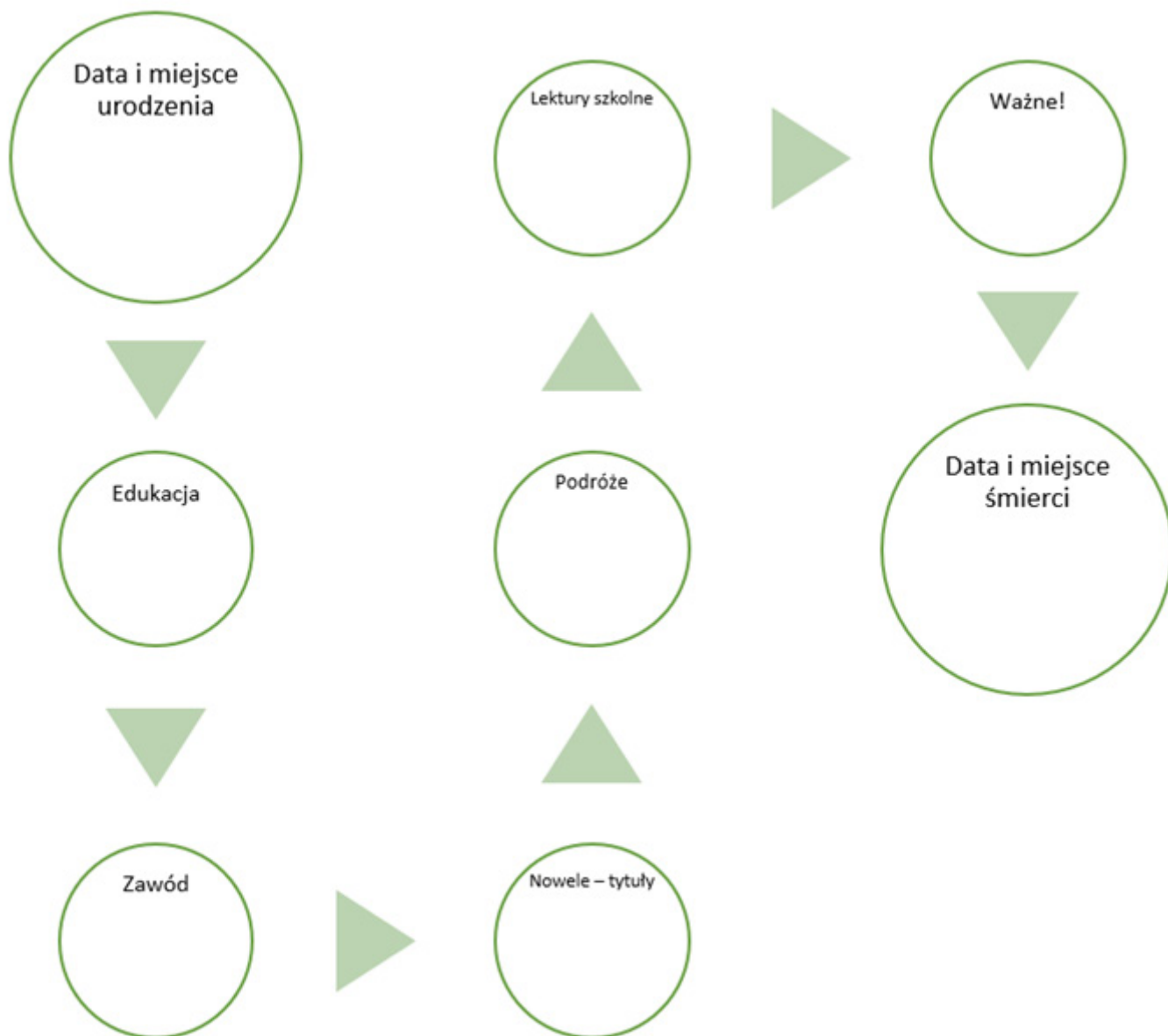
Henryk Sienkiewicz zmarł w 1916 roku w Szwajcarii.

- 1 stancja – mieszkanie lub pokój, który wynajmuje uczeń lub student na czas nauki w obcym mieście
- 2 guwerner – prywatny nauczyciel dzieci w bogatych domach
- 3 powieściopisarz – autor powieści, „powieść + pisać = powieściopisarz”
- 4 odcinek – część cyklu, na przykład odcinek filmu, serialu

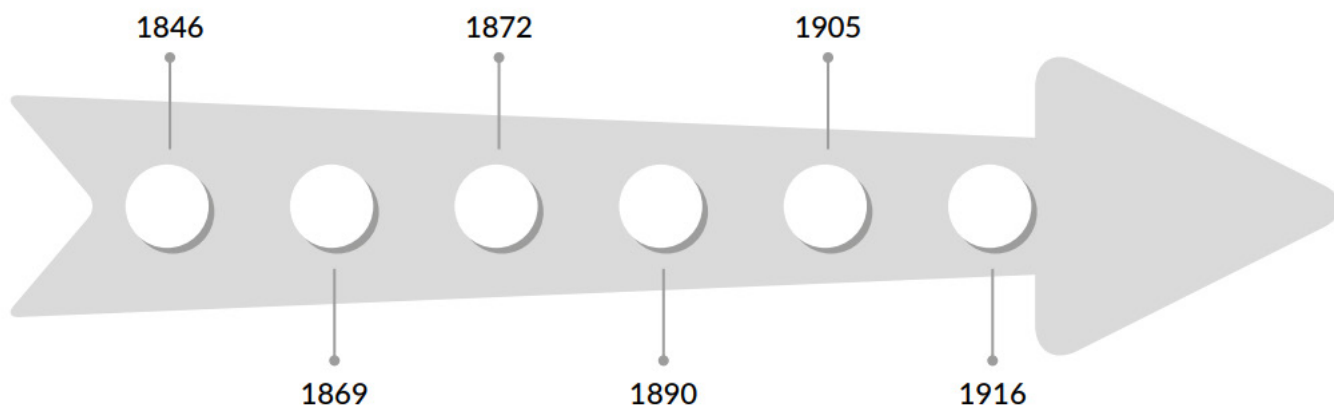
(Źródło: J. Samp-Szulc, Lektury pełne kultury. Poradnik metodyczny, Sopot 2021, s. 26.)

3. Notatka graficzna. Uzupełnij informacje o Henryku Sienkiewiczu.

4. **Oś biografii.** Zapisz przy datach na osi biografii, co wydarzyło się w życiu Sienkiewicza zgodnie z przeczytanym tekstem.

5. W ramce znajduje się **notka biograficzna** pisarza Tolkiena, którą bardzo trudno przeczytać. Dalej znajduje się prawidłowo zapisany tekst. Porównaj obie wersje i zwróć uwagę na budowę zdań. Aby prawidłowo zapisać tekst, musisz znać reguły ortograficzne i interpunkcyjne.

JOHN RONALD REUEL TOLKIEN

TOPISARZ ANGIELSKI KTÓRY ŻYŁ W LATACH 1892-1973. TOLKIEN JEST AUTOREM POWIEŚCI HOBBIT ORAZ CYKLU POWIEŚCIOWEGO WŁADCA PIERŚCIENI KTÓREGO AKCJA ROZGRYWA SIĘ W MITYCZNYM ŚWIECIE ŚRÓDZIEMI. STAŁ SIĘ JEDNYM Z PREKURSORÓW WSPÓŁCZESNEJ LITERATURY FANTASY. TOLKIEN WSPÓŁPRACOWAŁ PRZY POWSTANIU NAJWIĘKSZEGO SŁOWNIKA JĘZYKA ANGIELSKIEGO. ZNAŁ PONAD 30 JĘZYKÓW. UCZYŁ SIĘ TAKŻE JĘZYKA POLSKIEGO KTÓRY UWAŻAŁ ZA TRUDNY. ZADOROBEK NAUKOWY I LITERACKI. OTRZYMAŁ WIELE NAGRÓD I DOKTORATÓW HONOROWYCH ORAZ NAJWYŻSZE WYRÓŻNIENIE PAŃSTWA W ORDER IMPERIUM BRYTYJSKIEGO.

Wzór:

John Ronald Reuel Tolkien to pisarz angielski, który żył w latach 1892–1973. Tolkien to autor powieści „Hobbit” oraz cyklu powieściowego „Władca Pierścieni”, którego akcja rozgrywa się w mitycznym świecie Śródziemia. Stał się jednym z prekursorów współczesnej literatury fantastyki. Tolkien współpracował przy powstaniu największego słownika języka angielskiego. Znał ponad 30 języków. Uczył się także języka polskiego, który uważał za trudny. Za dorobek naukowy i literacki otrzymał wiele nagród i doktoratów honorowych oraz najwyższe wyróżnienie państwowe – Order Imperium Brytyjskiego.

Komentarz:

„Hobbit” – tytuł utworu zapisujemy w cudzysłowie

Stał się (...) fantastyki – nowe zdanie zaczynamy wielką literą i kończymy kropką

..., który ... – przecinek stawiamy przed zaimkami względnymi (np. jaki, jaka, jakie, który, która, które, ile, ilu, jak, gdzie, kiedy) oraz przed spójnikami (a, ale, jednak, lecz, natomiast, dlatego, więc, zatem, czyli, ponieważ)

Order Imperium Brytyjskiego – nazwy własne zapisujemy wielką literą

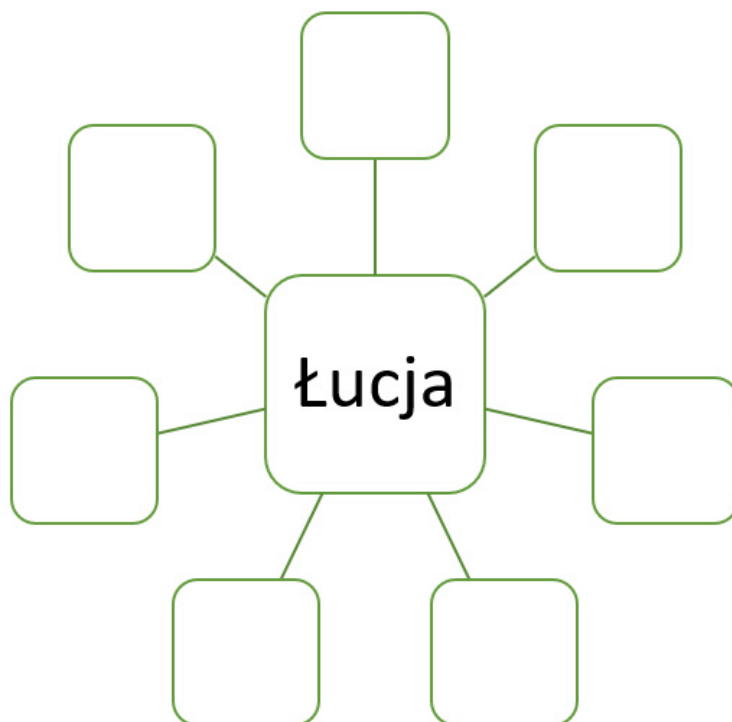
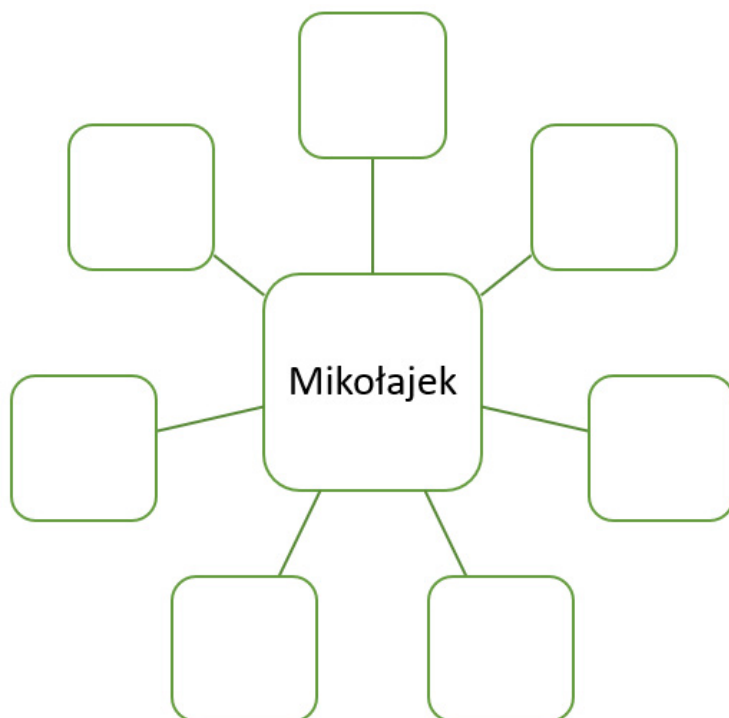
7. Wybierz określenia, które pasują do Stasia Tarkowskiego, bohatera lektury „W pustyni i w puszczy”. Wybrane przymiotniki wpisz na **mapie skojarzeń**.

Jaki był Staś?

~~leniwy~~ odważny sprytny strachliwy głupi mądry dobry egoistyczny
opiekuńczy wytrwały emocjonalny dumny nerwowy zwinny opanowany

8. Jaki był Mikołajek, bohater opowiadań René Gosciniego? A jaka była Łucja, bohaterka książki „Opowieści z Narnii. Lew, Czarownica i stara szafa”? Wpisz odpowiednie przymiotniki na **mapie skojarzeń**.

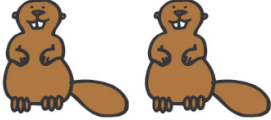

9. Notatka obrazkowa. Staś i Nel z powieści „W pustyni i w puszczy” wykonywali latawce. Jeśli ty chciałabyś/chciałbyś zrobić latawiec, będziesz potrzebować następujących materiałów:

listewki/cienkie deseczki	
tkanina	
sznurek	
kokardki	
gwoździe	
młotek	
klej	
latawiec	

(Źródło ilustracji: Canva)

10. Przeczytaj rozdział VII „Dzień u Bobrów” z książki „Opowieści z Narnii. Lew, Czarownica i stara szafa”. Z poniższej ramki wybierz produkty i przedmioty potrzebne do przygotowania obiadu przez panią Bobrową. Dorysuj obrazki.

jabłka ~~kartofle~~ czajnik kotlet ryba (pstrąg) czekolada chleb talerze
 twaróg ~~kufel piwa~~ gruszki patelnia mleko orzechy dzbanek masło
 strucla makaron herbata filiżanki ~~imbryk~~

„Dzień u Bobrów” 	kartofle 	
	kufel piwa 	
		imbryk = czajnik do herbaty

(Źródło ilustracji: Canva)

11. Tabelka. Kiedy chcesz powtórzyć najważniejsze informacje na temat lektury, to możesz przygotować tabelkę. W tabelce wszystkie informacje są łatwe do odszukania. Nasza tabelka ma cztery kolumny z nagłówkami. Nagłówki to hasła-kategorie, które pozwalają ułożyć informacje, np. *autor*, *tytuł*, *bohaterowie*, *gatunek tekstu*.

Autor	Tytuł	Bohaterowie	Gatunek tekstu
Bolesław Prus	„Katarynka”	Tomasz, niewidoma dziewczynka, kataryniarz	nowela
J.R.R. Tolkien	„Hobbit”	Bilbo, Gandalf, Gollum	powieść fantasy
Wanda Markowska	„Mit o Demeter i Korze”	Demeter, Kora, Hades	mit
Artur Oppman	„Bazyliszek”	Melchior, Maciek, Halszka, bazyliszek	legenda

12. Uzupełnij tabelkę informacjami z ramki.

opowiadanie   powieść   dozorca   ballada   Rosół   dzieci   Ludeczka   Nel
 Ferenc Molnar   Kali   Gereb   „Powrót taty”   René Goscinnny   rozbójnik
 „W pustyni i w puszczy”

Autor	Tytuł	Bohaterowie	Gatunek tekstu
Adam Mickiewicz		matka, ojciec,	
	„Chłopcy z Placu Broni”	Ernest, Feri Acz,	powieść
	„Mikołajek”	Mikołajek, Ananiasz,	opowiadanie
Henryk Sienkiewicz		Staś, Fatma,	

13. Uzupełnij tabelkę.

Autor	Tytuł	Bohaterowie	Gatunek tekstu
	„Mit o Dedalu i Ikarze”		
	„Szkoła latania”		
	„Legenda o Piaście Kołodzieju”		
	„Akademia pana Kleksa”		

14. Przeczytaj tekst „Ziemia we Wszechświecie”. Twoim zadaniem będzie przygotowanie notatki. Aby przygotować dobrą notatkę musisz przeczytać tekst jeszcze raz i podkreślić **słowa kluczowe**.

Ziemia we Wszechświecie

• **astronom** - naukowiec zajmujący się astronomią - nauką o ciałach niebieskich, ich budowie i ruchach

• **starożytny** - odnoszący się do czasów od około 4000 r. p.n.e.

• **nawigacja** - dział wiedzy dotyczący prowadzenia statków morskich lub powietrznych do wyznaczonego celu oraz określania ich położenia na mapie

• **kosmologia** - nauka badająca historię i budowę Wszechświata

• **sfer** - tu: wyobrażone sklepienia niebieskie, kuliste powierzchnie

Od niepamiętnych czasów ludzie uważnie obserwowali niebo. Pierwsi astronomowie pomagali w nawigacji, układali kalendarze, objaśniali wolę bogów.

Filozofowie i astronomowie starożytnej Grecji na podstawie obserwacji nieba starali się wyjaśnić budowę i historię Kosmosu. Tak narodziła się kosmologia - jedna z najstarszych nauk.

Pierwotnie myślano, że mieszkamy na tarczy pływającej pośrodku olbrzymiego oceanu. Jednak już 2500 lat temu stwierdzono, że Ziemia jest kulą. Grecki uczyony żyjący na przełomie III i II w. p.n.e. - Eratostenes - określił, że obwód naszej planety wynosi 39690 kilometrów. Wynik, który podał, niewiele się różni od obliczeń współczesnych naukowców.

Na podstawie książki Ericha Überlackera (czyt. Iberlakera) *Kosmos. U granic przestrzeni i czasu*, tłumaczenie: Joachim Mader

Dla Eratostenesa, podobnie jak dla większości ówczesnych i późniejszych kosmologów, Ziemia stanowiła środek Wszechświata. Wokół niej po różnych sferach miały się poruszać planety. Zaliczono do nich też Słońce i Księżyc. Wszystko razem otaczała sfera zewnętrzna, do której były przymocowane gwiazdy stałe.

Wierzono, że sfera ta jest kremem Wszechświata. Za nią znajdował się obszar niedostępny dla ludzi. Zamieszkiwali go bogowie.

Takie wyobrażenie świata zburzył w XVI w. Mikołaj Kopernik. W roku śmierci astronoma opublikowano dzieło „O obrotach sfer niebieskich”, w którym polski odkrywca stwierdza, że to Słońce jest w centrum Wszechświata, a Ziemia krąży wokół tej gwiazdy.

(Źródło: A. Luczak, A. Murdzek, *Między nami 5. Podręcznik, Gdańsk 2021, s. 14.*)

słowa kluczowe / słowa klucze – to najważniejsze słowa, które przekazują tematykę tekstu, słowa kluczowe „otwierają” czytelnikowi tekst jak klucz

Jakie słowa kluczowe możemy wybrać z tekstu „Ziemia we Wszechświecie”?

Na przykład: astronom, niebo, Kosmos, Ziemia, Słońce, Księżyc, planety, Wszechświat, Eratostenes, Kopernik

Te słowa kluczowe powinnaś/powinieneś wykorzystać w notatce. Notatka może wyglądać na przykład tak:

starożytna Grecja
astronomowie
obserwują niebo:
nawigacja,
kalendarze, wola
bogów

kosmologia -
nauka, która
wyjaśnia budowę i
historię Kosmosu

Jak wygląda Ziemia?
1. Ziemia to tarcza,
która pływa.
2. Ziemia to kula.

Eratostenes - obliczył
obwód Ziemi
39690 km

Wszechświat
Ziemia znajduje się
w centrum
Wszechświata,
wokół niej krążą
planety (Słońce,
Księżyc), a gwiazdy są
nieruchome.

Mikołaj Kopernik XVI w.
ODKRYCIE!
Słońce jest w centrum
Wszechświata;
Ziemia krąży wokół
Słońca.

15. Przeczytaj tekst „Mowa i pismo” i podkreśl słowa kluczowe. Zapisz słowa kluczowe i przygotuj notatkę.

Mowa i pismo

Człowiek różni się od zwierząt pod wieloma względami, ale jego najbardziej charakterystyczną właściwością jest mowa. Choć mowa jest znakomitym środkiem porozumiewania się, przekazywania wiadomości, myśli i uczuć, to słowo mówione jest ulotne, nietrwałe. Zachować się może tylko w ludzkiej pamięci i ginie wraz ze śmiercią człowieka.

Wynalazkiem, który pozwolił człowiekowi na utrwalanie, gromadzenie, przesyłanie i rozpowszechnianie na odległość wiadomości, wiedzy i kultury cywilizacji, było pismo. Najwcześniejszą odmianą pisma było pismo obrazkowe, w którym obrazki lub uproszczone rysunki przedmiotów oznaczają właśnie te przedmioty, na przykład kółko oznacza słońce, a kreska pozioma – usta.

Z czasem pismo obrazkowe rozwinęło się w pierwsze prawdziwe pismo, którego znaki przedstawiały nie tylko narysowany przedmiot, ale również pojęcia. Na przykład koło oznaczało nie tylko słońce, ale i boga słońca, a także „świecić” lub „ogrzewać”, a pozioma kreska – „mówić” albo „jeść”.

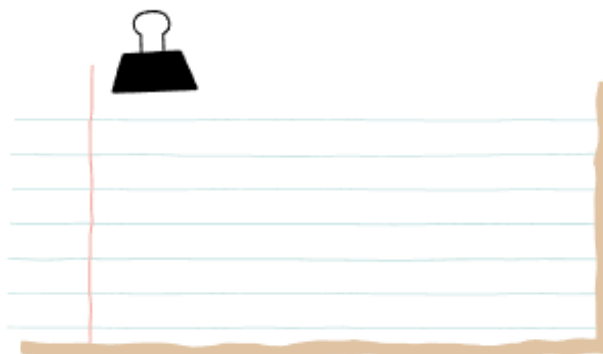
Ostatnim, najwyższym etapem rozwoju pisma jest pismo alfabetyczne, w którym poszczególnym dźwiękom odpowiadają oddzielne znaki zwane literami. Alfabet wymyślono w drugiej połowie II tysiąclecia p.n.e.* w Palestynie, a dziś posługuje się nim większość świata.

Na podstawie książki Władysława Kopalińskiego *Opowieści o rzeczach powszednich*

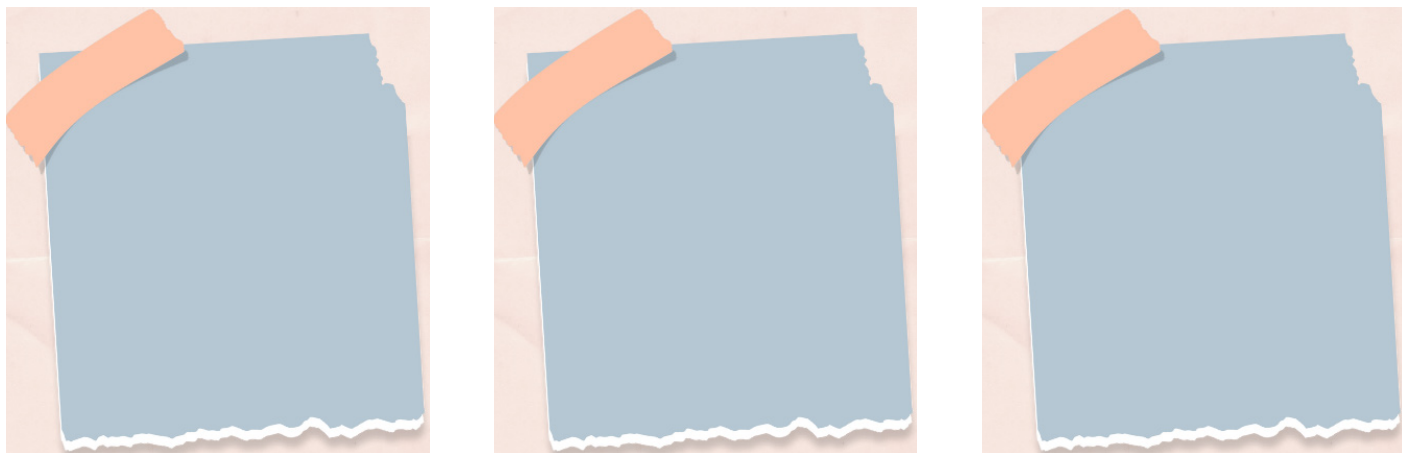
* p.n.e. – przed naszą erą

(Źródło: A. Łuczak, A. Murdzek, *Między nami 4. Podręcznik*, Gdańsk 2018, s. 33.)

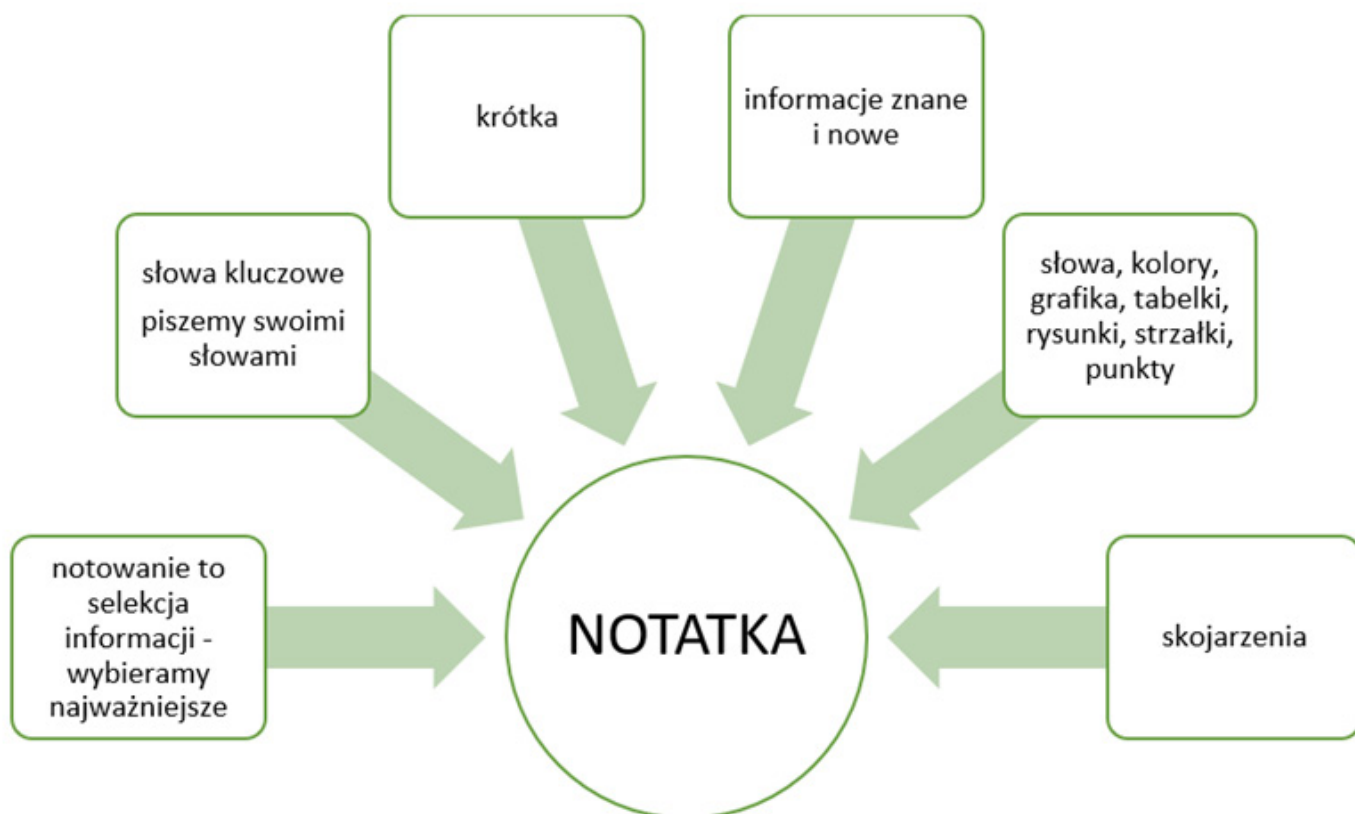
Słowa kluczowe:

Notatka:

Jak napisać notatkę?

Wybierz odpowiedzi zgodne z prawdą. Jeśli zaznaczyłaś/zaznaczyłeś nawet jedną odpowiedź „nie”, to wróć do ćwiczeń i wykonaj zadania jeszcze raz 😊.

To już wiem! To już umiem!

1. Wiem, co to jest notka biograficzna.	☐	TAK	☐	NIE
2. Umiem zapisać notkę biograficzną, pamiętam o ortografii i interpunkcji.	☐	TAK	☐	NIE
3. Umiem wybrać słowa kluczowe z tekstu.	☐	TAK	☐	NIE
4. Umiem wybrać najważniejsze informacje z tekstu.	☐	TAK	☐	NIE
5. Umiem zapisać informacje w formie notatki graficznej.	☐	TAK	☐	NIE
6. Wiem, co to jest mapa skojarzeń.	☐	TAK	☐	NIE
7. Umiem tworzyć notatki obrazkowe.	☐	TAK	☐	NIE
8. Umiem uzupełnić informacje w tabelce.	☐	TAK	☐	NIE

słówka/pomysły

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. TO JEST PLAN WYDARZEŃ

Jak to napisać?

1. Przeczytaj tekst Aleksandra Puszkina:

<https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/puszkina-bajka-o-rybaku-i-rybce.html>

2. Podczas czytania wynotuj informacje: kto bierze udział w wydarzeniach? kiedy i gdzie dzieją się wydarzenia? Pomyśl, które wydarzenia były najważniejsze dla akcji „Bajki o rybaku i rybce”.

bohaterowie: .....

czas: .....

miejsca: .....

Zebrane informacje będą ci potrzebne, aby ułożyć plan wydarzeń do tekstu. Zobacz niżej ↓.

(Źródło ilustracji: Canva)

3. Przeczytaj plan wydarzeń i podkreśl czasowniki.

1. *Rybak i jego żona żyją w biednej lepiance.*
2. Dziadek wyławia złotą rybkę.
3. Złota rybka prosi o uwolnienie.
4. Rybka obiecuje spełnić wszystkie życzenia.
5. Rybak uwalnia rybkę.
6. Babcia złości się na męża.
7. Żona otrzymuje nowe koryto.
8. Lepianka zamienia się w nową chatę.
9. Żona rybaka zamienia się w szlachciankę.
10. Babcia kłóci się z rybakim.
11. Żona zamienia się w carycę.
12. Babcia żyje w carskim pałacu.
13. Żona wypędza rybaka.
14. Słudzy odnajdują rybaka.
15. Babcia prosi o władzę nad rybką.
16. Złota rybka odbiera małżeństwu wszystkie dary.

→ Plan wydarzeń w formie zdań – każdy punkt planu zawiera czasownik w formie osobowej, np. „żyją”, „wyławia”, „prosi”.

4. Każdy punkt planu zamień na równoważnik zdania.

Jak to zrobić? Zamień **czasownik w formie osobowej** na **rzeczownik**, który tworzymy od tego czasownika. Wykorzystaj rzeczowniki z ramki.

Przykład:

Rybak i jego żona żyją w biednej lepiance. → Życie rybaka i jego żony w biednej lepiance.

obietnica otrzymanie życie prośba zamienienie odebranie złość wyłowienie
zamienienie uwolnienie prośba kłótnia zamienienie odnalezienie wypędzenie

1. Życie rybaka i jego żony w biednej lepiance.
2. .... złotej rybki przez dziadka.
3. .... złotej rybki o uwolnienie.
4. .... rybki spełnienia wszystkich życzeń.
5. .... rybki przez rybaka.
6. .... babci na męża.
7. .... przez żonę nowego koryta.
8. .... lepianki w nową chatę.
9. .... żony rybaka w szlachciankę.
10. .... babci z rybakiem.
11. .... żony w carycę.
12. .... babci w carskim pałacu.
13. .... rybaka przez żonę.
14. .... rybaka.
15. .... babci o władzę nad rybką.
16. .... małżeństwu wszystkich darów przez złotą rybkę

→ Plan wydarzeń w formie równoważników zdań.

5. Każdy punkt planu zamień w pytanie. Jak to zrobić? Zadaj pytanie o określone wyrazy. Pamiętaj o poprawności gramatycznej.

1. Rybak i jego żona żyją w biednej lepiance.
Kto żyje w biednej lepiance?
2. Dziadek wyławia złotą rybkę.
.....
3. Złota rybka prosi o uwolnienie.
.....
4. Rybka obiecuje spełnić wszystkie życzenia.
.....
5. Rybak uwalnia rybkę.
.....

6. Babcia złości się na męża.
.....
7. Żona otrzymuje nowe koryto.
.....
8. Lepianka zamienia się w nową chatę.
.....
9. Żona rybaka zamienia się w szlachciankę.
.....
10. Babcia kłóci się z rybakim.
.....
11. Żona zamienia się w carycę.
.....
12. Babcia żyje w carskim pałacu.
.....
13. Żona wypędza rybaka.
.....
14. Słudzy odnajdują rybaka.
.....
15. Babcia prosi o władzę nad rybką.
.....
16. Złota rybka odbiera małżeństwu wszystkie dary.
.....

→ Plan wydarzeń w formie pytań.

6. Wpisz odpowiednią formę rzeczownika, który można utworzyć od podanego w nawiasie czasownika.

Przykład:

Mirmił uwielbia latać na miotle. → Mirmił uwielbia latanie na miotle.

- a) (leczyć) ..... chorych sprzętów to hobby pana Kleksa.
- b) Edmund mówił, że uwielbia (jeść) ..... ptasiego mleczka.
- c) Głównym zajęciem niewidomej dziewczynki było (słuchać) ..... katarynki.
- d) (wędrować) ..... to ostatnia rzecz, którą chciałby robić Bilbo.
- e) Mikołajku, (palić) ..... cygar przez dzieci jest zabronione!
- f) Dzisiaj rozpoczyna się (świętować) ..... w chacie Piasta Kołodzieja.

Piszemy razem

7. Przeczytaj legendę o Smoku Wawelskim i królu Kraku. Podczas czytania wynotuj informacje: kto bierze udział w wydarzeniach? kiedy i gdzie dzieją się wydarzenia? Pomyśl, które wydarzenia były najważniejsze dla akcji legendy.

Dawno, dawno temu w Krakowie nad Wisłą, na niedużym wzgórzu stał piękny i bogaty zamek. Mieszkał w nim król Krak ze swoją córką.

Pewnego dnia król znów miał gigantyczny problem. Co tym razem zdarzyło się w jego grodzie¹? W jaskini pod Wawelem zamieszkał smok. Był to prawdziwy potwór, ponieważ zjadł wszystkie krowy okolicznych mieszkańców. Dodatkowo potrafił ziać² ogniem i palił domy. Król Krak postanowił, że mężczyzna, który pokona smoka, otrzyma nagrodę – ożeni się z córką Kraka. Wielu rycerzy walczyło ze smokiem, ale wszyscy zginęli. Aż pewnego dnia do króla przyszedł biedny szewczyk³. Szewczyk Skuba miał świetny plan. Chciał do brzucha owcy włożyć dużo siarki i podrzucić przy jaskini smoka. Tak zrobił. Smok, kiedy poczuł wspaniały zapach owcy, zjadł ją ze smakiem. Po chwili poczuł, jak pali go w gardle. Musiał szybko się czegoś napić. Obok płynęła Wisła, więc zaczął pić wodę z Wisły. Pił i pił, aż pękł.

Gród króla Kraka znów był wolny. A Skuba ożenił się z córką Kraka.

1 gród – dawniej miasto

2 ziać – dmuchać

3 szewczyk – szewc; osoba, która szyje buty

bohaterowie: .....

czas: .....

miejsca: .....

Zebrane informacje będą ci potrzebne, aby ułożyć plan wydarzeń do tekstu.

(Źródło ilustracji: Canva)

8. Ułóż plan wydarzeń w formie zdań i zapisz je pod obrazkami.

		
_____	_____	_____
		
_____	_____	_____
		
_____	_____	_____

(Źródło: A. Łuczak, A. Murdzek, *Między nami 4. Zeszyt ćwiczeń*, Gdańsk 2019, s. 94.)

9. Zamień punkty planu z zadania 7. na plan w formie równoważników zdań.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Piszę samodzielnie

10. Ułóż plan wydarzeń do wybranej przygody Stasia i Nel w formie zdań i równoważników zdań.

11. Ułóż plan wydarzeń do wybranej przygody Kajko i Kokosza z lektury „Kajko i Kokosz. Szkoła latania” w formie zdań i pytań.

12. Ułóż plan wydarzeń do rozdziału „Historia Mateusza” z lektury „Akademia pana Kleksa” w formie zdań i równoważników zdań.

Wybierz odpowiedzi zgodne z prawdą. Jeśli zaznaczyłaś/zaznaczyłeś nawet jedną odpowiedź „nie”, to wróć do ćwiczeń i wykonaj zadania jeszcze raz 😊.

To już wiem! To już umiem!

1.	Wiem, jak układać plan wydarzeń.	☐	TAK	☐	NIE
2.	Wiem, że trzeba przygotować niezbędne informacje przed pisaniem planu.	☐	TAK	☐	NIE
3.	Umiem pisać plan wydarzeń w formie zdań.	☐	TAK	☐	NIE
4.	Umiem pisać plan wydarzeń w formie równoważników zdań.	☐	TAK	☐	NIE
5.	Umiem pisać plan wydarzeń w formie pytań.	☐	TAK	☐	NIE
6.	Umiem tworzyć rzeczowniki od czasowników.	☐	TAK	☐	NIE

słówka/pomysły

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. TO JEST OPIS PRZEŻYĆ WEWNĘTRZNYCH

Jak to napisać?

1. Przypomnij sobie treść ballady Adama Mickiewicza „Powrót taty”. Pomyśl, co przeżywał synek kupca. Jakie emocje towarzyszyły mu podczas powrotu ojca do domu?

„Powrót taty” – fragmenty	Emocje z perspektywy chłopca
<p>„Pójdźcie, o dziatki, pójdźcie wszystkie razem Za miasto, pod słupek, na wzgórek; Tam przed cudownym klękajcie obrazem, Pobożnie zmówcie paciórek. Tato nie wraca: ranki i wieczory We łzach go czekam i trwodze; Rozlały rzeki, pełne zwierza bory, I pełno zbójców na drodze”.</p>	<p>zachęta, inspiracja</p>
<p>Słyszac to dziatki, biegą wszystkie razem, Za miasto, pod słupek, na wzgórek; Tam przed cudownym klękają obrazem, I zaczynają paciórek. [.....]</p>	<p>niepokój, obawa</p>
<p>Wtem slychać tarkot, wozy jadą drogą, I wóz znajomy na przedzie; Skoczyły dzieci, i krzyczą, jak mogą: „Tato, ach tato nasz jedzie!” Obaczył kupiec, łzy radośne leje, [.....]</p>	<p>z troskanie</p>
<p>Pełno radości i krzyku. „Ruszajcie! Kupiec na sługi zawoła, Ja z dziećmi pójdę ku miastu”. Idzie... aż zbójcy obkoczą dokoła, A zbójców było dwunastu.</p>	<p>ożywienie, energia, entuzjazm</p>
	<p>szczęście, radość</p>
	<p>zaskoczenie</p>

„Powrót taty” – fragmenty	Emocje z perspektywy chłopca
<p>Brody ich długie, kręcone wąsiska, Wzrok dziki, suknia plugawa; Noże za pasem, miecz u boku błyska, W ręku ogromna buława. Krzyknęły dzieci, do ojca przypadły, Tulą się pod płaszcz na łonie; [.....] Wtem: „Stójcie, stójcie!” krzyknie starszy zbójca, I spędza bandę precz z drogi, A wypuściwszy i dzieci i ojca, „Idźcie, rzekł, dalej bez trwogi”. [.....] Dzieatki sprawiły, że uchodzisz cało, Darzą cię życiem i zdrowiem; [.....] Kupcze, jedź w miasto; ja do lasu muszę. Wy, dzieci, na ten pagórek Biegajcie sobie, i za moją duszę Zmówcie też czasem paciórek”.</p>	<p>obrzydzenie</p> <p>przerażenie</p> <p>panika</p> <p>niedowierzenie</p> <p>duma</p> <p>wdzięczność</p> <p>bezpieczeństwo, spokój</p>

2. Przeczytaj relację syna z powrotu ojca do domu. Które wyrazy wyróżnione kursywą pasują do opisu przeżyć wewnętrznych chłopca i rodziny? Podkreśl poprawny wyraz.

Tytuł: „Niebezpieczne spotkanie”

Nasz tata jest kupcem. Zbliżał się dzień powrotu naszego taty z dalekiej podróży. Mama o) *zachęciła* / *zawołała* mnie i moje młodsze rodzeństwo, żeby wyjść tacie na przeciw, a przy okazji pomodlić się przy kapliczce. Kapliczka stała przy głównej drodze do naszego miasta, więc na pewno spotkamy tam tatę. Mama bardzo 1) *nie martwiła się* / *martwiła się* o bezpieczny powrót taty do domu. Zacząłem bardzo 2) *się cieszyć* / *się niepokoić*. 3) *Gniewałem się* / *Obawiałem się* nie tylko o zdrowie taty, ale też o jego życie...

Pobiegliśmy do kapliczki i bardzo długo się modliliśmy. Nagle 4) *ożywiłem się* / *roześmiałem się*, bo pierwszy usłyszałem wozy i konie. Z 5) *apatią* / *entuzjazmem* pobiegliśmy w stronę taty! Wszyscy byliśmy tak bardzo 6) *rozzarowani* / *szczęśliwi*! Tata się nawet rozplakał 7) *z radości* / *ze strachu*. Nagle 8) *zafascynował* / *zaskoczył* nas głos zbójców, którzy chcieli okraść, a może i zabić nam tatę! Zbójcy byli 9) *obrzydliwi* / *przystojni*

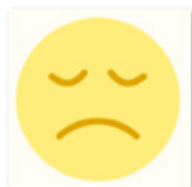
i groźni. Byłem tak 10) *zachwycony / przerażony*, że nie mogłem się ruszyć ani myśleć. Ja, tata i rodzeństwo byliśmy w prawdziwej 11) *panice / euforii* – co teraz z nami będzie? Niespodziewanie szef bandy zbójców zatrzymał atak na nas. Nie dowierzałem własnym oczom i uszom.

Bandyta wyjaśnił tacie, że to nasza miłość i modlitwy ocaliły naszą rodzinę. Byłem bardzo 12) *zawstydzony / dumny* z siebie i mojego rodzeństwa! Wracaliśmy bezpiecznie do domu. Czułem już tylko wdzięczność i spokój. Nigdy nie chcę już spotkać tych rozbójników na mojej drodze!

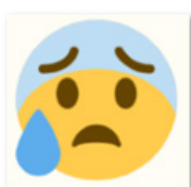
3. Zapoznaj się z emotikonami. Informacje, które dotyczą przeżyć wewnętrznych, zamień według wzoru.

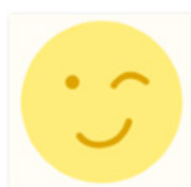
0. przerażony

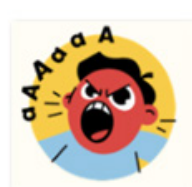
1. przybity

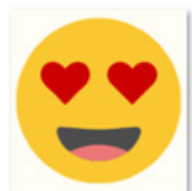
2. załamany

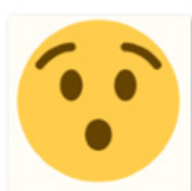
3. radosny

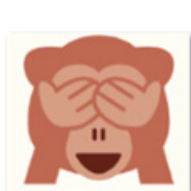
4. wściekły

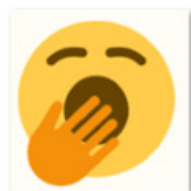
5. zakochany

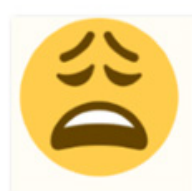
6. zaskoczony

7. zawstydzony

8. znudzony

9. zrozpaczony

0. *Syn kupca był przerażony. Chłopiec czuł przerażenie.*
1. *Adaś Niezgódka był przybity niepowodzeniami w szkole.
Adaś czuł .....*
2. *Demeter była załamana po zniknięciu córki Kory.
Demeter przeżyła .....*
3. *Kiedy dziewczynka słyszała dźwięk katarynki, stawała się radosna.
Na dźwięk katarynki dziewczynka czuła .....*
4. *Żona rybaka pomimo spełniania życzeń przez rybkę cały czas była wściekła.
Żona rybaka wciąż odczuwała .....*
5. *Tadeusz był bardzo zakochany w Zosi.
Tadeusz na widok Zosi czuł .....*
6. *Edmund był zaskoczony, że istnieje Narnia.
To było prawdziwe ..... dla Edmunda – Narnia!*

(Źródło ilustracji: Canva)

7. Ernest był zawstydzony, że nie posłuchał matki.
Ernest przed matką czuł okropne .....
8. Mikołajek i jego szkolni koledzy na lekcji arytmetyki byli znudzeni.
Chłopcy czuli .....
9. Staś i Nel byli zrozpaczeni po śmierci doktora Lindego.
Po śmierci doktora czuli prawdziwą .....

4. Odpowiedz na pytania.

Co czujesz, kiedy dostajesz „6”?

.....

Co czujesz, kiedy czekasz na wizytę u dentysty?

.....

Co czujesz, kiedy nie możesz zasnąć?

.....

Co czujesz, kiedy rozpakowujesz urodzinowy prezent?

.....

Co czujesz, kiedy wracasz późno do domu?

.....

Co czujesz, kiedy koleżanka się spóźnia?

.....

Co czujesz, kiedy zapomniałaś/zapomniałeś tekstu wiersza?

.....

Piszemy razem

5. Przypomnij sobie treść mitu o Dedalu i Ikarze. W imieniu Ikara napisz, co czuł przed lotem, w trakcie lotu i w czasie spadania. Twoja praca powinna liczyć minimum 150 słów.

Plan opisu przeżyć wewnętrznych

Tytuł: .....

1) Opisz sytuację, w której znalazł się bohater.

2) Nazwij uczucia bohatera. Jakie przeżycia i emocje wywołało wydarzenie?
Opisz objawy zewnętrzne, np. zmiany w zachowaniu i wyglądzie.

3) Refleksje na temat przeżywanych emocji.

Aby wyrazić emocje, możesz użyć wykrzykników, np. Super!, O rany!, Aaaa!, Wow!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Piszę samodzielnie

6. Opisz przeżycia czeladnika, który idzie ze zwierciadłem na spotkanie bazyliuszka. Twoja praca powinna liczyć minimum 150 słów. Nadaj tytuł swojej pracy.
7. Opisz przeżycia Tadeusza, który wraca na wakacje do dworku w Soplicowie. Twoja praca powinna liczyć minimum 150 słów. Nadaj tytuł swojej pracy.
8. Opisz przeżycia Stasia Tarkowskiego, który rozmawia z Mahdim. Twoja praca powinna liczyć minimum 150 słów. Nadaj tytuł swojej pracy.

Wybierz odpowiedzi zgodne z prawdą. Jeśli zaznaczyłaś/zaznaczyłeś nawet jedną odpowiedź „nie”, to wróć do ćwiczeń i wykonaj zadania jeszcze raz 😊.

To już wiem! To już umiem!

1. Wiem, czym jest opis przeżyć wewnętrznych.	☐	☐
2. Umiem nazywać emocje.	☐	☐
3. Umiem tworzyć rzeczowniki od przymiotników, które nazywają emocje.	☐	☐
4. Umiem opisać przeżycia wewnętrzne bohatera literackiego i swoje.	☐	☐
5. Umiem użyć wykrzyknień, które wyrażają emocje.	☐	☐
6. Pamiętam o akapitach, ortografii i interpunkcji.	☐	☐

słówka/pomysły

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. TO JEST DIALOG

Jak to napisać?

1. Przypomnij sobie mit o Demeter i Korze. Przeczytaj rozmowę matki i córki.

Kora: Kochana matko! Jestem nareszcie z tobą!

Demeter: Córeczko! Tak długo na ciebie czekałam! Myślałam, że ta jesień i zima nigdy się nie skończą.

K: Dla mnie ten czas też okropnie się dłużył.

D: Powiedz, jaki jest twój mąż, jak mieszkacie?

K: Mój mąż ma na imię Hades i jest bogiem podziemnego świata zmarłych. Nasz pałac jest bardzo piękny, elegancko urządzone, ale co z tego! Nigdy nie świeci tam słońce, nie ćwierkają ptaki, nie kwitną kwiaty... Nie czuć nawet świeżego powietrza. Tęskniłam za ziemią i za tobą!

D: Teraz nacieszymy się wspólnymi chwilami. Przed nami cała wiosna i lato. Jestem taka szczęśliwa!

2. Ten sam dialog możemy zapisać w inny sposób. Który sposób zapisu dialogu bardziej ci się podoba? Dlaczego?

Po krótkiej chwili Demeter zauważyła Korę, która biegła i krzyczała:

– Kochana matko! Jestem nareszcie z tobą!

– Córeczko! Tak długo na ciebie czekałam! – zawołała na jej widok Demeter. – Myślałam, że ta jesień i zima nigdy się nie skończą.

Kora przytuliła się do matki i szepnęła:

– Mnie ten czas też okropnie się dłużył.

Demeter miała tyle pytań do córki. Zapytała więc z troską w głosie:

- Powiedz, jaki jest twój mąż, jak mieszkanie?
- Mój mąż ma na imię Hades – odparła Kora. – Jest bogiem podziemnego świata zmarłych. Nasz pałac jest bardzo piękny, elegancko urządzony, ale co z tego! – westchnęła z żalem. – Nigdy nie świeci tam słońce, nie ćwierkają ptaki, nie kwitną kwiaty... Nie czuć nawet świeżego powietrza. Tęskniłam za ziemią i za tobą!

Demeter pocałowała ją w oba policzki i zdecydowała:

- Teraz nacieszmy się wspólnymi chwilami. Przed nami cała wiosna i lato. Jestem taka szczęśliwa!

3. Wypisz wyrazy, które w dialogu zastępują czasownik „mówić”.

mówić → .....

4. Zwróć uwagę na znaki interpunkcyjne, które są obecne w dialogu.

Zapytała więc z troską w głosie :

- Powiedz, jaki jest twój mąż, jak mieszkanie ?
- Mój mąż ma na imię Hades – odparła Kora. – Jest bogiem podziemnego świata zmarłych .

Albo

- Mój mąż ma na imię Hades – odparła Kora – i jest bogiem podziemnego świata zmarłych .

5. Uzupełnij znaki interpunkcyjne w zamieszczonym niżej dialogu.

Niewidoma dziewczynka była upojona.

Mecenas odwrócił się do stróża i rzekł ze zwykłą sobie flegmą, choć był trochę blady

Słuchaj no, kochanku... A jak ci na imię

Paweł, jaśnie panie

Otóż, mój Pawle, będę ci płacił dziesięć złotych na miesiąc, ale wiesz za co

Za to, ażebyś na podwórze nigdy nie puszczał katarynek wtrącił śpiesznie lokaj

Nie rzekł pan Tomasz Za to, ażebyś przez jakiś czas co dzień puszczał

katarynki. Rozumiesz

Co pan mówi   zawołał służący, którego nagle rozzuchwiał ten niepojęty rozkaz
Ażeby, dopóki się z nim nie rozmówię, puszczał co dzień katarynki na podwórze
powtórzył mecenas wsadzając ręce w kieszenie

Nie rozumiem pana   odezwał się służący z oznakami obrażającego zdziwienia
Głupiś, mój kochany   rzekł mu dobrotliwie pan Tomasz
No, idźcie do roboty   dodał

6. Uzupełnij dialog odpowiednimi czasownikami z ramki.

zagadnął, rzekł, wyjaśnił, śmiał się, zwrócił się, odrzekł, zawołał, krzyknął

– Może obudzić pańskiego brata? – *zagadnął* Atanazy Anatola. – Pewno jest bardzo głodny.

– O, nie. To zbyt ciężkie. – ..... Anatol. – Taki pokrzepiający sen zastąpi mu w zupełności jedzenie.

– Zobaczcie, chłopcy, to będzie chluba waszej Akademii, ten śpiący królewicz! – ..... Filip, zjadając kurę.

– Bardzo nie lubi, żeby go budzić – ..... raz jeszcze Anatol. – Dlatego też nie będziemy go wcale rozbierali: niech sobie śpi w ubraniu.

Nagle drzwi się otworzyły i wszedł pan Kleks.

– Dzień dobry, chłopcy! – ..... od progu. – Gdzie są wasi nowi koledzy?

Anatol usiadł na łóżku i ..... uprzejmie:

– Jestem, panie profesorze. Nazywam się Anatol Kukuryk, a to mój młodszy brat.

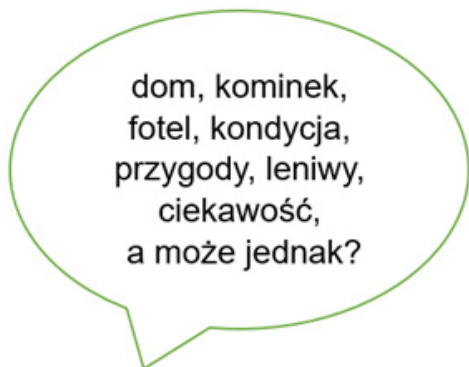
– Czy mnie słyszysz, Alojzy?! – ..... znowu pan Kleks.

– Popatrzcie, chłopcy – ..... do nas pan Kleks. – Alojzy nie jest żywym człowiekiem, tylko lalką.

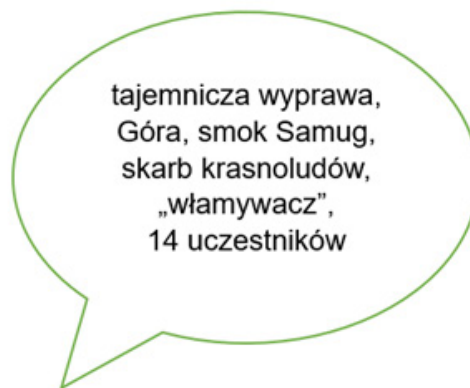
Piszemy razem

7. Zapisz rozmowę między Bilbo Bagginsem a Gandalfem przed wyprawą po skarb. Wykorzystaj słownictwo z chmurek.

Bilbo:

Gandalf:

Bilbo: Dzień dobry, Gandalfie!

Gandalf: Dzień dobry, jak dobrze, że zastałem cię w domu!

B: .....

G: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Piszę samodzielnie

8. Zapisz dialog między Ernestem Nemeckiem i jego mamą. W rozmowie chłopiec wyjaśnia mamie, dlaczego jej nie posłuchał i poszedł walczyć o Plac Broni.
9. Zapisz dialog między panem Twardowskim i panią Twardowską. W rozmowie Twardowski opowiada żonie, jak planuje oszukać Mefistofelesa.
10. Zapisz dialog między Kajkiem i Kokoszem. W rozmowie obaj wspominają swoje przygody w szkole latania.

Wybierz odpowiedzi zgodne z prawdą. Jeśli zaznaczyłaś/zaznaczyłeś nawet jedną odpowiedź „nie”, to wróć do ćwiczeń i wykonaj zadania jeszcze raz 😊.

To już wiem! To już umiem!

1. Umieć pisać ciekawe dialogi na podstawie treści lektur.
2. Znam dwa sposoby zapisu dialogów.
3. Umieć stosować znaki interpunkcyjne w dialogach.
4. Wiem, jak zastąpić czasownik „mówić”/„powiedzieć” w dialogach.

słówka/pomysły

.....

.....

.....

.....

.....

5. TO JEST OPINIA

Jak to napisać?

1. Ania i Igor są uczniami klasy VI w jednej z gdyńskich szkół. Bardzo lubią język polski i lektury, które omawiają na lekcji ze swoją nauczycielką polskiego. Zastanawiają się, które książki lepiej czytać – papierowe czy elektroniczne.

Lubię czytać tylko książki papierowe.

- Moim zdaniem papierowa książka jest wygodniejsza w użyciu. Mogę ją szybko przejrzeć, poszukać jakiejś ilustracji czy zaznaczyć ważny cytat.
- Uważam, że papierowe książki nigdy nie wyjdą z użycia.
- Wydaje mi się, że twój czytnik e-booków może się rozładować, na przykład w lesie lub na plaży. I co wtedy?
- Myślę, że to bardzo przyjemne dotykać nową książkę. Ona naprawdę pięknie pachnie.

Ania

Nie wyobrażam sobie czytania bez e-booków!

Igor

- Według mnie noszenie kilogramów książek jest bez sensu. Książka elektroniczna jest lekka i mieści setki tytułów.
- Jestem pewien, że tylko nowoczesne e-booki mają przyszłość.
- Sądzę, że nie możesz trzymać królika zbyt blisko książek. On wszystko pogryzie.
- Jestem przekonany, że czytanie e-booków jest tańsze. Mogę je czytać nawet w nocy bez lampy.

(Źródło ilustracji: Canva)

2. Przeczytaj argumenty Ani i Igora. Podkreśl zwroty, które służą do wyrażenia własnego zdania, np. „jestem pewien, że...”

3. A ty? Zgadzasz się z opinią Ani czy opinią Igora? A może wolisz audiobooki? Zapisz argumenty, w których wyrazisz opinię: „Mój ulubiony sposób na lektury to audiobooki”. Możesz wykorzystać poniższe zwroty.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

- ✓ Moim zdaniem...
- ✓ Myślę, że...
- ✓ Uważam, że...
- ✓ Sądzę, że...
- ✓ Według mnie...
- ✓ Jestem przekonany/-a, że...
- ✓ Wydaje mi się, że...

4. Bohaterowie lektur mają różne losy. Czasem postępują dobrze, a czasem źle.

a) Osądź postawę Stasia Tarkowskiego, który zabił porywaczy. Jak myślisz, czy postąpił słusznie? Uzasadnij swoją odpowiedź.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) Proszę osądzić postawę Ernesta Nemezcza, który bez zgody mamy poszedł walczyć o Plac Broni. Jak myślisz, czy postąpił słusznie? Uzasadnij swoją odpowiedź.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Piszemy razem

5. Uczysz się w klasie V. Twoja mama wpadła na pomysł dodatkowych lekcji języka angielskiego, ponieważ w środy i piątki kończysz bardzo wcześnie. Mama chciałaby, żebyś jeździł/jeździła do znanej i drogiej szkoły językowej w centrum miasta. Przygotuj argumenty „za” i „przeciw” uczestniczeniu w kursie języka angielskiego.

Mama: „Dziecko, jestem przekonana, że...” → argumenty „za”	Ty: „Mamo, a ja uważam, że...” → argumenty „przeciw”
✓	✓ ....
✓	✓ ....
✓	✓ ....
✓	✓ ....

Piszę samodzielnie

6. Zapisz swoją opinię na temat: Pan Tomasz pomógł niewidomej dziewczynce. Zapisz minimum 5 zdań („Katarynka”).
7. Zapisz swoją opinię na temat: Rybak prosił złotą rybkę o spełnianie kolejnych życzeń swojej żony. Zapisz minimum 5 zdań („Bajka o rybaku i rybce”).
8. Zapisz swoją opinię na temat: Edmund uwierzył Białej Czarownicy i oszukał rodzeństwo. Zapisz minimum 5 zdań („Opowieści z Narnii. Lew, Czarownica i stara szafa”).

Wybierz odpowiedzi zgodne z prawdą. Jeśli zaznaczyłaś/zaznaczyłeś nawet jedną odpowiedź „nie”, to wróć do ćwiczeń i wykonaj zadania jeszcze raz 😊.

To już wiem! To już umiem!

1. Umieć wyrazić opinię w imieniu swoim i innych.
2. Umieć wyrazić swoją opinię na temat postępowania bohaterów literackich.
3. Umieć gromadzić argumenty „za” i „przeciw”.
4. Znam wyrażenia potrzebne do sformułowania własnej opinii.

TAK NIE

TAK NIE

TAK NIE

TAK NIE

słówka/pomysły

.....

.....

.....

.....

.....

6. TO JEST OPIS POSTACI

Jak to napisać?

1. Zgadnij, kim jestem. Wybierz imię bohatera z ramki i zapisz w odpowiednim miejscu. Dopisz autora i tytuł lektury.

Ludeczka, Piotr, szpak Mateusz, Mirmił, Beorn, Staś, Mefistofeles, Feri Acz

Jestem bardzo ważną osobą w moim grodzie! Mieszkańcy mnie lubią. Mam długie, rude wąsy i opiekuńczą żonę.

1. ....

Jestem księciem. Uwielbiam jeździć konno. Mój ukochany koń to Ali-Baba. Od chińskiego lekarza dostałem magiczną czapkę. Od kiedy zamieniłem się w ptaka, nie mówię poprawnie. Wymawiam tylko końcówki wyrazów.

2. ....

Ludzie nazywają mnie człowiekiem-niedźwiedziem. Walczę z goblinami i wargami. Bronię ziemi niedaleko Mrocznej Puszczy.

3. ....

Mój kolega ma na imię Mikołaj. Nasze mamy bardzo się lubią. Mam blond warkocze, niebieskie oczy i czerwony nos...

4. ....

Mam 13 lat i jestem Anglikiem. Mam dwie młodsze siostry i brata. Przed wojną mieszkałem w Londynie, ale teraz mieszkam na wsi. Od Świętego Mikołaja dostałem tarczę i miecz.

Jestem bardzo utalentowany i boję się święconej wody. Niedługo muszę spotkać się z kimś w karczmie „Rzym”.

5. .... 6. ....

Jestem dowódcą grupy chłopców, która nazywa się czerwone koszule. Wiele osób boi się mnie, bo jestem silny i bardzo odważny.

Urodziłem się w Afryce, ale jestem Polakiem. Znam kilka języków obcych, świetnie pływam i strzelam z nowego sztucera od taty.

7. .... 8. ....

2. Przeczytaj opis pana Kleksa, bohatera lektury Jana Brzechwy.

Tytuł: „Niezwykły nauczyciel”

Głównym bohaterem lektury „Akademia pana Kleksa” jest profesor Ambroży Kleks. To właściciel szkoły dla chłopców, która znajduje się przy ulicy Czekoladowej.

Pan Kleks jest średniego wzrostu, ale nie wiadomo czy jest gruby, czy chudy. Ma ogromną czuprynę, która mieni się wszystkimi barwami tęczy, i bujną brodę, czarną jak smoła. Jego nos jest ogromny i bardzo ruchliwy: często przekrzywia się w prawo albo w lewo. Na nosie nosi srebrne binokle, które przypominają mały rower. Ma też pomarańczowe, długie i sztywne wąsy. Jego oczy przypominają dwa świderki.

Profesor nosi szerokie spodnie, które podczas wiatru przypominają balon, a także długi surdut koloru czekoladowego. Ubiera również aksamitną cytrynową kamizelkę, zapinaną na szklane guziki wielkości śliwek, sztywny, wysoki kołnierzyk, a pod szyją

wiąże aksamitną kokardkę. Bardzo lubi kieszenie, ma ich w swoich ubraniach niezliczoną ilość. Nosi w nich rozmaite przedmioty, które są mu niezbędne na co dzień.

Pan Kleks bardzo lubi swoich uczniów i swoją szkołę. Jest wspaniałym nauczycielem, który uczy chłopców różnych nietypowych przedmiotów, np. kleksografii. Jest dobry, mądry i wyrozumiały. Ma różne umiejętności: potrafi latać, gotować rozmaite dziwne potrawy, odczytywać cudze sny, a także czytać w myślach. Przyjaźni się z mieszkańcami wielu bajek, którzy często go odwiedzają.

Bardzo podobała mi się lektura i jej główny bohater. Chciałbym chodzić do takiej szkoły, jaką prowadził pan Kleks, i być jego uczniem.

3. Wybierz prawidłową odpowiedź zgodnie z tekstem opisu:

P – prawda, F – fałsz.

0. Pan Kleks miał na imię Ambroży.	<u>P</u>	F
1. Szkoła Kleksa znajduje się na ulicy Orzechowej.	P	F
2. Uczniowie boją się profesora Kleksa.	P	F
3. Pan Kleks ma krótkie włosy.	P	F
4. Ubrania Ambrożego Kleksa mają bardzo dużo kieszeni.	P	F
5. Pan Kleks nie zna żadnych bajek.	P	F
6. Pod szyją Kleks nosi krawat.	P	F

4. Zaznacz w tekście opisu trzy części: wstęp, rozwinięcie oraz zakończenie.

5. Jakie informacje znajdują się w tych fragmentach? Wybierz pytania i uzupełnij schemat.

ile ma lat? co lubi robić? jak wygląda? czy lubię tę postać? dlaczego?
skąd ją znam? gdzie mieszka? ile ma lat? czy podoba mi się ta postać?
jak się nazywa? co wiem o rodzinie? jak się ubiera?
jakie ma cechy charakteru? czym się zajmuje?

WSTĘP →

ROZWINIĘCIE →

ZAKOŃCZENIE →

6. Oto opis postaci razem z instrukcją. Podkreśl w tekście rzeczowniki, które mogą zastąpić wyraz „bohater”. Zapisz te wyrazy.

OPIS POSTACI		
	„NIEZWYKŁY NAUCZYCIEL”	TYTUŁ
WSTĘP	Głównym bohaterem lektury „Akademia pana Kleksa” jest profesor Ambroży Kleks. To właściciel szkoły dla chłopców, która znajduje się przy ulicy Czekoladowej.	Informacje ogólne: jak się nazywa? ile ma lat? gdzie mieszka? co wiemy o jej rodzinie? skąd ją znamy?
ROZWINIĘCIE	Pan Kleks jest średniego wzrostu, ale nie wiadomo, czy jest gruby, czy chudy. Ma ogromną czuprynę, która mieni się wszystkimi barwami tęczy, i bujną brodę, czarną jak smoła. Jego nos jest ogromny i bardzo ruchliwy: często przekrzywia się w prawo albo w lewo. Na nosie nosi srebrne binokle, które przypominają mały rower. Ma też pomarańczowe, długie i sztywne wąsy. Jego oczy przypominają dwa świderki.	Informacje szczegółowe: jak wygląda? jak się ubiera? jakie ma cechy charakteru? co lubi robić? czym się zajmuje?

OPIS POSTACI		
	„NIEZWYKŁY NAUCZYCIEL”	TYTUŁ
ROZWINIĘCIE	<p>Profesor nosi szerokie spodnie, które podczas wiatru przypominają balon, a także długi surdut koloru czekoladowego. Ubiera również aksamitną cytrynową kamizelkę, zapinaną na szklane guziki wielkości śliwek, sztywny, wysoki kołnierzyk, a pod szyją wiąże aksamitną kokardkę. Bardzo lubi kieszenie, ma ich w swoich ubraniach niezliczoną ilość. Nosi w nich rozmaite przedmioty, które są mu niezbędne na co dzień.</p> <p>Pan Kleks bardzo lubi swoich uczniów i swoją szkołę. Jest wspaniałym nauczycielem, który uczy chłopców różnych nietypowych przedmiotów, np. kleksografii. Jest dobry, mądry i wyrozumiały. Ma różne umiejętności: potrafi latać, gotować rozmaite dziwne potrawy, odczytywać cudze sny, a także czytać w myślach. Przyjaźni się z mieszkańcami wielu bajek, którzy często go odwiedzają.</p>	<p>Informacje szczegółowe: <u>jak wygląda? jak się ubiera?</u> jakie ma cechy charakteru? co lubi robić? czym się zajmuje?</p>
ZAKOŃCZENIE	<p>Bardzo podobała mi się lektura i jej główny bohater. Chciałbym chodzić do takiej szkoły, jaką prowadził pan Kleks, i być jego uczniem.</p>	<p>Ocena postaci: <u>czy podoba mi się ta postać? czy lubię tę postać?</u> dlaczego?</p>

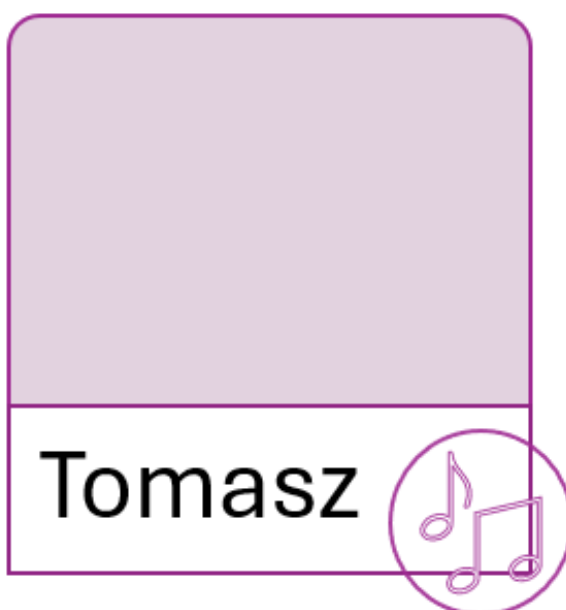
bohater → .....

.....

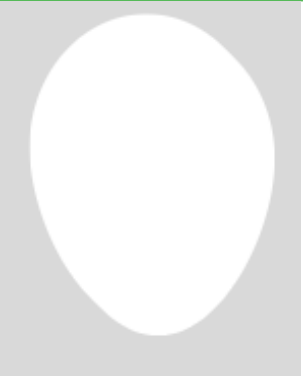
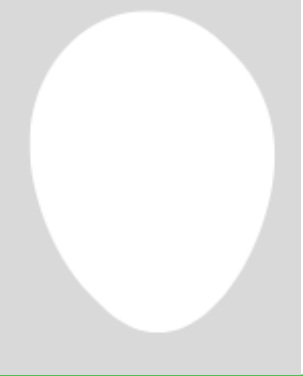
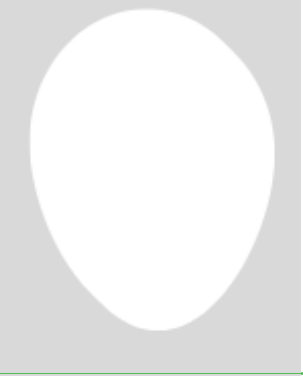
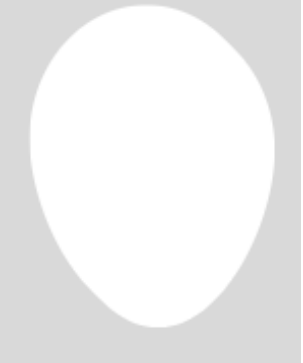
.....

7. W opisie postaci literackiej nie powinny powtarzać się te same wyrazy. Musisz szukać wyrazów i fraz, które pasują do bohatera. Dopasuj wyrazy z ramki do bohaterów lektur.

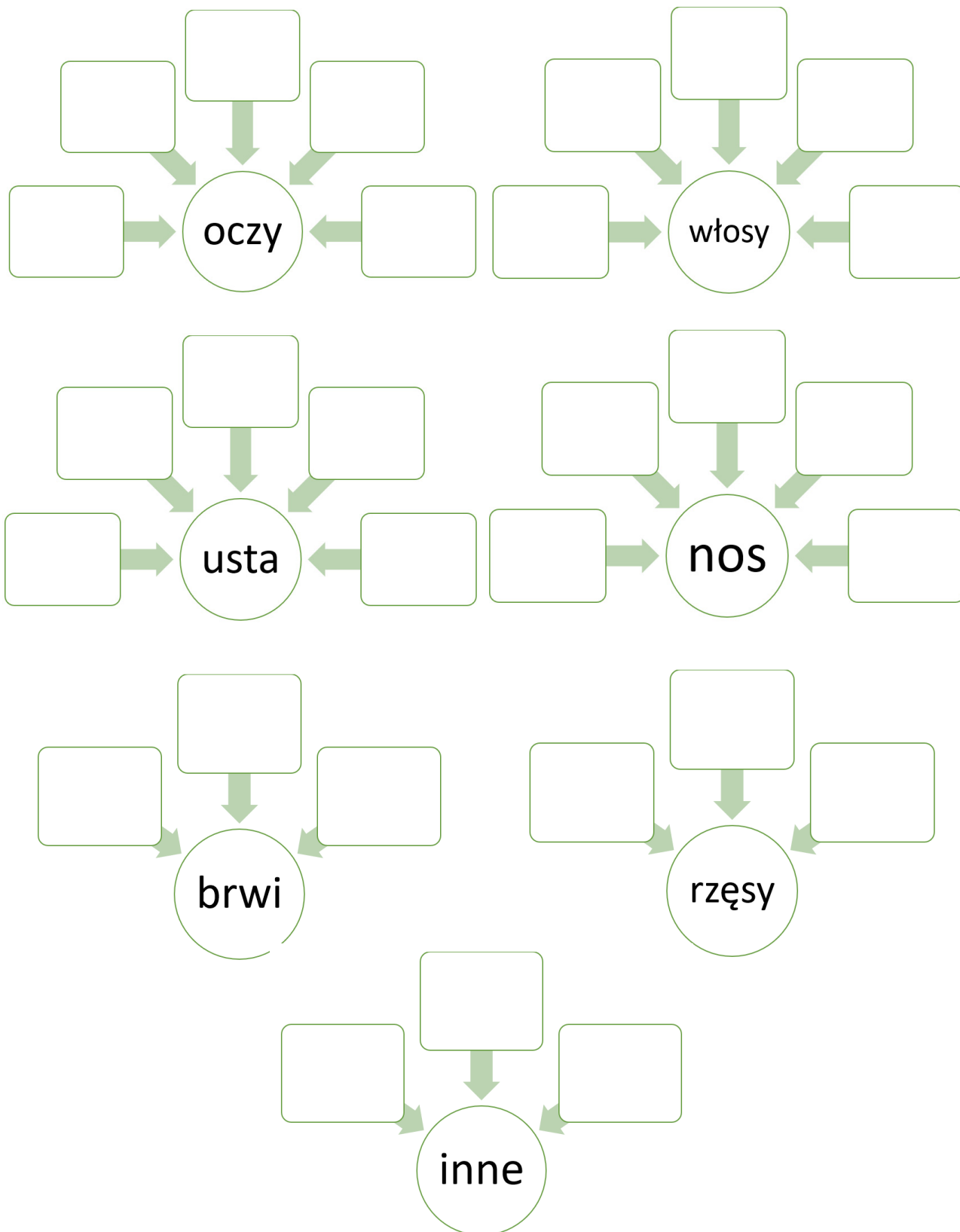
włamywacz Angielka Baggins dziewczynka adwokat ośmiolatka
bohaterka „W pustyni i w puszczy” córka dyrektora prawnik
syn Bunga Bagginsa i Belladony Tuk hobbit jedynaczka sęsia domator Rawlison
przyjaciel Gandalfa autor pamiętnik właściciel norki stary kawaler
mieszkaniec Shir bohater lektury „Hobbit” warszawianin bohater „Katarynki”
przyjaciółka Stasia pan Tomasz

8. Uzupełnij rysunki zgodnie z opisem.

	<p>Annę można rozpoznać po pięknych rudych włosach. Włosy są mocno kręcone i długie. Anna nie nosi grzywki i ma wysokie czoło. Anna ma małe uszy, a w nich złote kolczyki – kółeczka. Anna ma zielone oczy i pełne usta.</p>
	<p>Marek ma krótkie czarne włosy. Marek czesze grzywkę na lewą stronę. Nos Marka jest krótki i szeroki. Marek odznacza się wąskimi ustami i czarnymi oczami. Nad górną wargą po prawej stronie ma czarny pieprzyk. Marek ma szerokie czarne brwi.</p>
	<p>Ewa to blondynka. Swoje średniej długości włosy zawsze czesze w kucyk. Ewa ma piękne ciemne brwi i długie rzęsy. Oczy dziewczyny są niebieskie. Ewa ma długi nos, na którym widać kilka brązowych piegów. Ewa zawsze jest uśmiechnięta.</p>
	<p>Jan ma ciemnobrązowe włosy do ramion. Nigdy nie miał grzywki. Niestety uszy Jana są odstające. Jan ma długi nos i małe, czerwone usta. Jan nosi mały wąs i krótką brodę. Oczy Jana są brązowe, a rzęsy krótkie.</p>

9. Przeczytaj jeszcze raz opisy postaci z ćwiczenia nr 8. Podkreśl wszystkie przymiotniki (jaki? jaka? jakie?) i uzupełnij schematy odpowiednim słownictwem z opisów.

10. Podkreśl czasowniki w opisach i zapisz je tutaj:

.....
.....

11. Opisz twarz wybranej osoby ze zdjęcia. Wykorzystaj słownictwo, które zgromadziłaś(-eś).

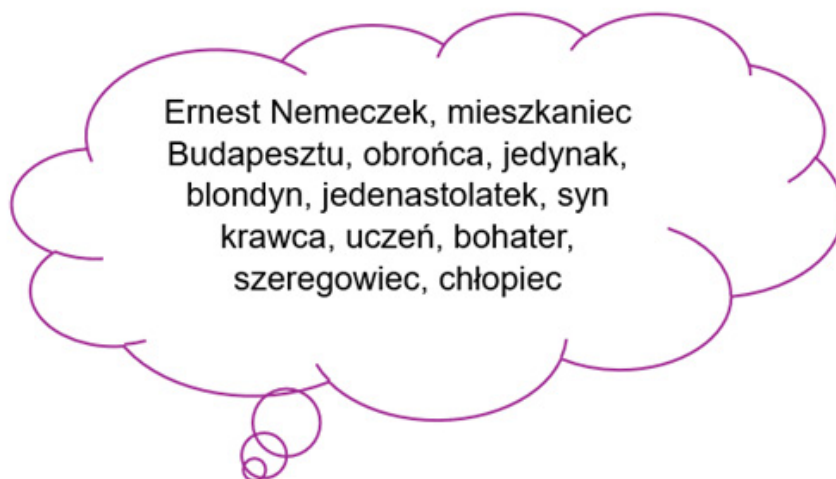

(Źródło iunplash.com)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Piszemy razem

12. Opisz Ernesta Nemezcza, bohatera lektury „Chłopcy z Placu Broni”. Pamiętaj o akapitach. Wykorzystaj informacje z chmurki. Twoja praca powinna liczyć minimum 150 słów. Nadaj tytuł swojej pracy.

OPIS POSTACI		TYTUŁ
WSTĘP	....	Informacje ogólne: jak się nazywa? ile ma lat? gdzie mieszka? co wiemy o jej rodzinie? skąd ją znamy?
ROZWINIĘCIE	....	Informacje szczegółowe: jak wygląda? jak się ubiera? jakie ma cechy charakteru? co lubi robić? czym się zajmuje?

OPIS POSTACI		
		TYTUŁ
ROZWIŃCIE	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p><u>Informacje szczegółowe:</u> jak wygląda? jak się ubiera? jakie ma cechy charakteru? co lubi robić? czym się zajmuje?</p>
ZAKOŃCZENIE	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p><u>Ocena końcowa:</u> czy podoba mi się ta postać? czy lubię tę postać? dlaczego?</p>

Piszę samodzielnie

13. Opisz Łucję, bohaterkę lektury „Opowieści z Narnii. Lew, Czarownica i stara szafa”. Twoja praca powinna liczyć minimum 150 słów. Nadaj tytuł swojej pracy.
14. Opisz wybranego bohatera książki lub filmu. Twoja praca powinna liczyć minimum 150 słów. Nadaj tytuł swojej pracy.
15. Opisz wybraną osobę, którą znasz. Twoja praca powinna liczyć minimum 150 słów. Nadaj tytuł swojej pracy.

Wybierz odpowiedzi zgodne z prawdą. Jeśli zaznaczyłaś/zaznaczyłeś nawet jedną odpowiedź „nie”, to wróć do ćwiczeń i wykonaj zadania jeszcze raz 😊.

To już wiem! To już umiem!

1. Wiem, jakie elementy ma opis postaci.	TAK	NIE
2. Umiem opisać postać – bohatera literackiego.	TAK	NIE
3. Umiem opisać postać – bohatera książki/filmu lub postać realną.	TAK	NIE
4. Znam słownictwo potrzebne do opisu twarzy, fryzury i ubioru bohatera.	TAK	NIE
5. Umiem graficznie rozplanować swój opis – pamiętam o trzech częściach pracy.	TAK	NIE
6. Pamiętam, aby nową myśl zapisywać od akapitu.	TAK	NIE

słówka/pomysły

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. TO JEST OPIS PRZEDMIOTU

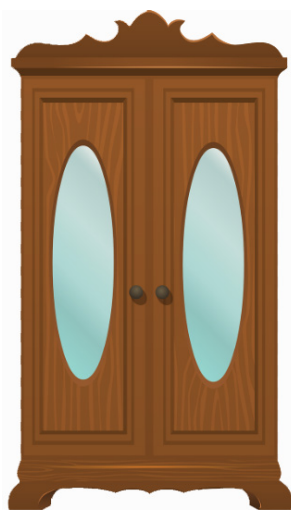
Jak to napisać?

1. Kiedy czytasz lekturę, to zapamiętujesz różne szczegóły, na przykład imiona bohaterów, miejsca, w których rozgrywają się wydarzenia, a także cechy charakteru i wygląd ulubionej postaci. A czy pamiętasz przedmioty, których używali bohaterowie książki? Dopasuj przedmioty do tytułów książek.

A	pierścień, beczka	0	„Hobbit”
B	kłosa, kwiaty	1	„Opowieści z Narnii. Lew, Czarownica i stara szafa”
C	piłka, cygaro	2	„Pan Tadeusz”
D	latarnia, sanie	3	„Powrót taty”
E	guzik, lustro	4	„W pustyni i w puszczy”
F	miotła, flet	5	mit o Demeter i Korze
G	buława (maczuga), cudowny obraz	6	„Kajko i Kokosz. Szkoła latania”
H	cyrograf, woda święcona	7	„Chłopcy z Placu Broni”
I	róg, zegar	8	mit o Dedalu i Ikarze
J	chorągiewka, szalik	9	„Mikołajek”
K	sztucer, rękawiczka	10	„Pani Twardowska”
L	wosk, pióra	11	„Akademia pana Kleksa”

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
0											

2. Przeczytaj opis szafy i podkreśl wszystkie przymiotniki, które określają, jaka jest szafa.

(źródło: pixabay.com)

Szafa, którą widzę na obrazku, stoi na co dzień w garderobie w zamku profesora Kirke'a. W szafie profesor przechowuje niepotrzebne zimowe ubrania.

Szafa jest wykonana z drewna w kolorze brązowym. Mebel jest staromodny i bardzo duży. Szafa ma bardzo duże drzwi, na których znajdują się dwa owalne lustra. Szafę otwieramy małymi okrągłymi gałkami. Powierzchnia szafy błyszczy się. Szafa ma rzeźbione nóżki i dekoracyjny element na górze. Ten element przypomina koronę. Mebel jest bardzo wysoki. Wydaje mi się, że szafa jest bardzo pojemna. Mieszczą się w niej zimowe płaszcze i futra. A nawet można się w niej schować podczas zabawy z rodzeństwem.

Szafa według mnie nie jest ani ładna, ani brzydka. Na pewno nie jest w moim stylu. Mebel jest bardzo praktyczny. Szafa w powieści jest symbolem przejścia do innego, baśniowego świata.

3. Przymiotniki, które podkreśliłaś(-eś), zapisz w kolejności alfabetycznej.

.....
.....

4. Zaznacz w tekście opisu trzy części: wstęp, rozwinięcie oraz zakończenie.

5. Jakie informacje znajdują się w tych fragmentach? Wybierz pytania i uzupełnij schemat.

czy podoba mi się ta rzecz? czy ją lubię? jaka jest ta rzecz?
 jaki materiał (jakie tworzywo)? jaka powierzchnia? jaka wielkość? jaki kształt?
 jakie kolory? kto jest właścicielem? znaki szczególne? co to jest?
 do czego służy? skąd jest ta rzecz?

WSTĘP →

ROZWINIĘCIE →

ZAKOŃCZENIE →

6. Oto opis przedmiotu razem z instrukcją. Podkreśl w tekście przymiotniki, które nie dotyczą opisu szafy. Zapisz te wyrazy w kolejności alfabetycznej.

OPIS PRZEDMIOTU		
„SZAFKA PEŁNA TAJEMNIC”		TYTUŁ
WSTĘP	Szafa, którą widzę na obrazku, stoi na co dzień w garderobie w zamku profesora Kirke’a. W szafie profesor przechowuje niepotrzebne zimowe ubrania.	<u>Informacje ogólne:</u> co to jest? do czego służy? skąd jest ta rzecz? kto jest właścicielem?

OPIS PRZEDMIOTU		
	„SZAFKA PEŁNA TAJEMNIC”	TYTUŁ
ROZWIŃCIE	<p>Szafka jest wykonana z drewna w kolorze brązowym. Mebel jest staromodny i bardzo duży. Szafka ma bardzo duże drzwi, na których znajdują się dwa owalne lustra. Szafkę otwieramy małymi okrągłymi gałkami. Powierzchnia szafy błyszczy się. Szafka ma rzeźbione nóżki i dekoracyjny element na górze. Ten element przypomina koronę. Mebel jest bardzo wysoki. Wydaje mi się, że szafka jest bardzo pojemna. Mieszczą się w niej zimowe płaszcze i futra. A nawet można się w niej schować podczas zabawy z rodzeństwem.</p>	<p>Informacje szczegółowe: <u>jaka jest ta rzecz? jaki materiał (jaki tworzywo)?</u> <u>jaka powierzchnia? jaka wielkość? jaki kształt? jakie kolory? znaki szczególne?</u></p>
ZAKOŃCZENIE	<p>Szafka według mnie nie jest ani ładna, ani brzydka. Na pewno nie jest w moim stylu. Mebel jest bardzo praktyczny. Szafka w powieści jest symbolem przejścia do innego, baśniowego świata.</p>	<p>Ocena przedmiotu: <u>czy podoba mi się ta rzecz?</u> <u>czy ją lubię?</u></p>

.....

.....

7. Z czego wykonany jest przedmiot? Dopasuj wyrazy z ramki. Pamiętaj o właściwej formie gramatycznej.

szkło metal skóra wełna drewno plastik
papier ceramika bawełna porcelana

- przedmiot szklany (jaki?) – jest wykonany ze szkła (z czego? D.)
- drewniany – jest wykonany z .....
  - ceramiczny – jest wykonany z .....
  - wełniany – jest wykonany z .....
  - metalowy – jest wykonany z .....
  - plastikowy – jest wykonany z .....

- bawełniany – jest wykonany z .....
- skórzany – jest wykonany z .....
- papierowy – jest wykonany z .....
- metalowy – jest wykonany z .....
- porcelanowy – jest wykonany z .....

8. Uzupełnij informacje przymiotnikami z poprzedniego ćwiczenia. Pamiętaj o właściwej formie gramatycznej.

Wzór: Tradycyjne, *drewniane* zabawki znów stają się modne.

- a) Gdzie kupiłaś taką piękną, ... koszulkę?
- b) Ten ..... pasek jest za krótki do moich jeansów!
- c) Nie kupuj wody w ..... butelkach, kupuj tylko w .....
- d) Jak ja nie cierpię tego ..... szalika!
- e) Czy umiesz robić ..... ozdoby na choinkę?
- f) Zosiu, proszę, zrób kawę w mojej ulubionej ..... filiżance.
- g) Wolisz podać sałatkę w ..... czy ..... misce?

9. Podziel przymiotniki z ramki na kategorie. Te przymiotniki możesz wykorzystać w opisie przedmiotu.

~~okrągły~~ ~~duży~~ ~~pluszowy~~ ~~modny~~ puszysty oryginalny podłużny szorstki plastikowy kwadratowy owalny błyszczący mały niezwykle średniej wielkości wielki drewniany elegancki jasnoróżowy drogi miękki piękny ładny matowy zielony

KSZTAŁT	WIELKOŚĆ	MATERIAŁ	INNE
<i>okrągły</i>	<i>duży</i>	<i>pluszowy</i>	<i>modny</i>

KSZTAŁT	WIELKOŚĆ	MATERIAŁ	INNE

10. Dopisz antonimy (wyrazy o przeciwnym znaczeniu) do podanych przymiotników.

0. ładny – brzydki

1. tani –

5. szeroki –

2. miękki –

6. matowy –

3. wysoki –

7. nowoczesny –

4. duży –

8. bezbarwny –

11. Uzupełnij zdania odpowiednią formą przymiotnika.

0. Ten rower jest (drogi) droższy od mojego.

1. Moja siostra ma (matowa) ..... szafę ubraniową, a ja (błyszcząca) .....

2. Nie lubię takich (twarda) ..... poduszek!

3. Ten (niski) ..... stolik kawowy jest bardzo (staromodny) .....

4. Marzę o (kolorowa) ..... tapecie w moim pokoju.

5. Poproszę tego (duży) ..... misia.

6. Dlaczego nie lubisz tego zielonego, (wysoki) ..... wazonu?

Piszemy razem

12. Oto rower, który Mikołajek dostał od taty za bardzo dobre oceny z arytmetyki. Podpisz elementy roweru wyrazami z ramki. Trzy wyrazy są zbędne.

pedał hamulec koło łańcuch siodełko koszyk rama bagażnik
kierownica błotnik opona szprychy

(Źródło: shutterstock.com)

13. Opisz rower Mikołajka. Twoja praca powinna liczyć minimum 120 słów. Nadaj tytuł swojej pracy.

OPIS PRZEDMIOTU	
	TYTUŁ
WSTĘP	.... <u>Informacje ogólne:</u> co to jest? do czego służy? skąd jest ta rzecz? kto jest właścicielem?

OPIS PRZEDMIOTU		TYTUŁ
ROZWINIĘCIE	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p><u>Informacje szczegółowe:</u> jaka jest ta rzecz? jaki materiał (jakie tworzywo)? jaka powierzchnia? jaka wielkość? jaki kształt? jakie kolory? znaki szczególne?</p>
ZAKOŃCZENIE	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p><u>Ocena przedmiotu:</u> czy podoba mi się ta rzecz? czy ją lubię?</p>

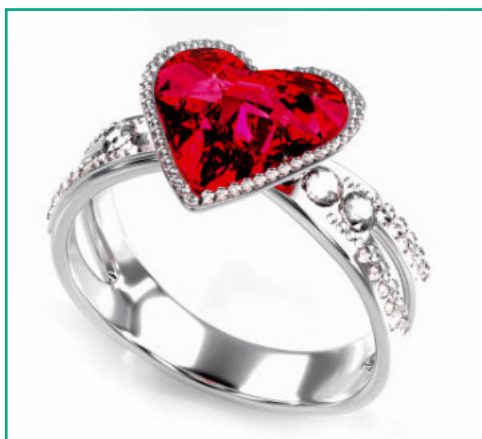
Piszę samodzielnie

14. Opisz miotłę, na której Mirmił uczył się latać. Twoja praca powinna liczyć minimum 120 słów. Nadaj tytuł swojej pracy.

(Źródło: pixabay.com)

15. Opisz pierścionek, który być może Zosia dostała od Tadeusza na zaręczyny. Twoja praca powinna liczyć minimum 120 słów. Nadaj tytuł swojej pracy.

(Źródło: istockphoto.com)

16. Opisz przedmiot, który otrzymałaś/otrzymałeś albo chciałybyś/chciałbyś otrzymać na urodziny. Twoja praca powinna liczyć minimum 120 słów. Nadaj tytuł swojej pracy.

Wybierz odpowiedzi zgodne z prawdą. Jeśli zaznaczyłaś/zaznaczyłeś nawet jedną odpowiedź „nie”, to wróć do ćwiczeń i wykonaj zadania jeszcze raz 😊.

To już wiem! To już umiem!

1. Wiem, jakie elementy ma opis przedmiotu.	TAK	NIE
2. Umieję szczegółowo opisać przedmiot.	TAK	NIE
3. Znam słownictwo potrzebne do opisu kształtu, tworzywa i wielkości przedmiotu.	TAK	NIE
4. Umieję graficznie rozplanować swój opis – pamiętam o trzech częściach pracy.	TAK	NIE
5. Pamiętam, aby nową myśl zapisywać od akapitu.	TAK	NIE
6. Pamiętam, aby nadać tytuł swojemu opisowi.	TAK	NIE

słówka/pomysły

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. TO SĄ POZDROWIENIA

Jak to napisać?

1. Przeczytaj pozdrowienia, które wysłała Nel do swojego ojca.

BAOBAB „KRAKÓW” (AFRYKA), CZERWIEC 1889 R.

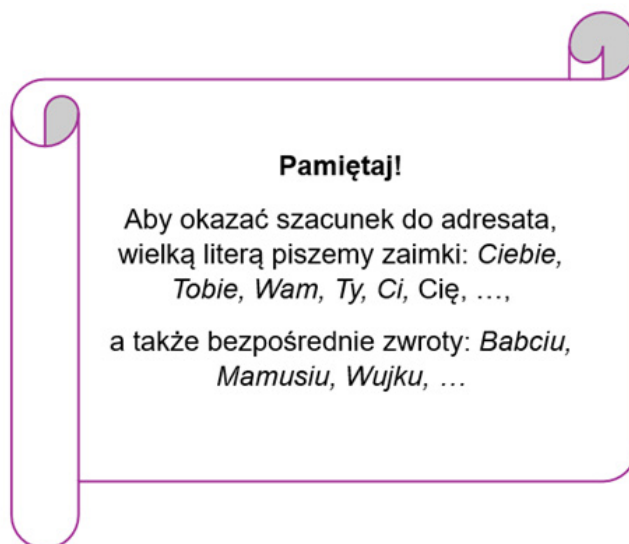
KOCHANY TATUSIU!

OD KILKU DNI PRZEBYWAMY W PIĘKNYM MIEJSCU NA SAWANNIE. ZAMIESZKALIŚMY W WYDRAŻONYM PNIU STAREGO BAOBABU. CODZIENNIE UCZĘ SIĘ NOWYCH SŁÓW OD MEI I KALEGO. WIDZIAŁAM OGROMNĄ PAPUGĘ I JADOWITEGO WĘŻA. STAŚ OPIEKUJE SIĘ MNĄ I OBIECUJE, ŻE NIEDŁUGO SPOTKAMY SIĘ Z TOBĄ I JEGO TATĄ. MAM DLA CIEBIE PIĘKNĄ NIESPODZIANKĘ – AFRYKAŃSKI AMULET.

SZ. P.
RAWLISON
PORT SAID
EGIPT

*Całuję i ściskam!
Twoja córeczka Nel*

2. Zaznacz na pocztówce, gdzie znajdują się informacje: *miejsowość i data, nagłówek, treść, zakończenie, podpis, adres odbiorcy*. Na pocztówce brakuje znaczka pocztowego – dorysuj znaczek we właściwym miejscu.

3. Połącz wyrazy i ich skróty.

A	Sz. P.	0	Szanowny Pan / Szanowna Pani / Szanowni Państwo
B	Kol.	1	aleja
C	m.	2	ulica
D	ul.	3	Aleje
E	r.	4	Kolega/Koleżanka
F	al.	5	rok
G	Al.	6	mieszkanie

A	B	C	D	E	F	G
0						

4. Odpowiedz na pytania.

a) Kim jest „nadawca”, a kim „odbiorca” pocztówki lub listu?

.....

b) Co znaczy „priorytet”?

.....

c) Co to jest kod pocztowy?

.....

d) Dlaczego wysyłamy do kogoś pozdrowienia?

.....

5. Zapisz poprawnie adresy w Polsce na poniższych pocztówkach.

a) Zosia wysyła pocztówkę znad jeziora Wigry do swojej babci Danuty Szpak. Babcia mieszka w Gdyni (kod pocztowy 81-161), przy ulicy Szczęśliwej, numer domu 28.

_____
_____
_____
_____

Polska

- b) Pani Ewa chce pozdrowić z nad morza swoją dawną koleżankę ze szkoły, Monikę Kowalską. Pani Monika jest z Warszawy. Mieszka w bloku przy ulicy Kolorowej numer 3, mieszkanie 7. Jej kod pocztowy to: 00-011.

Polska

- c) Artur postanowił wysłać pocztówkę z gór do kolegi, którego poznał w zeszłym roku na wakacjach. Kolega nazywa się Marcin Rogal i mieszka przy ulicy Miodowej 6, klatka d, mieszkanie 15 w Toruniu. Kod pocztowy to 87-111.

Polska

6. Kto wysłał te pozdrowienia? Dopasuj informacje.

Mirmił kupiec Bilbo Adaś Niezgódka Kora/Persefona
niewidoma dziewczynka

1. Kochana Żono!

Przesyłam Ci najserdeczniejsze pozdrowienia z Łysej Góry...

Mirmił

.....

2. Droga Helenko!

Jestem ogromnie szczęśliwa w naszym nowym mieszkaniu w Warszawie. Codziennie słucham sobie koncertu katarzyniarza...

.....

3. Moja Żono! Moje Dziaćki!

Przesyłam Wam z podróży moc pozdrowień i kilka podarunków. Mam nadzieję, że niedługo się spotkamy w domu...

.....

4. Najdrożsi Rodzice!

Dzisiaj przesyłam Wam serdeczne pozdrowienia i pocałunki z krainy bajek. Czy uwierzycie, że spotkałem dziewczynkę z zapałkami?...

.....

5. Droga Mamusiu!

Kończy się zima, niedługo wiosna i znów się zobaczymy! Przygotuj proszę dla mnie mój ulubiony bukiet narcyzów...

.....

6. Drogi Gandalfie!

Jak dobrze być we własnym domu, we własnej norce! Siedzę sobie przy kominku, piszę pamiętnik i palę fajkę...

.....

7. Narysuj widok na pocztówce, którą wysyła rybak z „Bajki o rybaku i złotej rybce” albo szewczyk Skuba z legendy o Smoku Wawelskim. Realia powinny być zgodne z treścią lektury.

Piszemy razem

8. W imieniu Łucji napisz pozdrowienia do jej mamy z pobytu na wsi. Wykorzystaj realia zgodne z powieścią „Opowieści z Narnii”. Pamiętaj o wszystkich informacjach, które muszą się znaleźć na pocztówce. Wykorzystaj słownictwo: *zamek, profesor Kirke, Londyn, Narnia, zima, Tumnus, szafa, 1940 r.*

Piszę samodzielnie

9. Napisz pozdrowienia w imieniu Tadeusza Soplicy do przyjaciela ze studiów w Wilnie. Tadeusz wysyła pocztówkę z Soplicowa kilka dni po przyjeździe do dworku.
10. Napisz pozdrowienia w imieniu Bilbo Bagginsa do sąsiada. Bilbo wysyła pocztówkę z trasy wyprawy po skarb krasnoludów.
11. Napisz pozdrowienia z miejscowości, w której teraz mieszkasz w Polsce, do wybranej osoby w twoim ojczystym kraju.

Wybierz odpowiedzi zgodne z prawdą. Jeśli zaznaczyłaś/zaznaczyłeś nawet jedną odpowiedź „nie”, to wróć do ćwiczeń i wykonaj zadania jeszcze raz 😊.

To już wiem! To już umiem!

1. Umiem pisać pozdrowienia oraz rozplanować miejsce na pocztówce.	TAK	NIE
2. Znam skróty, których używa się przy wysyłaniu pocztówek.	TAK	NIE
3. Pamiętam o wielkich literach w zaimkach i zwrotach do adresata.	TAK	NIE
4. Umiem poprawnie zapisać adres w Polsce.	TAK	NIE
5. Umiem zaprojektować widok pocztówki zgodnie z treścią lektury.	TAK	NIE

słówka/pomysły

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9. TO JEST SMS

Jak to napisać?

1. Przeczytaj esemesy, które wysłali do siebie rybak i jego żona. Ponumeruj wiadomości w odpowiedniej kolejności.

Dobrze się rozglądaj,
bo mam życzenia do
złotej rybki!

Łowię ryby. Przecież
wiesz.

Nie pokazuj mi się w
domu! Bez rybki nie
wracaj!

Gdzie znowu
jesteś? Czekam
przy chacie.

Nie ma mowy! Dość już
od niej dostałaś!

2. Zapisz esemesy w formie oficjalnej lub nieoficjalnej. Dopasuj formy gramatyczne.

Wersja oficjalna

Dzień dobry! Co u Pana słyhać? Czy będzie Pan dzisiaj na zajęciach kleksografii? Czy spotkamy się po obiedzie?

1. Adam Niezgódka

Wersja nieoficjalna

Hej! Co słyhać? Czy będziesz dzisiaj na zajęciach kleksografii? Spotkamy się po obiedzie?

2. Adaś

Będziesz na postrzyżynach Ziemowita? Przyjdź na 17:00.

4. Twój Piast

3. Piast Kołodziej

Do zobaczenia w zamku Horeszków na kolacji.

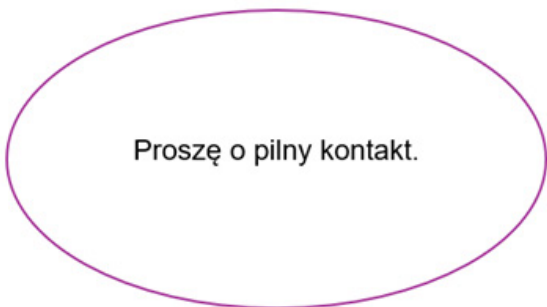
5. Zofia Soplicówna

6. Zosia S.

Mam sprawę.

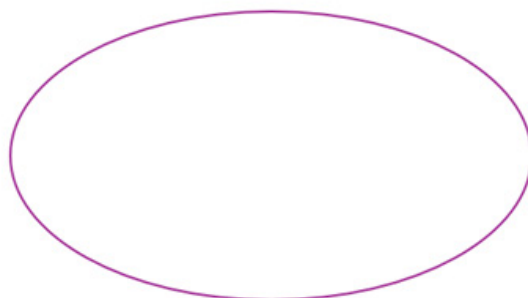
8. Mikołajek

7. Mikołaj

Proszę o pilny kontakt.

9. Tomasz

10. T.

Piszemy razem

- Popraw błędy w esemesach wysłanych przez bohaterów literackich (ortografia: u/ó, rz/ż, h/ch, duża/mała litera, ogonki i kreseczki: ą, ę, ź, ć, ń, ś, dź, ł).

dzieci kochane, wracajcie do domu. nie ma taty, a teraz jeszcze was! martwie sie bardzo

.....
 .....
 .....
 .....

ikarze, nie lec tak blisko slonca! zaraz spadniesz. uwazaj na siebie!

.....
 .....
 .....
 .....

mamo, przepraszam, że wroce
dzis pozno.
jestem w ogrodzie botanicznym i
mam wazna misje.
w domu ci wszystko wytlumacze

.....
.....
.....
.....
.....

Piszę samodzielnie

4. Napisz esemesa, którego wysyła szpak Mateusz do doktora Paj Chi Wo z pilną prośbą o zagubiony guzik („Akademia pana Kleksa”). Tekst esemesa musi być zgodny z treścią lektury. Napisz minimum 5 zdań.
5. Napisz esemesa, którego wysyła Janosz Boka do Słowaka, dozorczy Placu Broni, po śmierci Nemezcza. Tekst esemesa musi być zgodny z treścią lektury. Napisz minimum 5 zdań.
6. Napisz esemesa, którego wysyła Staś do ojca tuż po porwaniu przez Beduinów („W pustyni i w puszczy”). Tekst esemesa musi być zgodny z treścią lektury. Napisz minimum 5 zdań.

Wybierz odpowiedzi zgodne z prawdą. Jeśli zaznaczyłaś/zaznaczyłeś nawet jedną odpowiedź „nie”, to wróć do ćwiczeń i wykonaj zadania jeszcze raz 😊.

To już wiem! To już umiem!

1. Umiem napisać esemesa w imieniu bohatera lektury.	☐	TAK	☐	NIE
2. Umiem odpisać na esemesa w imieniu bohatera lektury.	☐	TAK	☐	NIE
3. Wiem, jak zapisać wersję oficjalną/nieoficjalną esemesa.	☐	TAK	☐	NIE
4. Piszę esemesy bez błędów ortograficznych.	☐	TAK	☐	NIE

słówka/pomysły

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10. TO JEST LIST

Jak to napisać?

1. Przeczytaj list, który pan Tomasz, bohater noweli „Katarynka”, wysłał do swojego przyjaciela.

Warszawa, 15.08.1875 r.

Drogi Przyjacielu!

Bardzo się cieszę z ostatnich wiadomości od Ciebie. To wielki sukces, że otworzyłeś klinikę okulistyczną w Krakowie. To był wspaniały pomysł. Trzymam mocno kciuki za Ciebie i życzę powodzenia.

Piszę do Ciebie, Marku, w sprawie pewnej dziewczynki. Ale opowiem Ci wszystko po kolei. Zaczęło się od katarynki... A wiesz, Marku, jak ja nie znoszę kataryniarzy i dźwięków katarynki! Nawet zapłaciłem stróżowi, żeby nie wpuszczał kataryniarzy na nasze podwórko. Ale wróć do dziewczynki – ma około 8 lat i jest moją nową sąsiadką. Często widziałem ją z okna mojego gabinetu. Dziecko nigdy nie wychodziło z mieszkania, siedziało całymi godzinami przy oknie i wpatrywało się w słońce. I pewnego dnia nowy stróż wpuścił kataryniarza na podwórko. Podeszedłem do okna, żeby zobaczyć, co się dzieje. I wtedy zauważyłem dziewczynkę. Kiedy usłyszała muzykę katarynki, zaczęła tańczyć po pokoju. Była taka szczęśliwa! Okazało się, że dziewczynka jest niewidoma od dwóch lat, a ja nawet o tym nie wiedziałem. Teraz płacę stróżowi, żeby zawsze wpuszczał do nas kataryniarza. Takie biedne dziecko musi mieć trochę radości w życiu!

Sam rozumiesz, Marku, że los tej dziewczynki bardzo mnie interesuje... Mam do Ciebie ogromną prośbę. Przyjmij u siebie w klinice dziewczynkę na konsultację lekarską. Może wystarczą krople do oczu, aby ją wyleczyć? A jeśli zdecydujesz, że potrzebna jest operacja, to proszę uratuj wzrok dziewczynce. Zapłacę za wszystko. Tylko proszę o jak najszybszy termin.

Będę czekać na wiadomości od Ciebie. Wierzę, że sprawy potoczą się dobrze.

Serdecznie Cię ściskam

Tomasz

2. Do wyrazów z tekstu (lewa kolumna tabelki) dopasuj wyrazy bliskoznaczne.

A	klínika	0	szpital
B	nie znoszę	1	melodia
C	dźwięk	2	nie widzi, ślepa
D	stróż	3	data
E	niewidoma	4	wizyta
F	los	5	nie lubię
G	konsultacja	6	dozorca
H	termin	7	życie

A	B	C	D	E	F	G	H
0							

3. Zaznacz w liście trzy części: wstęp, rozwinięcie oraz zakończenie.

4. Jakie informacje znajdują się w tych fragmentach? Wybierz informacje i uzupełnij schemat.

odręczny podpis   miejscowość i data   zwrot do adresata – nagłówek
 treść listu   formuła kończąca list   zwrot pożegnalny
 informacje wprowadzające   podsumowanie listu   prośba o kontakt

WSTĘP →

ROZWIĘCIĘCIE →

ZAKOŃCZENIE →

5. Oto list prywatny razem z instrukcją. Podkreśl zaimki osobowe i bezpośrednie zwroty do adresata. Zapisz te wyrazy.

LIST PRYWATNY		
WSTĘP	<p style="text-align: center;">Warszawa, 15.08.1875 r.</p> <p>Drogi Przyjacielu! Bardzo się cieszę z ostatnich wiadomości od Ciebie. To wielki sukces, że otworzyłeś klinikę okulistyczną w Krakowie. To był wspaniały pomysł. Trzymam mocno kciuki za Ciebie i życzę powodzenia.</p>	<p>miejsowość i data, zwrot do adresata – nagłówek, informacje wprowadzające</p>
ROZWIŃCIE	<p>Piszę do Ciebie, Marku, w sprawie pewnej dziewczynki. Ale opowiem Ci wszystko po kolei. Zaczęło się od katarynki... A wiesz, Marku, jak ja nie znoszę kataryniarzy i dźwięków katarynki! Nawet zapłaciłem stróżowi, żeby nie wpuszczał kataryniarzy na nasze podwórko. Ale wrócę do dziewczynki – ma około 8 lat i jest moją nową sąsiadką. Często widziałem ją z okna mojego gabinetu. Dziecko nigdy nie wychodziło z mieszkania, siedziało całymi godzinami przy oknie i wpatrywało się w słońce. I pewnego dnia nowy stróż wpuścił kataryniarza na podwórko. Podszedłem do okna, żeby zobaczyć, co się dzieje. I wtedy zauważyłem dziewczynkę. Kiedy usłyszała muzykę katarynki, zaczęła tańczyć po pokoju. Była taka szczęśliwa! Okazało się, że dziewczynka jest niewidoma od dwóch lat, a ja nawet o tym nie wiedziałem. Teraz płacę stróżowi, żeby zawsze wpuszczał do nas kataryniarza. Takie biedne dziecko musi mieć trochę radości w życiu!</p>	<p>treść listu</p>

LIST PRYWATNY		
ZAKOŃCZENIE	<p>Sam rozumiesz, Marku, że los tej dziewczynki bardzo mnie interesuje... Mam do Ciebie ogromną prośbę. Przyjmij u siebie w klinice dziewczynkę na konsultację lekarską. Może wystarczą krople do oczu, aby ją wyleczyć? A jeśli zdecydujesz, że potrzebna jest operacja, to proszę uratuj wzrok dziewczynce. Zapłacę za wszystko. Tylko proszę o jak najszybszy termin.</p> <p>Będę czekać na wiadomości od Ciebie. Wierzę, że sprawy potoczą się dobrze.</p> <p style="text-align: right;">Serdecznie Cię ściskam Tomasz</p>	<p>podsumowanie listu, prośba o kontakt, formuła kończąca list, zwrot pożegnalny, odręczny podpis</p>

6. Pan Tomasz zapisał datę w swoim liście: „15.05.1875 r.”. Daty możemy zapisać na trzy sposoby. Zwróć uwagę na znaki interpunkcyjne.

- Warszawa, 15.08.1875 r.
- Warszawa, 15 VIII 1875 r.
- Warszawa, 15 sierpnia 1875 r.

Pamiętaj, że data zapisana jest w dopełniaczu i czytamy ją „piętnastego maja tysiąc osiemset siedemdziesiątego piątego roku”.

7. Zapisz daty z nazwą miesiąca. Przeczytaj je poprawnie na głos.

- a) Mirmiłowo, 01.06.888 r.   - .....
- b) Narnia, 25.12.1940 r.   - .....
- c) Paryż, 10.09.1963 r   - .....
- d) Soplicowo, 01.07.1811 r.   - .....
- e) Budapeszt, 21 III 1890 r   - .....
- f) Medinet, 24 XII 1884 r.   - .....
- g) Kraków, 06 X 665 r.   - .....
- h) Hobbiton, 30 V 2942 r.   - .....

Piszemy razem

8. W imieniu doktora Marka odpisz na list pana Tomasza. Twoja praca powinna liczyć minimum 200 słów.

LIST PRYWATNY		
WSTĘP	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	miejscowość i data, zwrot do adresata – nagłówek, informacje wprowadzające
ROZWINIĘCIE	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	treść listu

LIST PRYWATNY

ROZWINIĘCIE

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

treść listu

ZAKOŃCZENIE

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

podsumowanie listu, prośba
o kontakt, formuła kończąca
list, zwrot pożegnalny,
odręczny podpis

Piszę samodzielnie

9. W imieniu Demeter napisz list do Hadesa „Proszę, oddaj mi córkę!”. Twoja praca powinna liczyć minimum 200 słów.
10. W imieniu Edmunda napisz list do Łucji, w którym tłumaczy swoje postępowanie i przeprosza rodzeństwo. Twoja praca powinna liczyć minimum 200 słów.
11. Napisz list do swojej koleżanki / swojego kolegi, która/który została/ został w twojej ojczyźnie. Opowiedz o swojej klasie, szkole, o tym, co jest dla ciebie teraz ważne. Twoja praca powinna liczyć minimum 200 słów.

Wybierz odpowiedzi zgodne z prawdą. Jeśli zaznaczyłaś/zaznaczyłeś nawet jedną odpowiedź „nie”, to wróć do ćwiczeń i wykonaj zadania jeszcze raz 😊.

To już wiem! To już umiem!

1. Wiem, jakie elementy ma prawidłowo napisany list.
2. Umiem zapisać datę w trzech formatach.
3. Pamiętam, aby zaimki osobowe oraz zwroty do adresata pisać dużą literą.
4. Umiem redagować listy w imieniu bohaterów literackich i swoim własnym.
5. Umiem odpisać na list.
6. Umiem prawidłowo zapisać adres w Polsce.

słówka/pomysły

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

11. TO JEST OPOWIADANIE

Jak to napisać?

1. Przeczytaj opowiadanie, które powstało na podstawie ballady Adama Mickiewicza „Świtezianka”.

„Prawda czy legenda?”

Opowiem wam historię, która wydarzyła się już dawno temu, ale nadal lubię ją wspominać. Kiedy byłem młody, mieszkałem niedaleko jeziora Świteź. Wokół jeziora rósł piękny las, w którym często zbierałem grzyby, słuchałem śpiewu ptaków i po prostu spacerowałem. Bardzo często chodziłem też nad jezioro, aby popływać łódką lub kajakiem. Od czasu do czasu spotykałem tam parę zakochanych, którzy spacerowali nad jeziorem Świteź. Nie wiem, jak mieli na imię. Słyszałem tylko od sąsiadki, że chłopak był strzelcem¹ w lesie. Nie wiadomo, kim była dziewczyna.

Pewnego jesiennego popołudnia poszedłem nad Świteź, aby pozbierać żółte i pomarańczowe liście do bukietu. Nagle wśród drzew zauważyłem przystojnego młodzieńca i młodą dziewczynę. Dziewczyna częstowała chłopaka malinami, a on dawał jej kwiaty do wianka. Zakochani stali pod modrzewiem i byli tak zajęci rozmową, że nawet mnie nie widzieli. Powinienem już wracać, bo nadeszła noc i świecił księżyc. Przyznam się – podsłuchiwałem.

Wtedy usłyszałem, że spotykają się w sekrecie już kilka miesięcy. Myśliwy pytał dziewczynę o jej dom i rodziców. Ale dziewczyna nie chciała odpowiedzieć, była bardzo tajemnicza i pomyślałem, że chyba ma jakiś sekret. Strzelec narzekał, że ukochana zawsze przychodzi nie wiadomo skąd i odchodzi nie wiadomo dokąd. W tej chwili młodzieniec zaproponował dziewczynie wspólne życie w swojej chacie w lesie. Dziewczyna odmówiła. Wspomniała słowa ojca, że mężczyźni nie zawsze są wierni w miłości. W tym

¹ strzelec – człowiek, który pilnuje lasu; myśliwy – poluje na zwierzęta w lesie (niedźwiedź, jeleni, zając, ptaki, itp.)

momencie strzelec ukląkł i przysiągł wierność dziewczynie. Dziewczyna przestrzegła² go, że jeśli złamie obietnicę³, to spotka go okrutna kara. Ukochana dziewczyna pożegnała chłopaka i nagle zniknęła. Młody człowiek zaczął jej szukać, ale nie mógł jej znaleźć. W lesie była cisza, a ja bałem się ruszyć, żeby strzelec mnie nie zauważył. Nie wiedziałem, co robić...

Nagle zaczął wiać wiatr, a woda w jeziorze zaczęła się burzyć⁴. Tymczasem wiatr zamienił się w ogromny wicher. Z fal jeziora wyszła bardzo piękna nimfa⁵ i zawołała myśliwego miłym głosem. Zapytała, dlaczego chłopiec szuka swojej dziewczyny, dlaczego tęskni. Stwierdziła, że ukochana śmieje się z niego, że tylko zawraca mu głowę⁶. Nimfa obiecywała wspaniałe wspólne życie w podwodnym pałacu. Nimfa wołała do siebie i kusiła⁷ chłopaka, który stał na brzegu Świtezi. Kiedy woda dotknęła stóp młodzieńca, on zapomniał o przysiędze i o swojej dziewczynie. Młodzieniec wbiegł do wody, chciał pocałować nimfę z jeziora i wtedy rozpoznał swoją ukochaną! Okazało się, że nimfa to dziewczyna z lasu! W końcu dziewczyna zapytała, dlaczego złamał przysięgę wierności. Przypomniała, że za niewierność młodzieńca czeka kara. W tym momencie strzelec utopił się w jeziorze, umarł.

Wreszcie zrozumiałem, że muszę uciekać, że nie chcę skończyć jak ten myśliwy. Biegłem co sił w nogach. W końcu dobiegłem do mojego domu. Po kilku dniach ludzie zaczęli opowiadać, że w nocy nad Świtezią pojawiają się dwa cienie: cień pięknej dziewczyny, która tańczy na jeziorze, oraz cień-dusza chłopca, który cierpi i płacze pod

2 przestrzegać – dawać dobrą radę

3 złamać obietnicę – nie dochować przysięgi

4 burzyć się – mocno falować

5 nimfa – boginka o postaci pięknej dziewczyny; rusałka, która mieszka w jeziorze

6 zawracać komuś głowę – niepotrzebnie zajmować kogoś swoimi sprawami lub problemami, przeszkadzać

7 kusić – zachęcać do czegoś, czego ktoś nie powinien robić

2. Podkreśl w tekście wyrazy, które wskazują na czas i miejsce wydarzeń. Zapisz informacje.

czas wydarzeń: .....

.....

miejsce wydarzeń: .....

.....

3. Wypisz z tekstu wyrazy, które opisują wygląd, zajęcia i cechy bohaterów.

Chłopiec: .....

.....

.....

Dziewczyna/Świtezianka: .....

.....

4. Dlaczego opowiadanie jest niezwykle? Podaj przykłady.

5. Kto opowiada o wydarzeniach? Co wiemy o narratorze? Zapisz kilka czasowników, które informują nas o narratorze.

.....

.....

.....

6. Zaznacz w tekście opisu trzy części: wstęp, rozwinięcie oraz zakończenie.

7. Jakie informacje znajdują się w tych fragmentach? Wybierz informacje i uzupełnij schemat.

niespodziewany zwrot akcji   ocena wydarzeń   emocje narratora
początkowe realia świata przedstawionego (czas, miejsce)
emocje narratora   emocje bohaterów   opis kolejnych wydarzeń   informacje,
które świadczą o znajomości lektury   prezentacja bohaterów   wyciągnięcie
wniosków   ciekawy pomysł na początku opowiadania

WSTĘP →

ROZWINIĘCIE →

ZAKOŃCZENIE →

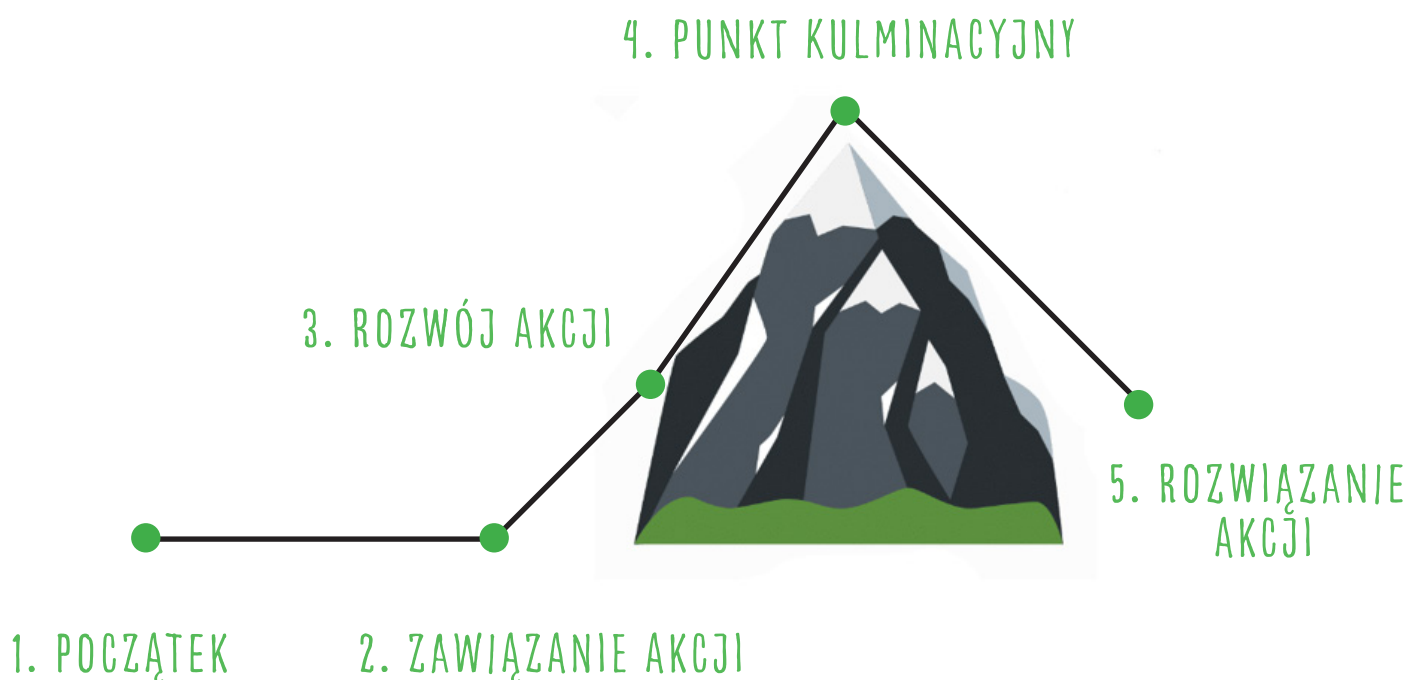
8. Oto opowiadanie razem z instrukcją. Zaznacz wydarzenie, które jest przełomowe dla rozwoju akcji (= punkt kulminacyjny).

LIST PRYWATNY		
	„PRAWDA CZY LEGENDA?”	TYTUŁ
WSTĘP	<p>Opowiem wam historię, która wydarzyła się już dawno temu, ale nadal lubię ją wspominać. Kiedy byłem młody, mieszkałem niedaleko jeziora Świtez. Wokół jeziora rósł piękny las, w którym często zbierałem grzyby, słuchałem śpiewu ptaków i po prostu spacerowałem. Bardzo często chodziłem też nad jezioro, aby popływać łódką lub kajakiem. Od czasu do czasu spotykałem tam parę zakochanych, którzy spacerowali nad jeziorem Świtez. Nie wiem, jak mieli na imię. Słyszałem tylko od sąsiadki, że chłopak był strzelcem w lesie. Nie wiadomo, kim była dziewczyna.</p>	<p>Informacje ogólne: <u>POCZĄTEK</u> początkowe realia świata przedstawionego (czas, miejsce); prezentacja bohaterów; ciekawy pomysł na początku opowiadania</p>
ROZWINIĘCIE	<p>Pewnego jesiennego popołudnia poszedłem nad Świtez, aby pozbić żółte i pomarańczowe liście do bukietu. Nagle wśród drzew zauważyłem przystojnego młodzieńca i młodą dziewczynę. Dziewczyna częstowała chłopaka malinami, a on dawał jej kwiaty do wianka. Zakochani stali pod modrzewiem i byli tak zajęci rozmową,</p>	

LIST PRYWATNY		
	„PRAWDA CZY LEGENDA?”	TYTUŁ
ROZWINIĘCIE	<p>że nawet mnie nie widzieli. Powiniennem już wracać, bo nadeszła noc i świecił księżyc. Przyznam się – podsłuchiwałem.</p> <p>Wtedy usłyszałem, że spotykają się w sekrecie już kilka miesięcy. Myśliwy pytał dziewczynę o jej dom i rodziców. Ale dziewczyna nie chciała odpowiedzieć, była bardzo tajemnicza i pomyślałem, że chyba ma jakiś sekret. Strzelec narzekał, że ukochana zawsze przychodzi nie wiadomo skąd i odchodzi nie wiadomo dokąd. W tej chwili młodzieniec zaproponował dziewczynie wspólne życie w swojej chacie w lesie. Dziewczyna odmówiła. Wspomniała słowa ojca, że mężczyźni nie zawsze są wierni w miłości. W tym momencie strzelec ukląkł i przysiągł wierność dziewczynie. Dziewczyna przestrzegła go, że jeśli złamię obietnicę, to spotka go okrutna kara. Ukochana dziewczyna pożegnała chłopaka i nagle zniknęła. Młody człowiek zaczął jej szukać, ale nie mógł jej znaleźć. W lesie była cisza, a ja bałem się ruszyć, żeby strzelec mnie nie zauważył. Nie wiedziałem, co robić...</p> <p>Nagle zaczął wiać wiatr, a woda w jeziorze zaczęła się burzyć. Tymczasem wiatr zamienił się w ogromny wicher. Z fal jeziora wyszła bardzo piękna nimfa i zawołała myśliwego miłym głosem. Zapytała, dlaczego chłopiec szuka swojej dziewczyny, dlaczego tęskni. Stwierdziła, że ukochana śmieje się z niego, że tylko zwraca mu głowę. Nimfa obiecywała wspaniałe wspólne życie w podwodnym pałacu. Nimfa wołała do siebie i kusiła chłopaka, który stał na brzegu Świtezi. Kiedy woda dotknęła stóp młodzieńca, on zapominał o przysiędze i o swojej dziewczynie. Młodzieniec wbiegł do wody, chciał pocałować nimfę z jeziora tedy rozpoznał swoją ukochaną! Okazało się, że nimfa to dziewczyna z lasu! W końcu dziewczyna zapytała, dlaczego złamał</p>	<p><u>Informacje szczegółowe:</u> opis kolejnych wydarzeń → ZAWIĄZANIE AKCJI – ROZWÓJ AKCJI – PUNKT KULMINACYJNY (niespodziewany zwrot akcji); informacje, które świadczą o znajomości lektury; emocje bohaterów ROZWIĄZANIE AKCJI ocena wydarzeń; wyciągnięcie wniosków; emocje narratora</p>

LIST PRYWATNY		
	„PRAWDA CZY LEGENDA?”	TYTUŁ
ROZWIŃCIE	przysięgę wierności. Przypomniała, że za niewierność młodzieńca czeka kara. W tym momencie strzelec utopił się w jeziorze, umarł.	
ROZWIŃCIE	Wreszcie zrozumiałem, że muszę uciekać, że nie chcę skończyć jak ten myśliwy. Biegłem co sił w nogach. W końcu dobiegłem do mojego domu. Po kilku dniach ludzie zaczęli opowiadać, że w nocy nad Świtezią pojawiają się dwa cienie: cień pięknej dziewczyny, która tańczy na jeziorze, oraz cień-dusza chłopca, który cierpi i płacze pod modrzewiem. Ja wiem, że to prawda. Widziałem to wszystko na własne oczy! I wiem, że nigdy już nie chcę być w lesie nocą...	ROZWIĄZANIE AKCJI ocena wydarzeń; wyciągnięcie wniosków; emocje narratora

9. Opowiadanie, które piszesz, jest jak góra, na którą wspinasz się razem ze swoim czytelnikiem. Przeanalizuj uważnie poniższy schemat i dopasuj informacje w tabeli.

1	Początek	A	Pojawia się jakiś problem, tajemnica, dramatyczne wydarzenie lub kłótnia.
2	Zawiązanie akcji	B	Wszystkie wątki opowiadania zostają wyjaśnione. Koniec.
3	Rozwój akcji	C	Przedstawiasz swoich bohaterów i ich otoczenie.
4	Punkt kulminacyjny	D	Przełom, problem zostaje rozwiązany pozytywnie lub negatywnie.
5	Rozwiązanie akcji	E	Twoim bohaterom przydarza się coś, co rozpoczyna akcję opowiadania.

1	2	3	4	5

10. Przeczytaj plan wydarzeń do opowiadania i zdecyduj, które punkty planu pasują do danego miejsca rozwoju akcji na schemacie. Zapisz je w tabeli.

1. Narrator często spędza wolny czas nad Świtezią.
2. Dziewczyna i strzelec spotykają się od kilku miesięcy nocą w lesie.
3. Chłopak czuje, że dziewczyna ma jakąś tajemnicę.
4. Chłopak zaprasza dziewczynę do swojej chaty.
5. Strzelec przysięga wierność.
6. Dziewczyna prosi o wierność w miłości.
7. Dziewczyna znika w lesie.
8. Strzelec szuka ukochanej.
9. Strzelec spotyka inną dziewczynę.
10. Dziewczyna woła młodzieńca do siebie.
11. Strzelec biegnie za nową dziewczyną i łamie przysięgę.
12. Młodzieniec zostaje ukarany.
13. Narrator ucieka do domu.
14. Ludzie opowiadają legendy o wydarzeniach znad Świtezi.

1	Początek	
2	Zawiązanie akcji	
3	Rozwój akcji	
4	Punkt kulminacyjny	
5	Rozwiązanie akcji	

11. W tekście opowiadania **zielonym** kolorem podkreśl wyrazy i wyrażenia, które wskazują na kolejność zdarzeń. **Niebieskim** kolorem podkreśl czasowniki.

Opowiem wam historię, która wydarzyła się już dawno temu, ale nadal lubię ją wspominać. Kiedy byłem młody, mieszkałem niedaleko jeziora Świteż. Wokół jeziora rósł piękny las, w którym często zbierałem grzyby, słuchałem śpiewu ptaków i po prostu spacerowałem. Bardzo często chodziłem też nad jezioro, aby popływać łódką lub kajakiem. Od czasu do czasu spotykałem tam parę zakochanych, którzy spacerowali nad jeziorem Świteż. Nie wiem, jak mieli na imię. Słyszałem tylko od sąsiadki, że chłopak był strzelcem w lesie. Nie wiadomo, kim była dziewczyna.

Pewnego jesiennego popołudnia poszedłem nad Świteż, aby pozbierać żółte i pomarańczowe liście do bukietu. Nagle wśród drzew zauważyłem przystojnego młodzieńca i młodą dziewczynę. Dziewczyna częstowała chłopaka malinami, a on dawał jej kwiaty do wianka. Zakochani stali pod modrzewiem i byli tak zajęci rozmową, że nawet mnie nie widzieli. Powinienem już wracać, bo nadeszła noc i świecił księżyc. Przyznam się – podsłuchiwałem.

Wtedy usłyszałem, że spotykają się w sekrecie już kilka miesięcy. Myśliwy pytał dziewczynę o jej dom i rodziców. Ale dziewczyna nie chciała odpowiedzieć, była bardzo tajemnicza i pomyślałem, że chyba ma jakiś sekret. Strzelec narzekał, że ukochana zawsze przychodzi nie wiadomo skąd i odchodzi nie wiadomo dokąd. W tej chwili młodzieniec zaproponował dziewczynie wspólne życie w swojej chacie w lesie. Dziewczyna odmówiła. Wspomniała słowa ojca, że mężczyźni nie zawsze są wierni w miłości. W tym momencie strzelec ukląkł i przysiągł wierność dziewczynie. Dziewczyna przestrzegła go, że jeśli złamie obietnicę, to spotka go okrutna kara. Ukochana dziewczyna pożegnała chłopaka i nagle zniknęła. Młody człowiek zaczął jej szukać, ale nie mógł jej znaleźć. W lesie była cisza, a ja bałem się ruszyć, żeby strzelec mnie nie zauważył. Nie wiedziałem, co robić...

Nagle zaczął wiać wiatr, a woda w jeziorze zaczęła się burzyć. Tymczasem wiatr zamienił się w ogromny wicher. Z fal jeziora wyszła bardzo piękna nimfa i zawołała myśliwego miłym głosem. Zapytała, dlaczego chłopiec szuka swojej dziewczyny, dlaczego tęskni. Stwierdziła, że ukochana śmieje się z niego, że tylko zawraca mu głowę. Nimfa obiecywała wspaniałe wspólne życie w podwodnym pałacu. Nimfa wołała do siebie i kusiła chłopaka, który stał na brzegu Świtezi. Kiedy woda dotknęła stóp młodzieńca, on zapomniał o przysiędze i o swojej dziewczynie. Młodzieniec wbiegł do wody, chciał pocałować nimfę z jeziora i wtedy rozpoznał swoją ukochaną! Okazało się, że nimfa to dziewczyna z lasu! W końcu dziewczyna zapytała, dlaczego złamał przysięgę wierności. Przypomniała, że za niewierność młodzieńca czeka kara. W tym momencie strzelec utopił się w jeziorze, umarł.

Wreszcie zrozumiałem, że muszę uciekać, że nie chcę skończyć jak ten myśliwy. Biegłem co sił w nogach. W końcu dobiegłem do mojego domu. Po kilku dniach ludzie zaczęli opowiadać, że w nocy nad Świtezią pojawiają się dwa cienie: cień pięknej dziewczyny, która tańczy na jeziorze, oraz cień-dusza chłopca, który cierpi i płacze pod modrzewiem. Ja wiem, że to prawda. Widziałem to wszystko na własne oczy! I wiem, że nigdy już nie chcę być w lesie nocą...

Uwaga! Opowiadanie powinno być teraz bardzo kolorowe! Kiedy piszesz opowiadanie, to pamiętaj, żeby twój tekst był dynamiczny. Osiągniesz to, jeśli zastosujesz dużą liczbę czasowników oraz wyrazy i wyrażenia, które wskazują na kolejność zdarzeń. Pamiętaj o układzie wydarzeń przyczynowo-skutkowym.

na początku   początkowo   najpierw   natychmiast   nagle   w jednej chwili
niebawem   wtedy   później   potem   następnie   w tej chwili   za jakiś czas
po jakimś czasie   przez cały czas   wkrótce   w tym czasie   tymczasem   na koniec
w końcu   wreszcie   ostatecznie   na zakończenie

Przed napisaniem opowiadania zawsze wynotuj najważniejsze informacje z tekstu oraz zredaguj plan wydarzeń.

Piszemy razem

12. Przeczytaj plan wydarzeń do dramatu Adama Mickiewicza „Dziady” cz. II i ułóż opowiadanie we właściwej kolejności.

1. Mieszkańcy wsi spotykają się w kaplicy cmentarnej.
2. Guślarz rozpoczyna obrzęd dziadów.
3. Guślarz oraz chór ze Starcem wzywają duchy ciężkie.
4. Józio i Różia opowiadają swoją historię.
5. Aniołki otrzymują ziarenka gorczycy i dają pouczenie.
6. Guślarz oraz chór ze Starcem wzywają duchy ciężkie.
7. Kruk i Sowa atakują Widmo Złego Pana.
8. Widmo daje pouczenie i znika.
9. Guślarz oraz chór ze Starcem wzywają duchy średnie.

10. Zosia opowiada o swoim życiu.
11. Pasterka daje pouczenie.
12. Guślarz kończy obrzęd dziadów.
13. Pojawia się nieproszony duch – widmo samobójcy.
14. Widmo idzie za pasterką.

A .....

Wreszcie Guślarz woła duchy zmarłych. Guślarz wypowiada specjalne słowa – są to magiczne zaklęcia. Mieszkańcy wsi powtarzają słowa zaklęć – mieszkańcy wsi są jak chór, bo mówią razem. Tylko czasami odzywa się najstarszy mieszkaniec wsi – Starzec – i rozmawia z Guślarzem.

B .....

W tej chwili Guślarz drugi raz mówi słowa zaklęcia i zapala kocioł wódki. Nagle do kaplicy przychodzi straszne Widmo Złego Pana. Pan umarł trzy lata temu, a był właścicielem tej wsi. Duch jest bardzo głodny, a obok niego fruwały ptaki. Ptaki to ludzie, których duch źle traktował na ziemi. Pierwszy odzywa się Kruk i opowiada swoją historię. Za życia Kruk był chłopcem z tej wsi. Pewnego dnia chłopak był głodny i zjadł jabłko z sadu Złego Pana. Pan ukarał wtedy chłopaka. Chłopak dostał straszne baty i umarł. Drugi ptak to Sowa. Sowa za życia także była mieszkanką wsi. Kobieta była wdową, a jej starsza córka była służącą w pałacu Złego Pana. W Wigilię Bożego Narodzenia kobieta przyszła prosić o jedzenie dla siebie i małego dziecka. Zły Pan odmówił pomocy i nie wpuścił jej do swojego domu. Kobieta z dzieckiem zamazała pod bramą pałacu. Duch Złego Pana prosi o jedzenie i picie, ale wszystko zjadają ptaki. Pan nic nie dostaje. I wtedy Pan znika.

C .....

Gdzieś na Litwie mieszkańcy wsi przychodzą na cmentarz. Jest koniec XIX wieku, Dzień Zaduszny i późny wieczór. Wieśniacy gromadzą się wokół trumny w kaplicy na obrzęd dziadów. Chcą – tak jak co roku – spotkać się z duszami zmarłych, dać im pić i jeść.

D .....

Na zakończenie Guślarz trzeci raz mówi słowa zaklęcia i zapala wianek. Przychodzi młoda, piękna dziewczyna – Zosia. Zosia ma 19 lat i była mieszkanką tej wsi. Dziewczyna ma na głowie wianek, obok niej biegnie baranek i fruwa motylek. Zosia unosi się nad ziemią. Na ziemi dziewczyna śmiała się z chłopców, którzy ją kochali. Zosia wyciąga rękę, prosi o przyciągnięcie do ziemi. Duch dziewczyny nie może ani iść do nieba, ani wrócić na ziemię. Guślarz mówi, że Zosia musi unosić się nad ziemią jeszcze dwa lata. Dziewczyna znika.

E .....

Na początku spotkania Guślarz, który będzie rozmawiać z duchami, przypomina, żeby nie palić świecy oraz zamknąć wszystkie drzwi i okna. Na stole znajduje się poczęstunek dla dusz: mleko, chleb, owoce i jagody. Na spotkanie do kaplicy zawsze przychodzą duchy, które nie mają spokoju, bo źle żyły na ziemi. Duchy nie mogą odejść w zaświaty, jest im źle. Ludzie w kaplicy boją się. Nikt nie wie, kto się pojawi.

F .....

Guślarz mówi, że to koniec obrzędu dziadów, bo już wybiła północ. Teraz można zapalić świece i otworzyć drzwi kaplicy. Nagle zapada się podłoga. Przychodzi tajemnicze Widmo. Duch idzie w stronę Pasterki, która też jest na obrzędzie dziadów. Duch nic nie mówi, tylko patrzy na kobietę. Kobieta ubrana jest w czarne ubrania i chyba nosi po kimś żałobę. Po kim?... W tym jest jakaś tajemnica, bo Pasterka tylko się uśmiecha. Guślarz każe duchowi odejść, ale Widmo nie reaguje, nie słucha. Guślarz każe kobiecie wyjść z kaplicy. Kobieta wychodzi, duch idzie za kobietą. Ludzie pozostają w kaplicy, boją się.

G .....

Guślarz mówi słowa zaklęcia i zapala nitki wełny. Wtedy przychodzą aniołki – duchy dzieci. Te dzieci to brat i siostra – Józio i Rózia. W kaplicy na ceremonii jest także ich matka, ale nie rozpoznaje swoich dzieci. Józio tłumaczy, że on i jego siostra nie mogą wejść do nieba, ponieważ na ziemi dzieci nie czuły cierpienia, nie miały kłopotów. Józio i Rózia proszą ludzi o dwa ziarenka gorczycy. Chcą poczuć gorycz w życiu i pójść do nieba. Dzieci dostają dwa ziarenka gorczycy i znikają.

13. W podanym fragmencie opowiadania podkreśl wszystkie czasowniki. Zamień formy czasu teraźniejszego na formy czasu przeszłego.

Wzór: Gdzieś na Litwie mieszkańcy wsi przychodzą na cmentarz.
              Gdzieś na Litwie mieszkańcy wsi przyszli na cmentarz.

„Guślarz mówi słowa zaklęcia i zapala nitki wełny. Wtedy przychodzą aniołki – duchy dzieci. Te dzieci to brat i siostra – Józio i Rózia. W kaplicy na ceremonii jest także ich matka, ale nie rozpoznaje swoich dzieci. Józio tłumaczy, że on i jego siostra nie mogą wejść do nieba, ponieważ na ziemi dzieci nie czuły cierpienia, nie miały kłopotów. Józio i Rózia proszą ludzi o dwa ziarenka gorczycy. Chcą

poczuć gorycz w życiu i pójść do nieba. Dzieci dostają dwa ziarenka gorczycy i znikają.”

.....

.....

.....

.....

.....

.....

14. Umieść fragmenty opowiadania (numery fragmentów) we właściwym miejscu tabelki.

OPOWIADANIE		TYTUŁ
WSTĘP	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>Informacje ogólne:</p> <p><u>POCZĄTEK</u></p> <p>początkowe realia świata przedstawionego (czas, miejsce);</p> <p>prezentacja bohaterów;</p> <p>ciekawy pomysł na początku opowiadania</p>
ROZWINIĘCIE	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>Informacje szczegółowe:</p> <p>opis kolejnych wydarzeń</p> <p>→ ZAWIĄZANIE AKCJI</p> <p>– ROZWÓJ AKCJI –</p> <p>PUNKT KULMINACYJNY (niespodziewany zwrot akcji);</p> <p>informacje, które świadczą o znajomości lektury;</p> <p>emocje bohaterów</p>

ZAKOŃCZENIE	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>ROZWIĄZANIE AKCJI</p> <p>ocena wydarzeń;</p> <p>wyciągnięcie wniosków;</p> <p>emocje narratora</p>
-------------	---	---

Piszę samodzielnie

15. Napisz opowiadanie na podstawie wybranego rozdziału „Opowieści wigilijnej”. Pamiętaj, że twoja praca powinna liczyć minimum 200 słów. Nadaj tytuł swojej pracy.
16. Napisz opowiadanie na podstawie satyry „Żona modna”. Pamiętaj, że twoja praca powinna liczyć minimum 200 słów. Nadaj tytuł swojej pracy.
17. Wyobraź sobie, że trafiłaś/trafiłeś do świata wybranej przez ciebie lektury. Napisz opowiadanie, w którym opisz jeden dzień spędzony wśród bohaterów tej książki. Twój tekst powinien udowodnić, że świetnie znasz treść tej lektury. Pamiętaj, że twoja praca powinna liczyć minimum 200 słów. Nadaj tytuł swojej pracy.

Wybierz odpowiedzi zgodne z prawdą. Jeśli zaznaczyłaś/zaznaczyłeś nawet jedną odpowiedź „nie”, to wróć do ćwiczeń i wykonaj zadania jeszcze raz 😊.

To już wiem! To już umiem!

1. Wiem, co to jest opowiadanie.	TAK	NIE
2. Umiem napisać opowiadanie na podstawie tekstu literackiego (lektury).	TAK	NIE
3. Umiem wybrać najważniejsze informacje z tekstu literackiego (lektury).	TAK	NIE
4. Umiem zapisać opowiadanie zgodnie z planem wydarzeń.	TAK	NIE
5. Umiem opisywać wydarzenia w porządku przyczynowo-skutkowym.	TAK	NIE
6. Wiem, że praca ma trzy części: wstęp, rozwinięcie, zakończenie.	TAK	NIE
7. Pamiętam o akapitach, ortografii i interpunkcji.	TAK	NIE
8. Wiem, że w narracji mogę używać czasowników w 1. osobie lub w 3. osobie.	TAK	NIE

słówka/pomysły

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

12. TO JEST CHARAKTERYSTYKA

Jak to napisać?

1. Zgadnij, kim jestem. Wybierz imię bohatera z ramki i zapisz w odpowiednim miejscu. Dopisz autora i tytuł lektury.

Tim Papkin Tadeusz/„Zośka” Telimena Marcin Róża Ursu Goplana

Łatwo mnie rozpoznasz, bo jestem wysoki, szczupły i wysportowany. Mam niebieskie oczy, jasne włosy i mieszkam w Warszawie.

1. ....

Jestem bardzo elegancką i kulturalną kobietą. Kiedyś mieszkałam w Petersburgu. Nie mam własnych dzieci, ale wychowuję pannę Zosię.

2. ....

Mieszkam nad jeziorem Gopło. Interesuję się magią i czarami. Zakochałam się w nieodpowiednim mężczyźnie.

3. ....

Jestem bardzo małym i słabym chłopcem. Choruję i mogę umrzeć. Moja rodzina bardzo mnie kocha!

4. ....

Chociaż jestem niewolnikiem,
to czuję się wolnym
człowiekiem. Jestem
chrześcijaninem. Mieszkam w
Rzymie.

5.....

Chodzę do gimnazjum, w
którym uczymy się po
rosyjsku. Staram się być
patriotą. Kiedy byłem małym
chłopcem, zmarła moja mama.

6.....

Mieszkam sobie w zamku.
Gram na gitarze i
kolekcjonuję motyle. Jestem
odważny, przystojny, a piękne
kobiety mnie kochają!

7.....

Jestem wielką damą i
uwielbiam komplementy. Mam
swoje kaprysy i humory. Ale
jestem też mądra i wrażliwa.
Umiem kochać.

8.....

2. Przeczytaj charakterystykę bohatera lektury „Syzyfowe prace” Stefana Żeromskiego.

Tytuł: „Ktoś, kto kocha Polskę”

Bernard Zygier jest jednym z bohaterów powieści „Syzyfowe prace” Stefana Żeromskiego. Bernard to uczeń, który został wyrzucony z warszawskiego gimnazjum za propolskie poglądy i propolską działalność. Zaczął naukę w gimnazjum w Klerykowie. Chłopak miał już 18 albo 19 lat i był średniego wzrostu. Twarz bohatera miała ślady po ospie. Odznaczał się wyrazistymi rysami twarzy, miał duży nos i oczy koloru wody. Wzrok młodzieńca był poważny i spokojny.

Bernard Zygier w nowym gimnazjum był cały czas pilnowany przez rosyjskie władze szkolne. Dlatego mieszkał u nauczyciela, pana Kostriulewa, który codziennie rewidował jego tornister i odpytywał go niemal na każdej lekcji. Chłopak znosił to ze spokojem, co dowodzi, że był opanowany. Wykazywał się także odwagą, ani razu nie dał się sprovokować. Był dojrzały emocjonalnie i moralnie.

Bohater był dobrym uczniem – radził sobie z matematyką, łaciną oraz ćwiczeniami literackimi. Potrafił wykonywać rozbiór logiczny i gramatyczny zdań. Chłopiec bardzo dobrze znał polską literaturę romantyczną, a szczególnie cenił twórczość Adama Mickiewicza. W czasie pewnej lekcji zaczął recytować zakazaną „Redutę Ordona”, czym wzruszył polskiego nauczyciela i wielu kolegów z klasy. Pokazał wtedy, czym jest patriotyzm i pielęgnowanie polskości w trudnych czasach zaborów.

Zygier nigdy nie zrezygnował ze swojej działalności patriotycznej. Dzięki niemu chłopcy z klasy zaczęli spotykać się w tajemnicy przed rosyjskimi nauczycielami i poznawali literaturę polską. Bernard imponował kolegom z klasy, koledzy szanowali go i mu ufali. Był dobrym chłopakiem i gorącym patriotą. Zafascynował mnie niezłomną postawą patriotyczną i ogromną konsekwencją w działaniu. Uważam, że w tym aspekcie jest to wzór do naśladowania. Dzięki niemu praca rusyfikatorów okazała się „szyfowa”.

3. Do wyrazów z tekstu (lewa kolumna tabelki) dopasuj wyrazy bliskoznaczne.

A	<i>bohater</i>	0	<i>postać</i>
B	rewidować	1	tajna, nielegalna działalność polityczna lub rewolucyjna
C	niemal	2	nie mieć kłopotów/problemów z czymś
D	także	3	kontrolować, sprawdzać
E	radzić sobie	4	wzbudzać szacunek, podziw
F	imponować	5	prawie
G	w tym aspekcie	6	ukształtowany
H	konspirować	7	również
I	dojrzały	8	pod tym względem

A	B	C	D	E	F	G	H	I
0								

4. Zaznacz w tekście opisu trzy części: wstęp, rozwinięcie oraz zakończenie.

5. Jakie informacje znajdują się w tych fragmentach? Wybierz informacje i uzupełnij schemat.

ile ma lat? co lubi robić? jak wygląda? czy lubię tę postać? dlaczego?
 skąd ją znamy? gdzie mieszka? zalety i wady – przykłady jak się porusza?
 jaki ma stosunek do świata i ludzi? jak mówi? ile ma lat?
 czy podoba mi się ta postać? jak się nazywa? co wiemy o rodzinie?
 jakie ma zainteresowania? jak się ubiera? co umie robić?
 jakie ma zdolności? jakie ma cechy charakteru? czym się zajmuje?

WSTĘP →

ROZWINIĘCIE →

ZAKOŃCZENIE →

6. Oto charakterystyka postaci razem z instrukcją. Podkreśl w tekście rzeczowniki, które mogą zastąpić wyraz „bohater”. Zapisz te wyrazy.

CHARAKTERYSTYKA POSTACI		
	„KTOŚ, KTO KOCHA POLSKĘ”	TYTUŁ
WSTĘP	Bernard Zygier jest jednym z bohaterów powieści „Syzyfowe prace” Stefana Żeromskiego. Bernard to uczeń, który został wyrzucony z warszawskiego gimnazjum za propolskie poglądy i propolską działalność. Zaczął naukę w gimnazjum w Klerykowie. Chłopak miał już 18 albo 19 lat i był średniego wzrostu. Twarz bohatera miała ślady po ospie. Odznaczał się wyrazistymi rysami twarzy, miał duży nos i oczy koloru wody. Wzrok młodzieńca był poważny i spokojny.	<u>Informacje ogólne:</u> jak się nazywa? ile ma lat? gdzie mieszka? co wiemy o jej rodzinie? skąd ją znamy? jak wygląda? jak się porusza? jak mówi?

ROZWINIĘCIE	<p>Bernard Zygiel w nowym gimnazjum był cały czas pilnowany przez rosyjskie władze szkolne. Dlatego mieszkał u nauczyciela, pana Kostriulewa, który codziennie rewidował jego tornister i odpytywał go niemal na każdej lekcji. Chłopak znosił to ze spokojem, co dowodzi, że był opanowany. Wykazywał się także odwagą, ani razu nie dał się sprowokować. Był dojrzały emocjonalnie i moralnie.</p> <p>Bohater był dobrym uczniem – radził sobie z matematyką, łaćciną oraz ćwiczeniami literackimi. Potrafił wykonywać rozbiór logiczny i gramatyczny zdań. Chłopiec bardzo dobrze znał polską literaturę romantyczną, a szczególnie cenił twórczość Adama Mickiewicza. W czasie pewnej lekcji zaczął recytować zakazaną „Redutę Ordonu”, czym wzruszył polskiego nauczyciela i wielu kolegów z klasy. Pokazał wtedy, czym jest patriotyzm i pielęgnowanie polskości w trudnych czasach zaborów.</p>	<p><u>Informacje szczegółowe:</u> jakie ma cechy charakteru? zalety i wady – przykłady co lubi robić? czym się zajmuje? jakie ma zainteresowania? co umie robić? jakie ma zdolności? jaki ma stosunek do świata i ludzi?</p>
ZAKOŃCZENIE	<p>Zygiel nigdy nie zrezygnował ze swojej działalności patriotycznej. Dzięki niemu chłopcy z klasy zaczęli spotykać się w tajemnicy przed rosyjskimi nauczycielami i poznawali literaturę polską. Bernard imponował kolegom z klasy, koledzy szanowali go i mu ufali. Był dobrym chłopakiem i gorącym patriotą. Zafascynował mnie niezłomną postawą patriotyczną i ogromną konsekwencją w działaniu. Uważam, że w tym aspekcie jest to wzór do naśladowania. Dzięki niemu praca rusefikatorów okazała się „szyfowa”.</p>	<p><u>Ocena postaci:</u> czy podoba mi się ta postać? czy lubię tę postać? dlaczego?</p>

bohater → .....

.....

7. W charakterystyce postaci literackiej nie powinny powtarzać się te same wyrazy. Musisz szukać wyrazów i fraz, które pasują do bohatera. Dopasuj wyrazy z ramki do bohaterów lektur.

bohaterka dramatu córka wdowy latarnik Emilia Plater siostra Aliny
szlachcianka żona Kirkora patriotka emigrant wieśniaczka bohater noweli
dowódczyni kochanka Grabca dziewczyna starze współniczka Fon Kostryna
siedemdziesięciolate morderczyni powstaniec Litwinka zbrodniarka
bohaterka królowa uczestniczka powstania Pola tułacz

Balladyna

Pułkownik

Skawiński

8. Cześnik i Rejent, bohaterowie „Zemsty” Aleksandra Fredry, to postaci kontrastowe. Wacław mówi o nich, że są jak „ogień i woda”. Poza tym mają bardzo znaczące, mówiące nazwiska. Dopasuj objaśnienia do cech charakteru bohaterów.

Cześnik Maciej Raptusiewicz to człowiek „raptowny”, który nie kontroluje swojego zachowania i emocji.

Rejent Milczek to człowiek, który „milczy”, dużo obserwuje, jest cichy i tajemniczy.

CZEŚNIK RAPTUSIEWICZ			
A	waleczny	0	odważny, mężny
B	impulsywny	1	szybki
C	gwałtowny	2	działa pod wpływem impulsu, emocji
D	groźny	3	umie sobie radzić
E	sprytny	4	wybucha gniewem, inni boją się tej osoby
REJENT MILCZEK			
F	cichy	5	tajemniczy
G	skryty	6	chce się zemścić
H	złośliwy	7	małomówny
I	mściwy	8	uparty
J	zawzięty	9	sprawia innym przykrość

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
0									

9. Uzupełnij rysunki zgodnie z opisem postaci.

	<p>Wojciech jest wysokim i szczupłym mężczyzną. Nosi sportowe, wygodne stroje. Dzisiaj ma na sobie zieloną bluzę z kapturem, niebieskie jeansy oraz czarne trampki. Na głowie ma czerwoną czapeczkę z daszkiem. Spod czapeczki widać tylko jego czarną grzywkę i uśmiechniętą twarz.</p>		<p>Wiktoria to młoda mama. Zwykle nosi wygodną sukienkę w kropki. Sukienka sięga do kolan, ma krótki rękaw. Na nogach ma czerwone sandały na małym obcasie. Na jej głowie widzę jasny, plażowy kapelusz. Spod kapelusza wystają długie, rozpuszczone blond włosy. W ręku Wiktorii znajduje się duża torba na zakupy.</p>
	<p>Karina bardzo lubi zimę. Zakłada wtedy zieloną, puchową kurtkę, żółty szalik i różową czapkę. Widzę, że ma na sobie również ciepłe, brązowe spodnie i czarne botki. Niestety znów zapomniała wziąć z domu swoje niebieskie rękawiczki.</p>		<p>Andrzej to dość gruby i niski student prawa. Zawsze jest elegancko ubrany. Codziennie zakłada białą koszulę, kolorowy krawat i szary garnitur. Na nogach ma wygodne, brązowe półbuty ze skóry. W ręku nosi skórzaną, czarną torbę na dokumenty.</p>

10. Podkreśl czasowniki w opisach i zapisz je.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

11. Dopasuj definicje do cech Ebenezera Scrooge'a, bohatera „Opowieści wigilijnej” Charlesa Dickensa.

A	antypatyczny		cieszy się życiem
B	hojny		przyjaźni się z ludźmi i światem
C	zamknięty w sobie		dobroduszny, pełen litości
D	radosny	0	<i>niesympatyczny, niemiły dla innych</i>
E	skąpy		nie interesuje się losem innych, ignoruje innych
F	opryskliwy		ciągle niezadowolony
G	współczujący		dzieli się dobrami materialnymi z innymi
H	szczęśliwy		nie ma przyjaciół i rodziny
I	samotny		chciwy
J	empatyczny		czuje satysfakcję, jest mu dobrze
K	przyjacielski		introwertyk
L	obojętny		rozumie uczucia innych
Ł	zgorzkniały		niekulturalnie odzywa się (mówi) do innych

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	Ł
0												

12. Cechy Scrooge'a podziel na dwie grupy i zapisz w tabeli.

wady Scrooge przed spotkaniem duchów	zalety Scrooge po spotkaniu duchów
<i>antypatyczny</i>	<i>hojny</i>

Piszemy razem

13. Scharakteryzuj Ligię Kallinę, bohaterkę lektury „Quo vadis”. Wykorzystaj zgromadzone informacje. Pamiętaj o akapitach. Pamiętaj, że twoja praca powinna liczyć minimum 200 słów. Nadaj tytuł swojej pracy.

LIGIA

<ul style="list-style-type: none"> - córka króla Ligów, - ukochana Winicjusza, - ma długie, kręcone, ciemne włosy, - chrześcijanka, - przebacza nawet wrogom, - odważna, kiedy przed śmiercią żegna się z ukochanym, - więzienie, choroba, - ślub, Sycylia 	<ul style="list-style-type: none"> - rzymska zakładniczka wojenna, - niezwykle piękna i zgrabna, - cicha, skromna, dobra, uczciwa, - sierota, - nie chce zostać nałożnicą Winicjusza, - każda decyzja była motywowana wiarą, 	<ul style="list-style-type: none"> - mieszka w domu Aulusa Plaucjusza, który traktuje ją jak córkę, - ma alabastroworóżaną cerę, - mądra, wesoła, - nieśmiała wśród nieznanych osób, - głęboko wierzy w Boga, - wierny sługa Ursus, - cierpliwie czeka na nawrócenie Marka Winicjusza
--	--	--

CHARAKTERYSTYKA POSTACI		
		TYTUŁ
WSTĘP	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p><u>Informacje ogólne:</u> jak się nazywa? ile ma lat? gdzie mieszka? co wiemy o jej rodzinie? skąd ją znamy? jak wygląda? jak się porusza? jak mówi?</p>
ROZWIWIĘCIE	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p><u>Informacje szczegółowe:</u> jakie ma cechy charakteru? zalety i wady – przykłady, co lubi robić? czym się zajmuje? jakie ma zainteresowania? co umie robić? jakie ma zdolności? jaki ma stosunek do świata i ludzi?</p>
ZAKOŃCZENIE	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p><u>Ocena postaci:</u> czy podoba mi się ta postać? czy lubię tę postać? dlaczego?</p>

Piszę samodzielnie

14. Napisz charakterystykę Cześnika Raptusiewicza, bohatera „Zemsty” Aleksandra Fredry. Pamiętaj, że twoja praca powinna liczyć minimum 200 słów. Nadaj tytuł swojej pracy.
15. Napisz charakterystykę Małego Księcia. Pamiętaj, że twoja praca powinna liczyć minimum 200 słów. Nadaj tytuł swojej pracy.
16. Scharakteryzuj wybraną osobę, którą znasz. Pamiętaj, że twoja praca powinna liczyć minimum 200 słów. Nadaj tytuł swojej pracy.

Wybierz odpowiedzi zgodne z prawdą. Jeśli zaznaczyłaś/zaznaczyłeś nawet jedną odpowiedź „nie”, to wróć do ćwiczeń i wykonaj zadania jeszcze raz 😊.

To już wiem! To już umiem!

1. Wiem, co to jest charakterystyka.	☐	☐
2. Umiem konstruować poprawną charakterystykę postaci literackiej i rzeczywistej.	☐	☐
3. Umiem pisać charakterystykę zgodnie z faktami lekturowymi.	☐	☐
4. Umiem nazywać cechy bohatera na podstawie cytatów.	☐	☐
5. Wiem, że praca ma trzy części: wstęp, rozwinięcie, zakończenie.	☐	☐
6. Pamiętam o akapitach, ortografii i interpunkcji.	☐	☐
7. Dbam o bogactwo językowe – używam synonimów.	☐	☐

słówka/pomysły

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

13. TO JEST WYWIAD

Jak to napisać?

1. Przeczytaj biogram Adama Mickiewicza oraz wywiad, który powstał na jego podstawie.

Adam Mickiewicz urodził się w 1798 roku w Zaosiu, a od 1807 r. uczył się w szkole w Nowogródku. Wtedy Zaosie i Nowogródek należały do terytorium Litwy. Mickiewicz był Polakiem. Adam Mickiewicz w latach 1815–1819 studiował filologię klasyczną, literaturę i historię na Uniwersytecie Wileńskim w Wilnie. Mickiewicz to poeta, filozof, nauczyciel literatury i tłumacz. Był poliglotą, to znaczy znał wiele języków. Tłumaczył język łaciński, grecki, rosyjski, niemiecki, francuski, angielski na język polski. Adam Mickiewicz w 1819 roku przeżył nieszczęśliwą miłość. Ukochana Maryla Wereszczakówna wzięła

ślub z innym mężczyzną. Mickiewicz debiutował w 1822 roku – wydał pierwszy zbiór wierszy „Poezje. Ballady i romanse” rozpoczęły nową epokę literacką w literaturze polskiej – romantyzm. Debiut poety był bardzo udany – Adam Mickiewicz stał się popularny. W 1823 roku ukazał się drugi tom „Poezji”, w którym możemy przeczytać: wiersz „Upiór”, dramat „Dziady” II i IV oraz poemat „Grażyna”. Adam Mickiewicz to najważniejszy polski poeta. Mówimy, że to wieszcz narodowy. Wieszcz narodowy to genialny, natchniony poeta.

Adam Mickiewicz działał w nielegalnej organizacji naukowo-patriotycznej i dlatego w roku 1823 aresztowała go carska policja. Po aresztowaniu był w więzieniu (1823–1824) i na zesłaniu (1824–1829) w Imperium Rosyjskim: Petersburg, Odessa, Krym, Moskwa. Pracował jako nauczyciel, urzędnik i dużo pisał. Adam Mickiewicz w 1829 roku wyjechał z Rosji do Niemiec, Włoch i dotarł do Francji, zamieszkał w Paryżu. W listopadzie 1830 roku

(Źródło: J. Samp-Szulc, *Lektury pełne kultury. Poradnik metodyczny*, Sopot 2021, s. 15.)

wybuchło polskie powstanie narodowe przeciwko Rosji. Wtedy na zawsze został emigrantem politycznym, do Polski nigdy nie wrócił. Bardzo tęsknił za ojczyzną, był patriotą. Tę nostalgię możemy poczuć, kiedy czytamy najważniejszy utwór Mickiewicza „Pan Tadeusz” z 1834 roku. Mówimy, że „Pan Tadeusz” to epepeja narodowa. Adam Mickiewicz zmarł w 1855 roku w Konstancyopolu (Turcja). Grób Adama Mickiewicza znajduje się w podziemiach Katedry Wawelskiej w Krakowie.

(Fotografia: Wikipedia)

2. Uzupełnij brakujące fragmenty wywiadu frazami z ramki.

Polski artysta – romantyczny duch

24.12.2023 r.

Adam Mickiewicz to artysta, którego nikomu nie trzeba przedstawiać. Jego twórczość znają zarówno dorośli, młodzież, jak i dzieci. Niektórzy potrafią z pamięci recytować fragmenty jego wierszy czy ballad. Dzisiaj, w dniu urodzin pisarza spotykamy się w Krakowie, wznosimy urodzinowy toast w kawiarni z widokiem na Wawel. Jest spokojnie, uroczyście i przede wszystkim czuje się ducha polskości... Pan Adam ma wreszcie chwilę czasu, aby porozmawiać: opowiedzieć nie tylko o swoich utworach, ale także o sobie.

Dziennikarka: Dzień dobry, panie Adamie! Na początku serdecznie dziękuję, że znalazł pan czas na spotkanie i rozmowę.

Adam Mickiewicz: Dzień dobry. A ja dziękuję za możliwość udzielenia wywiadu. To dla mnie zawsze wielka przyjemność spotkać się z moimi czytelnikami.

Dz: W dniu urodzin składam w imieniu swoim i redakcji najlepsze życzenia zdrowia, pomysłów na nowe utwory, a także wdzięcznych czytelników!

AM: .....

Dz: Chciałabym zapytać, dlaczego wybrał pan jako miejsce na nasze spotkanie właśnie tę kawiarnię z widokiem na Wawel?

AM: Jestem już stary i bardzo lubię wracać myślami do początków... Dużo myślę o historii Polski, swojej własnej historii życia, a Kraków i Wawel to doskonałe miejsce na takie refleksje. Tutaj każdy kamień opowiada mi o Polsce.

Dz: .....

AM: Moje najmłodsze lata spędziłem w rodzinnym dworcu, wraz z rodzicami i braćmi, w Zaosiu i Nowogródku. Uwielbiałem słuchać legend i opowieści mojej opiekunki. Wraz z braćmi pływałem w jeziorze Świteż. Miałem nadzieję, że spotkam nad brzegiem

Świteziankę. Byłem chyba wyjątkowo odważny, ponieważ pewnego razu wybrałem się sam na cmentarz – chciałem spotkać duchy!

Dz: Czego najchętniej uczył się pan w szkole w Nowogródku, a potem na Uniwersytecie Wileńskim?

AM: .....

Dz: A czy w takim razie miał pan czas na miłość?

AM: Oczywiście! Zakochałem się bez pamięci w siostrze mojego przyjaciela, Maryli... Ehhh... Choć jestem już stary, ciągle pamiętam jej oczy, uśmiech, kochany głos... Oj, zmieńmy temat, bo się rozpłaczę.

Dz: .....

AM: Zaskoczę panią – z nudy! Hahaha! Był rok 1819, kiedy zacząłem pracę jako nauczyciel w Kownie. Szybko zorientowałem się, że to praca nie dla mnie, męczyłem się okropnie. Jedyną rozrywką było dla mnie pisanie. To wtedy wpadłem na pomysł, żeby zapisać w formie poezji opowieści ludowe, legendy, historie niesamowite. Tak powstał tom „Ballady i romanse”, który okazał się bardzo udanym debiutem. Od tego momentu wiedziałem, kim chcę być i co robić w życiu.

Dz: Dzisiaj powiedzielibyśmy, że tom poezji okazał się hitem i bestsellerem. Tak udany debiut w młodym wieku zapewnił panu sławę i uznanie w Polsce i Europie. Panie Adamie, a który swój utwór ceni pan najbardziej?

AM: .....

Dz: Z pewnością pan wie, że wiele pana utworów znajduje się na liście lektur obowiązkowych. Jednak wciąż trwają dyskusje, czy nie skreślić niektórych pana tytułów z kanonu lektur szkolnych...

AM: To trudny temat. Ale nie róbcie tego. Archaiczny z dzisiejszego punktu widzenia język nie może przesłonić wartości moralnych, patriotycznych i ogólnoludzkich, o których piszę. Literatura zawsze jest dobrem kultury. Aby ją poznać, trzeba trochę wysiłku.

Dz: Dużo pan podróżował. Proszę powiedzieć, jakie miejsce wywarło na panu największe wrażenie?

AM: .....

Dz: Nad czym pan pracuje obecnie?

AM: .....

Dz: Czy ma pan w planach ich wydanie?

AM: Oj, nie! Absolutnie nie! Wiele osób byłoby niezadowolonych, gdyby przeczytało o sobie trochę prawdy...

Dz: Dziękuję zatem za rozmowę. Nasz wywiad ukaże się już w jutrzejszym wydaniu „Wiadomości Lekturowych”, ponieważ nasi czytelnicy czekają z niecierpliwością na tekst. Do zobaczenia!

AM: .....

- (A) Miałem szczęście zobaczyć naprawdę piękne miejsca na ziemi. Zachwyciłem się Krymem, jego przyrodą, górami, stepami, morzem... Nie zapomnę też wspaniałych Alp w Szwajcarii. Jednak nigdy już nie wróciłem w moje rodzinne strony. A za Litwą tęsknię najbardziej.
- (B) Od najmłodszych lat miałem talent do języków obcych, wyróżniałem się świetną pamięcią. Kochałem czytać, ciągle coś czytałem po łacinie, po polsku, po rosyjsku, po niemiecku i po francusku.
- (C) Dziękuję, do zobaczenia!
- (D) „Pana Tadeusza”! Włożyłem w niego całe serce i wiele wspomnień z dzieciństwa i młodości spędzonych na Litwie. Oj, znów się wzruszyłem.
- (E) Dziękuję za życzenia! Niech się spełnią.
- (F) A jak to się stało, że zaczął pan pisać swoje własne utwory?
- (G) Właśnie początki, wspomnienia – jak wspomina pan swoje dzieciństwo w domu rodzinnym?
- (H) Piszę wspomnienia, ale już nie wierszem. Tak po prostu prozą.

3. Jak napisać dobry wywiad? Spośród zgromadzonych sformułowań wybierz znakiem „+” prawidłowe odpowiedzi.

Wzór: (+) *Wywiad musi mieć ciekawy tytuł.*

- ..... Wywiad zawiera serię pytań i odpowiedzi.
- ..... Wywiad nie musi mieć tytułu.
- ..... Wywiad zawiera podsumowanie rozmowy.
- ..... Wywiad to dialog dziennikarza i osoby, z którą rozmawia.
- ..... Wywiad to tekst napisany przez dziennikarza o znanej osobie.
- ..... Dziennikarz nie musi nic wiedzieć o osobie, z którą będzie rozmawiać.
- ..... Dziennikarz przygotowuje sobie listę pytań, które chce zadać rozmówcy.
- ..... Tematy rozmowy nie muszą się ze sobą łączyć.
- ..... Pytania i odpowiedzi muszą układać się w logiczną całość.
- ..... Dziennikarz zbiera informacje o osobie, z którą planuje rozmawiać.
- ..... Wywiad zawiera notkę zapowiadającą, tzw. „lead” – krótką zapowiedź osoby lub tematu rozmowy.
- ..... W tekście wywiadu powinna pojawić się informacja o dacie przeprowadzenia rozmowy.
- ..... Wywiad może zawierać słownictwo potoczne, emocjonalne.

4. Wynotuj z wywiadu słownictwo potoczne, emocjonalne.

.....
.....
.....

5. Przeczytaj tytuły wywiadów z bohaterami lektur. Dopisz imię postaci, która najlepiej pasuje do wywiadu.

- a) „Nigdy nie rozmawiaj z kołatką do drzwi!” – .....
- b) „Wśród Rosjan trzeba być Polakiem” – .....
- c) „Moja ukochana ma na imię Klara” – .....
- d) „Tak daleko jest moja ojczyzna...” – .....
- e) „Polsko, to dla Ciebie!” – .....
- f) „Pewnego dnia w Kosmosie” – .....
- g) „Najmodniejsze ogrody w tym sezonie” – .....

6. Teraz ty zapisz tytuł wywiadu, którego bohaterem jest...

- a) Chilon Chilonides – .....
- b) Guślarz – .....
- c) Kogut – .....
- d) Fred – .....
- e) Telimena – .....
- f) Świtezianka – .....
- g) Henryk Sienkiewicz – .....

Piszemy razem

7. Za chwilę przeprowadzisz szczególny wywiad – wywiad ze zbrodniarką Balladyną. Dobrze przygotuj się do tej rozmowy. Zastanów się, dlaczego Balladyna po zabiciu Aliny popełniała kolejne zbrodnie i złe czyny? Przypomnij sobie fakty z lektury, które dotyczą Balladyny i jej rodziny. Wybierz odpowiedni motyw zbrodni i złych czynów.

ZBRODNIA / ZŁY CZYN		MOTYW	
BALLADYNA...		..., PONIEWAŻ...	
A	zabiła Alinę,	0	zazdrościła, że siostra ma pełny dzbanek malin i wygra konkurs na żonę Kirkora. ... chciała zdobyć męża i władzę.
B	kłamie, że Alina uciekła z kochankiem,	1	... musiała mieć współnika zbrodni.
C	spaliła rodzinną chatę	2	... kreuje się na ważną osobę.
D	zabiła Gralona – sługę Kirkora	3	... chciała mieć koronę i władzę.
E	zdradziła męża z Kostrynem,	4	... wiedział, kto zabił Alinę. ... znał pochodzenie Balladyny.
F	kłamie, że jest wygnaną księżniczką,	5	... mógł opowiedzieć o wspólnych zbrodniach. ... nie był jej już potrzebny.
G	wyrzuciła matkę z zamku,	6	... bała się, że Pustelnik powiedział mu, gdzie jest grób Aliny.
H	zabiła Grabca,	7	... Kirkor nie pozwoli złodziejce korony zostać królem.
I	kazała zabić Pustelnika,	8	... wstydziła się swojego domu i pochodzenia.
J	organizuje bitwę przeciwko Kirkorowi,	9	... wstydziła się swojej rodziny.
K	otruła Kostryną,	10	... nie mogła inaczej wytłumaczyć, co się stało z siostrą.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
0										

Piszę samodzielnie

9. Przeprowadź wywiad ze swoim ulubionym bohaterem literackim. Zapisz tytuł, datę oraz lead. Twoja praca powinna liczyć minimum 200 słów.
10. Przeprowadź wywiad ze swoim ulubionym pisarzem/pisarką. Zapisz tytuł, datę oraz lead. Twoja praca powinna liczyć minimum 200 słów.
11. Przeprowadź wywiad z osobą, którą znasz i cenisz. Zapisz tytuł, datę oraz lead. Twoja praca powinna liczyć minimum 200 słów.

Wybierz odpowiedzi zgodne z prawdą. Jeśli zaznaczyłaś/zaznaczyłeś nawet jedną odpowiedź „nie”, to wróć do ćwiczeń i wykonaj zadania jeszcze raz 😊.

To już wiem! To już umiem!

1. Wiem, z jakich części składa się wywiad.	☐	☐
2. Umiem przeprowadzić wywiad z bohaterem literackim oraz pisarzem.	☐	☐
3. Umiem tworzyć dobre tytuły wywiadów.	☐	☐
4. Umiem napisać lead wywiadu.	☐	☐
5. Umiem wymienić cechy dobrego wywiadu.	☐	☐
6. Pamiętam o ortografii i interpunkcji.	☐	☐

słówka/pomysły

.....

.....

.....

.....

14. TO JEST ROZPRAWKA

Jak to napisać?

1. Przeczytaj temat rozprawki i rozprawkę.

Temat: Nigdy nie jest za późno, aby stać się dobrym człowiekiem. Czy zgadzasz się z tym stwierdzeniem? Napisz rozprawkę, w której udowodnisz swój punkt widzenia. Odwołaj się do jednej lektury obowiązkowej i jednego innego utworu literackiego.

Nigdy nie jest za późno, aby stać się dobrym człowiekiem

Każdy człowiek popełnia w swoim życiu błędy – czasem drobne, a czasem naprawdę poważne. Człowiek jest istotą omylną i błędy są po prostu nieuniknione. Uważam jednak, że stwierdzenie „Nigdy nie jest za późno, aby stać się dobrym człowiekiem” jest prawdziwe. Według mnie każdy człowiek może zacząć próbować czynić dobro w dowolnym momencie życia i na trwałe zmienić swoje postępowanie. Na pozytywne zmiany w życiu nigdy nie jest za późno.

Moje rozważania zacznę od tego, że nawet stary człowiek, który przeżył już większość swojego życia, może podjąć decyzję o radykalnych i pozytywnych zmianach. Przykładem na to jest Ebenezer Scrooge, pierwszoplanowy bohater utworu „Opowieść wigilijna”. Poznajemy go jako zgorzkniałego i zamkniętego w sobie skąpca, który myśli tylko o zysku materialnym, o zarabianiu pieniędzy lub ich oszczędzaniu. Ebenezer nie chce nawet spotkać się w Boże Narodzenie ze swoją rodziną i nie cieszy się wolnymi dniami w święta. Jednak spotkanie z duchami w wigilijną noc sprawiło, że ten niesympatyczny człowiek zmienił się w zupełnie inną osobę. Stopniowo odnalazł w sobie miłość do ludzi oraz chęć czynienia dobra i pomagania. Te początkowe zmiany pociągnęły za sobą kolejne – bohater odnalazł radość życia, szczęście i wewnętrzny spokój. Nawiązał na nowo kontakt z rodziną, a współpracownicy i obcy ludzie zaczęli go szanować i lubić.

Należy wspomnieć również o tym, że pozytywnych zmian w swoim życiu może dokonać także osoba, która od młodych lat czyniła zło. Przykłady takiej metamorfozy znajdziemy w powieści Henryka Sienkiewicza „Quo vadis”. Bardzo powolny proces pozytywnej przemiany przechodzi jeden z głównych bohaterów, Marek Winicjusz. Marek jest odważnym rzymskim patrycjuszem, który w życiu kieruje się swoim interesem materialnym i politycznym. Mężczyzna wobec innych ludzi jest egoistyczny i okrutny. Niewolników i kobiety traktuje bardzo przedmiotowo. Dopiero kiedy spotyka Ligię i zakochuje się w niej, zaczyna dostrzegać swoje błędy. Miłość do Ligii stopniowo go zmienia. Marek poznaje naukę chrześcijan i nawraca się. Staje się innym człowiekiem – pełnym miłości do bliźnich, łagodnym i opiekuńczym.

Kolejnym przykładem, który potwierdza tezę o możliwości pozytywnych zmian w życiu każdego człowieka, są niezwykle losy innego bohatera „Quo vadis”, Chilona Chilonidesa. Grek jest osobą bardzo interesowną – za pieniądze potrafi kłamać, oszukiwać i fałszywie przysięgać. Jest postacią naprawdę negatywną. Po wydaniu niewinnych chrześcijan na śmierć doznaje szoku. Wreszcie rozumie konsekwencje swojego strasznego czynu i... zmienia się całkowicie. Wybiera dobro i prawdę, ale musi za to zapłacić najwyższą cenę. Przeżywa wielkie nawrócenie i umiera jako męczennik chrześcijański.

Po analizie życiorysów tych postaci literackich wyraźnie widać, że każdy człowiek może pozytywnie zmienić swoje życie. Nieważne, czy ktoś jest stary czy młody, czy popełniał duże czy małe błędy. Nie można powiedzieć, że na poprawę jest za późno. Kiedy człowiek staje się dobry, to dobre staje się również jego życie. Wystarczy szczerą chęć zmiany i dobra wola, a wtedy wszystko staje się możliwe!

2. Przeczytaj tekst i wybierz odpowiednią informację: P – prawda, F – fałsz.

<i>0. Ludzie popełniają w życiu wiele błędów.</i>	P	F
1. Ebenezer Scrooge jest postacią dynamiczną.	P	F
2. Scrooge po metamorfozie był pogardzany przez rodzinę.	P	F
3. Marek Winicjusz nie potrzebował nawrócenia.	P	F
4. Chilon był zawsze bezinteresowny.	P	F
5. Chilonides został męczennikiem za wiarę.	P	F
6. Dobra wola oznacza dobre chęci.	P	F

3. Zaznacz w tekście rozprawki trzy części: wstęp, rozwinięcie oraz zakończenie.

4. Jakie informacje znajdują się w tych fragmentach? Wybierz informacje i uzupełnij schemat.

argumenty, które potwierdzają tezę	podanie przykładów
krótkie omówienie tematu i rozwinięcie głównej myśli	podanie przykładów
odwołanie się do minimum dwóch tekstów literackich	potwierdzenie tezy
wysnuć końcowego wniosku	sformułowanie tezy
ogólna myśl, która nawiązuje do tematu	

WSTĘP →

ROZWINIĘCIE →

ZAKOŃCZENIE →

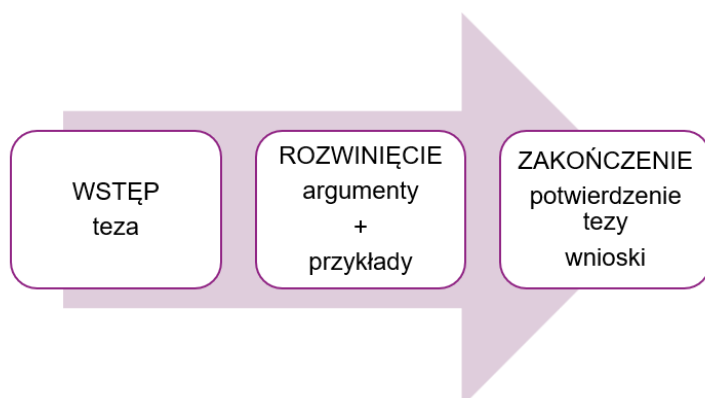
5. Oto rozprawka razem z instrukcją. Przeanalizuj fragmenty tekstu, które są zaznaczone kolorami.

ROZPRAWKA		
NIGDY NIE JEST ZA PÓŹNO, ABY STAĆ SIĘ DOBRYM CZŁOWIEKIEM		TEMAT
WSTĘP	<p>Każdy człowiek popełnia w swoim życiu błędy – czasem drobne, a czasem naprawę poważne. Człowiek jest istotą omylną i błędy są po prostu nieuniknione. Uważam jednak, że stwierdzenie „Nigdy nie jest za późno, aby stać się dobrym człowiekiem” jest prawdziwe. Według mnie każdy człowiek może zacząć próbować czynić dobro w dowolnym momencie życia i na trwałe zmienić swoje postępowanie. Na pozytywne zmiany w życiu nigdy nie jest za późno.</p>	<p>Krótkie omówienie tematu i rozwinięcie głównej myśli; sformułowanie tezy</p>

ROZPRAWKA		
NIGDY NIE JEST ZA PÓŹNO, ABY STAĆ SIĘ DOBRYM CZŁOWIEKIEM		TEMAT
ROZWINIĘCIE	<p>Moje rozważania zacznę od tego, że nawet stary człowiek, który przeżył już większość swojego życia, może podjąć decyzję o radykalnych i pozytywnych zmianach. Przykładem na to jest Ebenezer Scrooge, pierwszoplanowy bohater utworu „Opowieść wigilijna”. Poznajemy go jako zgorzkniałego i zamkniętego w sobie skąpca, który myśli tylko o zysku materialnym, o zarabianiu pieniędzy lub ich oszczędzaniu. Ebenezer nie chce nawet spotkać się w Boże Narodzenie ze swoją rodziną i nie cieszy się wolnymi dniami w święta. Jednak spotkanie z duchami w wigilijną noc sprawiło, że ten niesympatyczny człowiek zmienił się w zupełnie inną osobę. Stopniowo odnalazł w sobie miłość do ludzi oraz chęć czynienia dobra i pomagania. Te początkowe zmiany pociągnęły za sobą kolejne – bohater odnalazł radość życia, szczęście i wewnętrzny spokój. Nawiązał na nowo kontakt z rodziną, a współpracownicy i obcy ludzie zaczęli go szanować i lubić.</p> <p>Należy wspomnieć także o tym, że pozytywne zmiany w swoim życiu może dokonać także osoba, która od młodych lat czyniła zło. Przykłady takiej metamorfozy znajdziemy w powieści Henryka Sienkiewicza „Quo vadis”. Bardzo powolny proces pozytywnej przemiany przechodzi jeden z głównych bohaterów, Marek Winicjusz. Marek jest odważnym rzymskim patrycjuszem, który w życiu kieruje się swoim interesem materialnym i politycznym. Mężczyzna wobec innych ludzi jest egoistyczny i okrutny. Niewolników i kobiety traktuje bardzo przedmiotowo.</p>	<p>Argumenty, które potwierdzają tezę; podanie przykładów; odwołanie się do minimum dwóch tekstów literackich (minimum 1 lektura obowiązkowa + inna)</p>

ROZPRAWKA		
NIGDY NIE JEST ZA PÓŹNO, ABY STAĆ SIĘ DOBRYM CZŁOWIEKIEM		TEMAT
ROZWINIĘCIE	<p>Dopiero kiedy spotyka Ligię i zakochuje się w niej, zaczyna dostrzegać swoje błędy. Miłość do Ligii stopniowo go zmienia. Marek poznaje naukę chrześcijan i nawraca się. Staje się innym człowiekiem – pełnym miłości do bliźnich, łagodnym i opiekuńczym.</p> <p>Kolejnym przykładem, który potwierdza tezę o możliwości pozytywnych zmian w życiu każdego człowieka, są niezwykle losy innego bohatera „Quo vadis”, Chilona Chilonidesa. Grek jest osobą bardzo interesowną – za pieniądze potrafi kłamać, oszukiwać i fałszywie przysięgać. Jest postacią naprawdę negatywną. Po wydaniu niewinnych chrześcijan na śmierć doznaje szoku. Wreszcie rozumie konsekwencje swojego strasznego czynu i... zmienia się całkowicie. Wybiera dobro i prawdę, ale musi za to zapłacić najwyższą cenę. Przeżywa wielkie nawrócenie i umiera jako męczennik chrześcijański.</p>	<p>Argumenty, które potwierdzają tezę; podanie przykładów; odwołanie się do minimum dwóch tekstów literackich (minimum 1 lektura obowiązkowa + inna)</p>
ZAKOŃCZENIE	<p>Po analizie życiorysów tych postaci literackich wyraźnie widać, że każdy człowiek może pozytywnie zmienić swoje życie. Nieważne, czy ktoś jest stary czy młody, czy popełniał duże czy małe błędy. Nie można powiedzieć, że na poprawę jest za późno. Kiedy człowiek staje się dobry, to dobre staje się również jego życie. Wystarczy szczerą chęć zmiany i dobra wola, a wtedy wszystko staje się możliwe!</p>	<p>Ogólna myśl, która nawiązuje do tematu; potwierdzenie tezy; wysnucie końcowego wniosku</p>

Schemat rozprawki z tezą

Słownictwo, które możesz wykorzystać w rozprawce

WSTĘP

Chcę poruszyć problem..., Celem moich rozważań jest..., Według mnie..., Moim zdaniem..., Warto zastanowić nad...

ROZWINIĘCIE

Moje rozważania zacznę od..., Punktem wyjścia niech będzie..., Należy wspomnieć także o..., Oto jeszcze jeden przykład..., Kolejnym przykładem potwierdzającym tezę...

ZAKOŃCZENIE

Jak wynika z powyższych rozważań..., Uważam zatem, że prawdą jest..., Spróbuję podsumować...

6. Przygotuj argumenty do rozprawki na temat: Marzenia są nam potrzebne w życiu. Możesz wykorzystać poniższe frazy.

- ✓ Moim zdaniem...
- ✓ Myślę, że...
- ✓ Uważam, że...
- ✓ Sądzę, że...
- ✓ Według mnie...
- ✓ Jestem przekonany/-a, że...
- ✓ Wydaje mi się, że...

→ argumenty „za”	→ argumenty „przeciw”
✓	✓ ....
✓	✓ ....
✓	✓ ....

Piszemy razem

7. Napisz rozprawkę, w której udowodnisz, że zbrodnia zawsze zasługuje na karę. W argumentacji odwołaj się do lektury obowiązkowej oraz do innego utworu literackiego. Twoja praca powinna liczyć minimum 200 słów.

ROZPRAWKA		
ZBRODNIA ZAWSZE ZASŁUGUJE NA KARĘ		TEMAT
WSTĘP	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	Krótkie omówienie tematu i rozwinięcie głównej myśli; sformułowanie tezy
ROZWIINIĘCIE	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	Argumenty, które potwierdzają tezę; podanie przykładów; odwołanie się do minimum dwóch tekstów literackich (minimum 1 lektura obowiązkowa + inna)

ROZPRAWKA

ZBRODNIA ZAWSZE ZASŁUGUJE NA KARĘ

TEMAT

ROZWINIĘCIE

Argumenty, które potwierdzają tezę; podanie przykładów; odwołanie się do minimum dwóch tekstów literackich (minimum 1 lektura obowiązkowa + inna)

ZAKOŃCZENIE

Ogólna myśl, która nawiązuje do tematu; potwierdzenie tezy; wysnucie końcowego wniosku

Piszę samodzielnie

8. „Miłość buduje, nienawiść rujnuje”. Napisz rozprawkę, w której udowodnisz, że znane przysłowie jest prawdziwe. W swoim wypracowaniu odwołaj się do lektury obowiązkowej oraz do innego utworu literackiego. Pamiętaj, że twoja praca powinna liczyć minimum 200 słów.

9. Jacek Soplica zasłużył na przywrócenie dobrego imienia. Czy się z tym zgadzasz? Napisz rozprawkę, w której udowodnisz swój punkt widzenia. Wypracowanie powinno dowodzić, że znasz całość lektury „Pan Tadeusz”. Pamiętaj, że twoja praca powinna liczyć minimum 200 słów.

10. Napisz rozprawkę, w której udowodnisz, że zachowanie tradycji jest gwarantem przetrwania narodu. W swojej pracy odwołaj się do lektury obowiązkowej oraz do innego utworu literackiego. Pamiętaj, że twoja praca powinna liczyć minimum 200 słów.

Wybierz odpowiedzi zgodne z prawdą. Jeśli zaznaczyłaś/zaznaczyłeś nawet jedną odpowiedź „nie”, to wróć do ćwiczeń i wykonaj zadania jeszcze raz 😊.

To już wiem! To już umiem!

1. Wiem, co to jest rozprawka.	☐	TAK	☐	NIE
2. Umiem zredagować rozprawkę na zadany temat.	☐	TAK	☐	NIE
3. Umiem gromadzić argumenty „za” i „przeciw”.	☐	TAK	☐	NIE
4. Umiem sformułować tezę i wniosek.	☐	TAK	☐	NIE
5. Umiem podawać przykłady z lektur.	☐	TAK	☐	NIE
6. Znam wyrażenia potrzebne do wyrażenia własnej opinii.	☐	TAK	☐	NIE
7. Umiem graficznie rozplanować rozprawkę – pamiętam o trzech częściach pracy.	☐	TAK	☐	NIE
8. Pamiętam, aby każdy argument zaczynać od nowego akapitu.	☐	TAK	☐	NIE

słówka/pomysły

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

15. TO JEST SPRAWOZDANIE

Jak to napisać?

1. Przeczytaj sprawozdanie z polowania na niedźwiedzia. Jest to relacja wydarzenia z epopei „Pan Tadeusz” Adama Mickiewicza – por. księga IV „Dyplomatyka i łowy”.

Tytuł: „Najlepszy myśliwy”

W czasie obiadu w Soplicowie Sędziego odwiedził gajowy i przyniósł sensacyjną wiadomość, że w pobliskim lesie pojawił się niedźwiedź. Wszyscy zaczęliśmy planować polowanie na jutro. Wojski od razu zaczął organizować polowanie i każdemu dał zadanie – trzeba było przygotować konie, psy myśliwskie oraz broń. Ja nakarmiłem charty. Wszyscy poszliśmy wcześniej spać, aby wstać o świcie na poranną mszę w leśnej kaplicy.

Po porannej mszy myśliwi zaczęli rozmawiać o polityce i ruszyliśmy w las. W polowaniu udział wzięli między innymi: Sędzia, Hrabia, Tadeusz, Gerwazy, ksiądz Robak, Podkomorzy i Asesor. Gdy byliśmy daleko od zabudowań Soplicowa, wypuściliśmy psy, które tropiły niedźwiedzia. W tym samym czasie Wojski uklęknął i nasłuchiwał... Nagle krzyknął: „Jest! Jest!” i zerwał się na równe nogi. Nagle usłyszeliśmy szczekanie psów, które musiały zaatakować niedźwiedzia. Większość ludzi pobiegła w głąb lasu. Ja także. Po chwili było słychać kilka strzałów. Niestety myśliwi chybili! Przestraszony niedźwiedź ruszył w stronę Tadeusza i Hrabiego. Kiedy zwierz ujrzał szlachciców, wyrwał rosnące obok drzewo i zaczął nim kręcić jak maczugą. Tadeusz i Hrabia nie przestraszyli się tego i równocześnie oddali dwa strzały w stronę niedźwiedzia. Obaj chybili! Niestety to jeszcze bardziej rozwścieczyło bestię, która rzuciła się na młodzieńców. Tadeusz i Hrabia zaczęli uciekać, jednak niedźwiedź biegł tuż obok nich. Co chwilę próbował zadać cios łapą, ale nie mógł trafić. Niespodziewanie z krzaków wyskoczyli: Asesor, Rejent, Gerwazy i Robak bez strzelby. Jak na komendę wszyscy wystrzelili. Niedźwiedź natychmiast padł na ziemię. Wojski zagrał melodię na rogu bawolim, co oznaczało zwycięstwo myśliwych.

Po wysłuchaniu kilku dźwięków Asesor wraz z Rejentem zaczęli się kłócić, kto tak naprawdę zadał ostateczny cios niedźwiedziowi. Gerwazy chciał pogodzić mężczyzn, więc wziął tasak i rozciął czaszkę martwego zwierza. Wyciągnął kulę, która utkwiała w mózgu, i stwierdził, że pochodzi ona ze strzelby Horeszków. Ale to nie on oddał strzał! Okazało się, że gdy niedźwiedź zaatakował, to ksiądz Robak wyrwał strzelbę Gerwazego i strzelił prosto w głowę zwierza. Wtedy wypiliśmy toast i zaczęliśmy gotować bigos na ognisku.

Po skończonym posiłku mężczyźni położyli martwego niedźwiedzia na wóz i zawieźli do dworu w Soplicowie. W drodze powrotnej z lasu Wojski opowiedział nam zabawną historię o kłótni i zgodzie dwóch szlachciców: Domejki i Dowejki. Wszyscy uczestnicy polowania wrócili do Soplicowa bardzo zadowoleni i dumni z trofeum. To było moje pierwsze polowanie w życiu i nigdy go nie zapomnę!

2. Przeczytaj tekst i wybierz odpowiednią informację: P – prawda, F – fałsz.

0. Polowanie odbyło się bardzo wcześnie rano.	P	F
1. Informację o niedźwiedziu przyniosła do Soplicowa Telimena.	P	F
2. W polowaniu brały udział kobiety.	P	F
3. W czasie polowania Hrabia i Tadeusz strzelali do jelenia.	P	F
4. Hrabia i Tadeusz nie trafili do niedźwiedzia.	P	F
5. Najlepszym myśliwym okazał się ksiądz Robak.	P	F
6. Wojski grał na trąbce.	P	F

3. Zaznacz w tekście sprawozdania trzy części: wstęp, rozwinięcie oraz zakończenie.

4. Jakie informacje znajdują się w tych fragmentach? Wybierz informacje i uzupełnij schemat.

gdzie? dlaczego? opis wydarzeń w kolejności chronologicznej co się wydarzyło?
skutki wydarzeń kto brał udział w wydarzeniach? kiedy? opinia

WSTĘP →

ROZWINIĘCIE →

ZAKOŃCZENIE →

SPRAWOZDANIE
w tej formie relacjonujesz
i komentujesz/oceniasz
wydarzenia, których byłeś
świadkiem lub
uczestnikiem

5. Oto sprawozdanie razem z instrukcją. W tekście sprawozdania **zielonym** kolorem podkreśl wyrazy i wyrażenia, które wskazują na kolejność zdarzeń. **Niebieskim** kolorem podkreśl czasowniki.

SPRAWOZDANIE		
„NAJLEPSZY MYŚLIWY”		TYTUŁ
WSTĘP	W czasie obiadu w Soplicowie Sędziego odwiedził gajowy i przyniósł sensacyjną wiadomość, że w pobliskim lesie pojawił się niedźwiedź. Wszyscy zaczęliśmy planować polowanie na jutro. Wojski od razu zaczął organizować polowanie i każdemu dał zadanie – trzeba było przygotować konie, psy myśliwskie oraz broń. Ja nakarmiłem charty. Wszyscy poszliśmy wcześniej spać, aby wstać o świcie na poranną mszę w leśnej kaplicy.	<u>Informacje ogólne:</u> co się wydarzyło? gdzie? kiedy? dlaczego? kto brał udział w wydarzeniach?

SPRAWOZDANIE		
	„NAJLEPSZY MYŚLIWY”	TYTUŁ
ROZWINIĘCIE	<p>Po porannej mszy myśliwi zaczęli rozmawiać o polityce i ruszyliśmy w las. W polowaniu udział wzięli między innymi: Sędzia, Hrabia, Tadeusz, Gerwazy, ksiądz Robak, Podkomorzy i Asesor. Gdy byliśmy daleko od zabudowań Soplicowa, wypuściliśmy psy, które tropiły niedźwiedzia. W tym samym czasie Wojski uklęknął i nasłuchiwał... Nagle krzyknął: „Jest! Jest!” i zerwał się na równe nogi. Nagle usłyszeliśmy szczekanie psów, które musiały zaatakować niedźwiedzia. Większość ludzi pobiegła w głąb lasu. Ja także. Po chwili było słychać kilka strzałów. Niestety myśliwi chybili! Przestraszony niedźwiedź ruszył w stronę Tadeusza i Hrabiego. Kiedy zwierzę ujrzało szlachciców, wyrwał rosnące obok drzewo i zaczął nim kręcić jak maczugą. Tadeusz i Hrabia nie przestraszyli się tego i równocześnie oddali dwa strzały w stronę niedźwiedzia. Obaj chybili! Niestety to jeszcze bardziej rozwścieczyło bestię, która rzuciła się na młodzieńców. Tadeusz i Hrabia zaczęli uciekać, jednak niedźwiedź biegł tuż obok nich. Co chwilę próbował zadać cios łapą, ale nie mógł trafić. Niespodziewanie z krzaków wyskoczyli: Asesor, Rejent, Gerwazy i Robak bez strzelby. Jak na komendę wszyscy wystrzelili. Niedźwiedź natychmiast padł na ziemię. Wojski zagrał melodię na rogu bawolim, co oznaczało zwycięstwo myśliwych. Po wysłuchaniu kilku dźwięków Asesor wraz z Rejentem zaczęli się kłócić, kto tak naprawdę zadał ostateczny cios niedźwiedziowi. Gerwazy chciał pogodzić mężczyzn, więc wziął tasak i rozciął czaszkę martwego zwierza. Wyciągnął kulę, która utkwiała w mózgu, i stwierdził, że pochodzi ona ze strzelby Horeszków. Ale to nie on oddał strzał! Okazało się, że gdy niedźwiedź zaatakował, to ksiądz Robak wyrwał strzelbę Gerwazego i strzelił prosto w głowę zwierza. Wtedy wypiliśmy toast i zaczęliśmy gotować bigos na ognisku.</p>	<p>Informacje szczegółowe: opis wydarzeń w kolejności chronologicznej</p>

SPRAWOZDANIE		
„NAJLEPSZY MYŚLIWY”		TYTUŁ
ZAKOŃCZENIE	<p>Po skończonym posiłku mężczyźni położyli martwego niedźwiedzia na wóz i zawieźli do dworu w Soplicowie. W drodze powrotnej z lasu Wojski opowiedział nam zabawną historię o kłótni i zgodzie dwóch szlachciców: Domejki i Dowejki. Wszyscy uczestnicy polowania wrócili do Soplicowa bardzo zadowoleni i dumni z trofeum. To było moje pierwsze polowanie w życiu i nigdy go nie zapomnę!</p>	skutki wydarzeń, opinia

Uwaga! Sprawozdanie powinno być teraz bardzo kolorowe! Kiedy piszesz sprawozdanie, to pamiętaj, żeby twój tekst był dynamiczny. Osiągniesz to, jeśli zastosujesz dużą liczbę czasowników oraz wyrazy i wyrażenia, które wskazują na kolejność zdarzeń. Pamiętaj o układzie wydarzeń przyczynowo-skutkowym.

na początku   początkowo   najpierw   natychmiast   nagle   w jednej chwili
niebawem   wtedy   później   potem   następnie   w tej chwili   za jakiś czas
po jakimś czasie   przez cały czas   wkrótce   w tym czasie   tymczasem
na koniec   w końcu   wreszcie   ostatecznie   na zakończenie

Przed napisaniem sprawozdania zawsze wynotuj najważniejsze informacje z tekstu oraz zredaguj plan wydarzeń.

SPRAWOZDANIE	
„AKCJA POD ARSENAŁEM”	TEMAT
ZAKOŃCZENIE	skutki wydarzeń, opinia
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

Piszę samodzielnie

7. Napisz sprawozdanie z sali sądowej. Relacja musi dotyczyć sądu Balladyny (scena IV tragedii „Balladyna” Juliusza Słowackiego). Pamiętaj, że twoja praca powinna liczyć minimum 200 słów. Nadaj tytuł swojej pracy.
8. Napisz sprawozdanie z balu, który zorganizowała żona modna, bohaterka satyry „Żona modna” Ignacego Krasickiego. Pamiętaj, że twoja praca powinna liczyć minimum 200 słów. Nadaj tytuł swojej pracy.
9. Napisz sprawozdanie z wydarzenia klasowego lub prywatnego, w którym ostatnio uczestniczyłaś/uczestniczyłeś. Pamiętaj, że twoja praca powinna liczyć minimum 200 słów. Nadaj tytuł swojej pracy.

Wybierz odpowiedzi zgodne z prawdą. Jeśli zaznaczyłaś/zaznaczyłeś nawet jedną odpowiedź „nie”, to wróć do ćwiczeń i wykonaj zadania jeszcze raz 😊.

To już wiem! To już umiem!

1. Wiem, co to jest sprawozdanie.	TAK	NIE
2. Umiem napisać sprawozdanie na podstawie tekstu literackiego (lektury).	TAK	NIE
3. Umiem opisywać wydarzenia w porządku przyczynowo-skutkowym.	TAK	NIE
4. Wiem, że praca ma trzy części: wstęp, rozwinięcie, zakończenie.	TAK	NIE
5. Pamiętam o akapitach, ortografii i interpunkcji.	TAK	NIE
6. Wiem, że w narracji mogę używać czasowników w 1. osobie lub w 3. osobie.	TAK	NIE
7. Pamiętam, że sprawozdanie powinno być dynamiczne (czasowniki, wyrazy ukazujące następstwo czasowe)	TAK	NIE

słówka/pomysły

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

KLUCZ ODPOWIEDZI

1. *To jest notatka*

3.

Data i miejsce urodzenia: 1846 r., wieś Wola Okrzejska (Podlasie)

Edukacja: gimnazjum w Warszawie, Uniwersytet Warszawski – medycyna, prawo, filologia, historia

Zawód: dziennikarz, powieściopisarz

Nowele – tytuły: „Latarnik”, „Janko Muzykant”, „Sachem”

Podróże: Ameryka, Afryka, Konstantynopol, Ateny, Włochy, Hiszpania, Szwajcaria

Lektury szkolne: „W pustyni i w puszczy”, „Krzyżacy”, „Quo vadis”

Ważne!: 1905 r. – literacka Nagroda Nobla

Data i miejsce śmierci: 1916 r., Szwajcaria

4.

1846 r. – narodziny pisarza

1869 r. – debiut dziennikarski

1872 r. – debiut pisarza

1890 r. – podróż do Afryki

1905 r. – literacka Nagroda Nobla

1916 r. – Sienkiewicz umiera

6.

Clive Staples Lewis urodził się w 1898 roku w Belfaście, a zmarł w 1963 roku w Kilns. Lewis to brytyjski pisarz i filolog. Lewis jest

znany ze swoich prac na temat literatury, a także cyklu powieści fantastycznych „Opowieści z Narnii”, które pisał w latach 1950–1956. Był jednym z najbliższych przyjaciół Tolkiena, autora „Hobbita”. Jego książki zostały przetłumaczone na ponad czterdzieści języków i sprzedawały się w ogromnym nakładzie. Czytelnicy „Opowieści z Narnii” kupili ponad 100 milionów egzemplarzy książki!

7.

odważny, sprytny, mądry, dobry, opiekuńczy, wytrwały, dumny, zwinny, opanowany

10.

kartofle, czajnik, ryba (pstrąg), chleb, talerze, kufel piwa, patelnia, mleko, dzbanek, masło, strucla, herbata, filiżanki, imbryk

12.

Autor	Tytuł	Bohaterowie	Gatunek tekstu
Adam Mickiewicz	„Powrót taty”	matka, ojciec, dzieci, rozbójnik	ballada
Ferenc Molnar	„Chłopcy z Placu Broni”	Ernest, Gereb, Feri Acz, dozorca	powieść
René Goscinny	„Mikołajek”	Mikołajek, Ananiasz, Rosół, Ludeczka	opowiadanie
Henryk Sienkiewicz	„W pustyni i w puszczy”	Staś, Nel, Fatma, Kali	powieść

13.

Autor	Tytuł	Bohaterowie	Gatunek tekstu
Wanda Markowska	„Mit o Dedalu i Ikarze”	Dedal, Ikar, Minos, Minotaur	mit
Janusz Christa	„Szkoła latania”	Kajko, Kokosz, Łamignat, Jaga	komiks
Cecylia Niewiadomska	„Legenda o Piaście Kołodziej”	Piast, Rzepicha, Ziemowit, Popiel	legenda
Jan Brzechwa	„Akademia pana Kleksa”	Ambroży Kleks, Adaś, Mateusz	powieść

2. To jest plan wydarzeń

2.

bohaterowie: rybak = dzieciek, żona rybaka = babcia, złota rybka, sędzia
czas: czas nieokreślony – „żyli kiedyś”, akcja toczy się w ciągu kilku tygodni
miejsca: brzeg morza, lepianka → chata, dwór szlachecki, pałac carski

6.

latanie, leczenie, jedzenie, słuchanie, wędrowanie, palenie, świętowanie

3. To jest opis przeżyć wewnętrznych

2.

zachęciła, martwiła się, się niepokoić, obawiałem się, ożywiłem się,
z entuzjazmem, szczęśliwi, z radości, zaskoczył, obrzydliwi, przerażony,
panice, dumny

3.

przerażenie, przybicie, załamanie, radość, wściekłość, zakochanie,
zaskoczenie, zawstydzenie, znudzenie, rozpacz

3. To jest dialog

3.

mówić → krzyczała, zawołała, szepnęła, zapytała, odparła, westchnęła,
zdecydowała

6.

zagadnął, odrzekł, śmiał się, wyjaśnił, zawołał, rzekł, krzyknął,
zwrócił się

6. To jest opis postaci

1.

1. Mirmił, 2. szpak Mateusz, 3. Beorn, 4. Ludeczka, 5. Piotr,
6. Mefistofeles, 7. Feri Acz, 8. Staś

3.

0. P, 1. F, 2. F, 3. F, 4. P, 5. F, 6. F

6.

bohater → Ambroży Kleks, profesor, właściciel, nauczyciel

7.

Nel: Angielka, dziewczynka, ośmiolatka, bohaterka „W pustyni i w puszczy”, córka dyrektora, jedynaczka, Rawlison, przyjaciółka Stasia

Bilbo: włamywacz, Baggins, syn Bunga Bagginsa i Belladony Tuk, hobbit, domator, przyjaciel Gandalfa, autor pamiętnika, właściciel norki, mieszkaniec Shire, bohater lektury „Hobbit”

Tomasz: adwokat, prawnik, sąsiad, stary kawaler, warszawianin, bohater „Katarynki”, pan Tomasz

9.

włosy: piękne, rude, kręcone, długie, krótkie, czarne, średniej długości, ciemnobrązowe, do ramion

oczy: zielone, czarne, niebieskie, brązowe

usta: pełne, wąskie, małe, czerwone

uszy: małe, odstające

nos: krótki, szeroki, długi

brwi: szerokie, czarne, piękne, ciemne

rzęsy: długie, krótkie

inne: wysokie czoło, kucyk, grzywka, piegi, mały wąs, krótka broda, czarny pieprzyk

10.

można, rozpoznać, są, nosi, ma, jest, czesze, odznacza się

7. To jest opis przedmiotu

1.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
0	5	9	1	11	6	3	10	2	7	4	8

3.

brzydka, duża, ładna, pojemna, praktyczna, staromodna, wysoka

6.

dekoracyjny, duże, małymi, niepotrzebne, okrągłymi, owalne, rzeźbione, zimowe

7.

ze szkła, z drewna, ceramiki, wełny, metalu, plastiku, bawełny, skóry, papieru, porcelany

8.

drewniane, bawełnianą, skórzany, plastikowych, szklanych, wełnianego, papierowe, porcelanowej, metalowej, ceramicznej

9.

kształt	wielkość	materiał	inne
<i>okrągły</i> podłużny, kwadratowy, owalny	<i>duży</i> mały, średniej wielkości, wielki	<i>pluszowy</i> plastikowy, drewniany	<i>modny</i> puszysty, oryginalny, szorstki, zielony, błyszczący, niezwykły, drogi, elegancki, miękki, jasnoróżowy, piękny, ładny, matowy

10.

0. ładny – brzydki,
1. tani – drogi,
2. miękki – twardy,
3. wysoki – niski,
4. duży – mały,

5. szeroki – wąski,
6. matowy – błyszczący,
7. nowoczesny – staromodny,
8. bezbarwny – kolorowy

11.

droższy, matową, błyszczącą, twardych, niski, staromodny, kolorowej, dużego, wysokiego

12.

zbędne: hamulec, koszyk, bagażnik

8. To są pozdrowienia

3.

A	B	C	D	E	F	G
0	4	6	2	5	1	3

6.

1. Mirmił, 2. niewidoma dziewczynka, 3. Kupiec,
4. Adaś, 5. Kora/Persefona, 6. Bilbo

9. To jest SMS

2.

3. Szanowny Panie, czy zaszczyci nas Pan na uroczystości postrzyżyn naszego syna Ziemowita? Serdecznie Pana zapraszam dzisiaj na godzinę 17.00.

6. Pa! Tam, gdzie zawsze 😊

7. Dzień dobry, chciałbym z Panią porozmawiać o moim wypracowaniu.

10. Gdzie jesteś? Odezwij się!

10. To jest list

2.

A	B	C	D	E	F	G	H
0	5	1	6	2	7	4	3

5.

Drogi Przyjacielu, Ciebie, Marku, Cię

11. To jest opowiadanie

2.

czas wydarzeń: noc, kilka miesięcy, lato, jesień

miejsce wydarzeń: jezioro Świtez, las wokół jeziora, obok modrzewia

3.

chłopiec: strzelec w lesie, myśliwy, młody, wierny

dziewczyna/Świtezianka: tajemnicza, zakochana, ma ojca, piękna

9.

1	2	3	4	5
C	E	A	D	B

10.

1	Początek	1
2	Zawiązanie akcji	2
3	Rozwój akcji	3–10
4	Punkt kulminacyjny	11–12
5	Rozwiązanie akcji	13–14

11.

Opowiem wam historię, która **wydarzyła** się już dawno temu, ale nadal **lubię** ją **wspominać**. Kiedy **byłem** młody, **mieszkałem** niedaleko jeziora Świtez. Wokół jeziora **rósł** piękny las, w którym często **zbierałem** grzyby, **słuchałem** śpiewu ptaków i po prostu **spacerowałem**. Bardzo często **chodziłem** też nad jezioro, aby **popływać** łódką lub kajakiem. Od czasu do czasu **spotykałem** tam parę zakochanych, którzy **spacerowali** nad jeziorem Świtez. Nie **wiem**, jak **mieli** na imię. **Słyszałem** tylko od sąsiadki, że chłopak **był** strzelcem w lesie. Nie wiadomo, kim **była** dziewczyna.

Pewnego jesiennego **popołudnia** **poszedłem** nad Świtez, aby **pozbiierać** żółte i pomarańczowe liście do bukietu. **Nagle** wśród drzew **zauważyłem** przystojnego młodzieńca i młodą dziewczynę. Dziewczyna **częstowała** chłopaka malinami, a on **dawał** jej kwiaty do wianka. Zakochani **stali** pod modrzewiem i **byli** tak zajęci rozmową, że nawet mnie nie **widzieli**. **Powinienem** już **wracać**, bo **nadeszła** noc i **świecił** księżyc. **Przyznam się** – **podśluchiwałem**.

Wtedy usłyszałem, że spotykają się w sekrecie już kilka miesięcy. Myśliwy pytał dziewczynę o jej dom i rodziców. Ale dziewczyna nie chciała odpowiedzieć, była bardzo tajemnicza i pomyślałem, że chyba ma jakiś sekret. Strzelec narzekał, że ukochana zawsze przychodzi nie wiadomo skąd i odchodzi nie wiadomo dokąd. W tej chwili młodzieniec zaproponował dziewczynie wspólne życie w swojej chacie w lesie. Dziewczyna odmówiła. Wspomniała słowa ojca, że mężczyźni nie zawsze są wierni w miłości. W tym momencie strzelec ukląkł i przysiągł wierność dziewczynie. Dziewczyna przestrzegła go, że jeśli złamie obietnicę, to spotka go okrutna kara. Ukochana dziewczyna pożegnała chłopaka i nagle zniknęła. Młody człowiek zaczął jej szukać, ale nie mógł jej znaleźć. W lesie była cisza, a ja bałem się ruszyć, żeby strzelec mnie nie zauważył. Nie wiedziałem, co robić...

Nagle zaczął wiać wiatr, a woda w jeziorze zaczęła się burzyć. Tymczasem wiatr zamienił się w ogromny wichur. Z fal jeziora wyszła bardzo piękna nimfa i zawołała myśliwego miłym głosem. Zapytała, dlaczego chłopiec szuka swojej dziewczyny, dlaczego tęskni. Stwierdziła, że ukochana śmieje się z niego, że tylko zawraca mu głowę. Nimfa obiecywała wspaniałe wspólne życie w podwodnym pałacu. Nimfa wołała do siebie i kusiła chłopaka, który stał na brzegu Świtezi. Kiedy woda dotknęła stóp młodzieńca, on zapomniał o przysiędze i o swojej dziewczynie. Młodzieniec wbiegł do wody, chciał pocałować nimfę z jeziora i wtedy rozpoznał swoją ukochaną! Okazało się, że nimfa to dziewczyna z lasu! W końcu dziewczyna zapytała, dlaczego złamał przysięgę wierności. Przypomniała, że za niewierność młodzieńca czeka kara. W tym momencie strzelec utopił się w jeziorze, umarł.

Wreszcie zrozumiałem, że muszę uciekać, że nie chcę skończyć jak ten myśliwy. Biegłem co sił w nogach. W końcu dobiegłem do mojego domu. Po kilku dniach ludzie zaczęli opowiadać, że w nocy nad Świtezią pojawiają się dwa cienie: cień pięknej dziewczyny, która tańczy na jeziorze, oraz cień-dusza chłopca, który cierpi i płacze pod modrzewiem. Ja wiem, że to prawda. Widziałem to wszystko na własne oczy! I wiem, że nigdy już nie chcę być w lesie nocą...

12.

A – 3, B – 5, C – 1, D – 6, E – 2, F – 7, G – 4

14.

wstęp: C – 1, E – 2

rozwińcie: A – 3, G – 4, B – 5, D – 6

zakończenie: F – 7

12. To jest charakterystyka

1.

1. Tadeusz/„Zośka”, 2. Telimena, 3. Goplana, 4. Tim, 5. Ursus,
6. Marcin, 7. Papkin, 8. Róża

3.

A	B	C	D	E	F	G	H	I
0	3	5	7	2	4	8	1	6

6.

bohater → Bernard Zygień, uczeń, chłopak, młodzieniec, chłopiec,
patriota

7.

Pułkownik: Emilia Plater, szlachcianka, patriotka, dowódczyni,
dziewczyna, Litwinka, bohaterka, uczestniczka powstania

Balladyna: bohaterka dramatu, córka wdowy, siostra Aliny, żona
Kirkora, wieśniaczka, kochanka Grabca, współniczka Fon Kostryna,
morderczyni, zbrodniarka, królowa

Skawiński: latarnik, emigrant, bohater noweli, starzec,
siedemdziesięciolatek, powstaniec, Polak, tułacz

8.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
0	2	1	4	3	7	5	9	6	8

10.

jest, nosi, ma na sobie, ma, widać, sięga, widzę, wystaje, znajduje się,
lubi, zakłada

11.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	Ł
0	6	10	1	8	12	3	9	7	11	2	4	5

12.

przed: antypatyczny, zamknięty w sobie, skąpy, opryskliwy, samotny,
chciwy, obojętny, zgorzkniały

po: hojny, radosny, współczujący, szczęśliwy, empatyczny, przyjacielski

13. *To jest wywiad*

2.

E, G, B, F, D, A, H, C

3.

- + Wywiad zawiera serię pytań i odpowiedzi.
- Wywiad nie musi mieć tytułu.
- + Wywiad zawiera podsumowanie rozmowy.
- + Wywiad to dialog dziennikarza i osoby, z którą rozmawia.
- Wywiad to tekst napisany przez dziennikarza o znanej osobie.
- Dziennikarz nie musi nic wiedzieć o osobie, z którą będzie rozmawiać.
- + Dziennikarz przygotowuje sobie listę pytań, które chce zadać rozmówcy.
- Tematy rozmowy nie muszą się ze sobą łączyć.
- + Pytania i odpowiedzi muszą układać się w logiczną całość.
- + Dziennikarz zbiera informacje o osobie, z którą planuje rozmawiać.
- + Wywiad zawiera notkę zapowiadającą, tzw. „lead” – krótką zapowiedź osoby lub tematu rozmowy.

- + W tekście wywiadu powinna pojawić się informacja o dacie przeprowadzenia rozmowy.
- + Wywiad może zawierać słownictwo potoczne, emocjonalne.

4.

Ehhh, Ojjj, z nudy, Hahaha, Oj, nie!, Absolutnie nie!

7.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
0	10	8	6	1	2	9	4	3	7	5

14. To jest rozprawka

2.

0. F, 1. P, 2. F, 3. F, 4. F, 5. P, 6. P

15. To jest sprawozdanie

2.

0. P, 1. F, 2. F, 3. F, 4. P, 5. P, 6. F

5.

W czasie obiadu w Soplicowie Sędzię odwiedził gajowy i przyniósł sensacyjną wiadomość, że w pobliskim lesie pojawił się niedźwiedź. Wszyscy zaczęliśmy planować polowanie na jutro. Wojski od razu zaczął organizować polowanie i każdemu dał zadanie – trzeba było przygotować konie, psy myśliwskie oraz broń. Ja nakarmiłem charty. Wszyscy poszliśmy wcześniej spać, aby wstać o świcie na poranną mszę w leśnej kaplicy.

Po porannej mszy myśliwi zaczęli rozmawiać o polityce i ruszyliśmy w las. W polowaniu udział wzięli między innymi: Sędzia, Hrabia, Tadeusz, Gerwazy, ksiądz Robak, Podkomorzy i Asesor. Gdy byliśmy daleko od zabudowań Soplicowa, wypuściliśmy psy, które tropiły niedźwiedzia. W tym samym czasie Wojski uklęknął i nastłuchiwał... Nagle krzyknął:

„Jest! Jest!” i zerwał się na równe nogi. Nagle usłyszeliśmy szczekanie psów, które musiały zaatakować niedźwiedzia. Większość ludzi pobiegła w głąb lasu. Ja także. Po chwili było słychać kilka strzałów. Niestety myśliwi chybili! Przestraszony niedźwiedź ruszył w stronę Tadeusza i Hrabiego. Kiedy zwierz ujrzał szlachciców, wyrwał rosnące obok drzewo i zaczął nim kręcić jak maczugą. Tadeusz i Hrabia nie przestraszyli się tego i równocześnie oddali dwa strzały w stronę niedźwiedzia. Obaj chybili! Niestety to jeszcze bardziej rozwścieczyło bestię, która rzuciła się na młodzieńców. Tadeusz i Hrabia zaczęli uciekać, jednak niedźwiedź biegł tuż obok nich. Co chwilę próbował zadać cios łapą, ale nie mógł trafić. Niespodziewanie z krzaków wyskoczyli: Asesor, Rejent, Gerwazy i Robak bez strzelby. Jak na komendę wszyscy wystrzelili. Niedźwiedź natychmiast padł na ziemię. Wojski zagrał melodię na rogu bawolim, co oznaczało zwycięstwo myśliwych. Po wysłuchaniu kilku dźwięków Asesor wraz z Rejentem zaczęli się kłócić, kto tak naprawdę zadał ostateczny cios niedźwiedziowi. Gerwazy chciał pogodzić mężczyzn, więc wziął tasak i rozciął czaszkę martwego zwierza. Wyciągnął kulę, która utkwiała w mózgu, i stwierdził, że pochodzi ona ze strzelby Horeszków. Ale to nie on oddał strzał! Okazało się, że gdy niedźwiedź zaatakował, to ksiądz Robak wyrwał strzelbę Gerwazego i strzelił prosto w głowę zwierza. Wtedy wypiliśmy toast i zaczęliśmy gotować bigos na ognisku.

Po skończonym posiłku mężczyźni położyli martwego niedźwiedzia na wóz i zawieźli do dworu w Soplicowie. W drodze powrotnej z lasu Wojski opowiedział nam zabawną historię o kłótni i zgodzie dwóch szlachciców: Domejki i Dowejki. Wszyscy uczestnicy polowania wrócili do Soplicowa bardzo zadowoleni i dumni z trofeum. To było moje pierwsze polowanie w życiu i nigdy go nie zapomnę!

Joanna Samp-Szulc – gdynianka, polonistka i kulturoznawczyni, absolwentka studiów podyplomowych nauczania języka polskiego jako obcego, studentka Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych i Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego (glottodydaktyka polonistyczna), od 2007 roku uczy cudzoziemców języka polskiego w kraju i w Ukrainie, lektorka i nauczycielka, metodyczka w szkole języka polskiego jako obcego Polessa Centrum Języka Polskiego w Gdyni, wykładowczyni i opiekunka praktyk studenckich na studiach podyplomowych nauczanie języka polskiego jako obcego w Wyższej Szkole Bankowej w Gdańsku oraz w Akademii Nauk Stosowanych w Elblągu, egzaminatorka podczas państwowych egzaminów certyfikatowych z języka polskiego jako obcego przy Akademii Języka Polskiego w Gdańsku oraz w Uniwersytecie Gdańskim, trenerka prowadząca szkolenia dla rad pedagogicznych w zakresie pracy z uczniem z doświadczeniem migracji, koordynatorka oddziałów przygotowawczych w SP 26 w Gdyni, wiceprezes Pomorskiej Fundacji Języka Polskiego i Kultury Polskiej Polija z siedzibą w Sopocie. Pracę dydaktyczną łączy z pracą badawczą – w ramach projektu doktorskiego bada język lektur szkolnych w kontekście edukacji uczniów z doświadczeniem migracji. Współautorka przewodnika Szkoła włączająca uczniów z doświadczeniem migracyjnym na Pomorzu. Autorka artykułów naukowych i popularnonaukowych z zakresu literaturoznawstwa i językoznawstwa. Liderka projektów edukacyjnych, autorka materiałów glottodydaktycznych, np. podręcznik i przewodnik Lektury pełne kultury. W ramach projektów edukacyjnych i szkoleniowych współpracowała z Muzeum Emigracji, Fundacją Nova, Akademią Nauk Stosowanych w Elblągu, Gdyńskim Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli, Pomorskim Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku, Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek, Wyższą Szkołą Bankową w Gdańsku, Ministerstwem Edukacji i Nauki, Pomorskim Urzędem Wojewódzkim w Gdańsku, Biblioteką Miejską w Gdyni, warszawskim Ośrodkiem Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą.

